

309110

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

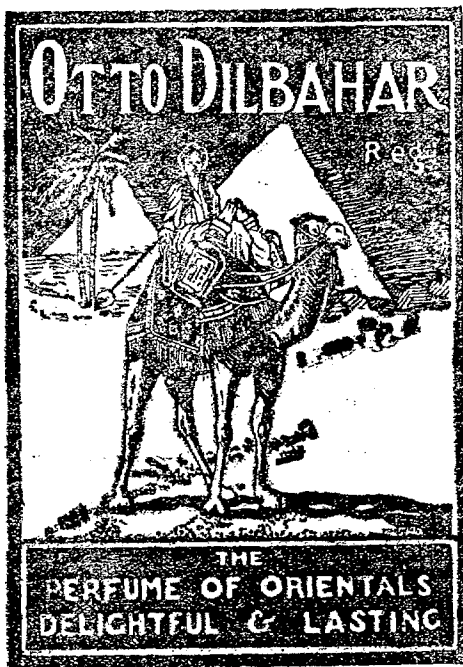
చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ నవంబరునెల 23 వ తేది శుక్రవారము

No. 195

సంపుటము. ౪.

పింగళనామ సంవత్సర కార్తిక మాస శుద్ధ నవమి.

సంచిక ౧౯౫

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 126

(రిజిస్టరు కాబడినది.) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు దురిత కనువగునది, సాటిలేని సువాసనను సువాసనలకు, ఆల్కాహోలుగాని, రాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగర్భమగు సువాసన నిన్ను లవించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును.

చిన్న నైజా (అర డ్రాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
మధ్యరకము నైజా 1-డ్రాం	"	0-12-0
పేరొక నైజా 2 "	"	1-4-0
పెద్ద నైజా 4 "	లేక 1/2 డ్రాం	2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పల్లెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిపాపులోను దొరకును. దీనికి ఆ నేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తాము కొనునపుడు సీసాపైన ను, కార్డుపైనను ఆటో దిల్ బహార్ అను పేరును పఠింపింపుడు. ఈ ఆటో దిల్ బహార్ యొక్క గుణములను పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దిగువవాటికి వ్రాసినచో అణాకిమ్మకుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోల్ ఏజెంట్లు ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ లిండు కెమికల్ కో; నెం. 155, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

అన్ని మున్యజ్వరములకును యిసనాఫలిమందు

రామబాణము వలె అమోఘముగ పనిచేయును.

Esanofele (Anti Malarial)

(934)

ఇసనాఫిలి మందును సేవించి, మున్యజ్వరము చే పీడింపబడకుండగ

మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మున్యజ్వరమునకు దివ్యవృద్ధిము:—ప్రపంచపుదంతటను మున్యపు జ్వరములందు వెక్కుమందికి జయప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందఱును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము క్షీణించి గుల్మవాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు, అమోఘముగ పని చేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్రపు మున్యజ్వరము నిశ్చయముగను. ఏమియు అపాయములేదు. పసిపిల్లలకు చిన్న పిల్లలకు ద్రావకపు ఇసనాఫిలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరుకును.

పోల్ ఏజెంట్లు:—(ఇండియా, బర్మా, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి

చెన్న రాజధానియందు పోల్ ఏజెంట్లు:—డబ్ల్యు. ఈ. స్లిత్తు అందు కో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకుడు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా

శరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ

గ్రంథకర్త:—పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ

చిన్న నైజా చక్కనిగ్రంథము పేల రు. 0-8-0.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము

పోస్టాఫీసు 212, మదరాసు.

మలయచందనము

(957) పెంగోమునకు తులారము.

నుండు పుష్పకొనుమన్నట్లు ఎవరికిని

తెలియదు. పథ్యము లేదు. పిచికారి

మున్నగు కఠినచికిత్సల పనిలేదు. రుద్ర

మైన మా మలయచందనము ఎఱుపు

తెలుపు, పచ్చ అను మూడు విధముల

కోగమును మూడుపూటలలో మానును. డబ్బీ 1-కి 8-0-0.

గ్రంథ ర్ప సార్వ సి,

రాజమండ్రి, లేక 88, లింగిశెట్టి వీధి, మదరాసు.

వినోదకరమగు తెలుగు నవలలు

లిలా లేక సురేంద్రనగరము:—ఇందు శ్రీల మనస్సై

ర్యము చాపల్యాదిగుణములు వర్ణింపబడినవి. రూ. 1-0-0

యశోధర:—ఇందొక యాడుది తనమగనితైలంబు యనురా

గమునకై పడరానిపాటుబడి యున్న తస్థితికిదెచ్చును 0-12-0

మనోరమ:—మగడు పేట కేగి రాత్రినుకొద్ద జిక్కుకొనకని

సామర్థ్యముచే విడిపించి, శ్రీల పెండ్లిచేయును. 0-10-0

జగదేకరంధ:—అన్నకై పడరానిపాటుబడి యున్న తస్థి

తికి దెచ్చు సామర్థ్యకతి కథ ... ఆ. 0-10-0

సహనోదరవాంఛ:—తమ్మునకు బుద్ధితేక కలహించిన

అన్న సహింపకలయు నకుటను బోధించును. ఆ. 0-4-0

అత్తలారాబుమున కోర్వనికోడండ్ర ప్రలాపము:—

అత్తలు కోడండ్రను బాధించు విధములుగలవి. ఆ. 0-2-0

మిత్రదోహము:—అపవ్తంధుడగు మిత్రునిపై నింపమోపి

కడను తాను జిక్కుకొన్న వానిని గురించిన నవల 0-8-0

ఇవియేగాక యితరనవలలు కథలు పంపుదనినను పంపుదుము.

858 చలయనామ:— కణ్ణాక్ బుక్ డిపో.

6, వేంకటేశమేష్ట్రీ వీధి, సామలకూరు పేట, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

చక్కని డబ్బీలో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల మాన్పును.

చర్మపు నొప్పుల గార

దోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

సువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెంకోడ్డు, బొంబాయి,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

జీవితచరిత్రములు.

1. మహాదేవగోవింద రాణదే వెల 0-8-0

2. రామతీర్థస్వామి ఎం. ఏ. 0-8-0

3. నివేదితసోదరి (932) 0-8-0

4. చార్మింజీపథువు 0-8-0

5. బదన జార్మిచక్రవర్తి 0-8-0

ఈ 5 గ్రంథములను నొకేపర్యాయము కొనువారికి

పి. పి. ఖర్చులను మేమే భరించి పంపెదము.

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందు కో, నెల్లూరు.

నేపాలేశుకపు కన్నురి, మంచిది తులము 1-కి ... 80-0-0

కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0

గోకోజనము, మంచిది " ... 7-0-0

రసభస్మము తులము 1-కి ... 0-10-0

పచ్చకర్పూరం " ... 2-0-0

బాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0

తాంబూలమాత్రము, సువాసనగా నుండును 50-కి 0-8-0

అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు

మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమూర్తును

గమనింపుడు. కరస్పాకడెచ్చు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అందు కంపెనీ,

(53) 21, హమ్మం వీధి, బొంబాయి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టపదాన సభ.

(1)

ఇండియాలో ప్రాచీన సెటిలుమెంటు గవర్నరు హీబెర్ట్ లెస్లీ మాన్సిరు మాన్సిరోగారి యువన్యాయము.

(నిన్నటి తరువాయి)

నేను మీనున్నట్లు నిలుచుటకుగల కారణము దీనివలన విధియు కాగలదు. నాకెట్టి అభిప్రాయము కలదని వెంట్రుండు ప్రభువుగారు ఎటులనో గ్రహించి నా కీ అవకాశమును కలుగ చేసినందులకు నా ల సంకెనుచితిని. భావికాలమునకున్న తాళియును సభింపించుచు భూతి కాల గౌరవస్థితిని స్మరించుచు ప్రత్యక్షమును నిర్వర్తించుట సాధ్యమని నేను వివరింప గోరెదను. నే నీయి:పన్యాసమున చారిత్రక విషయములను ముచ్చటించుటకు నేను ఆంగ్ల పదము దేశములను వివరించిన సంగ్రహముల సంగ్రహమును మరల కొత్తగా మీకు వివరించుటకుండు యుత్తరమున నే నొందులేదని నేను తలచితిని.

ఇతర దేశములందువలెనే హిందూదేశమునందు గూడ సంగ్రహములును అంతఃకలహములును తప్పలేదు. వ్యక్తమవలె నే జాతులు గూడ కలదానితో తృప్తి నొంది యుండవు. నముద్ర గామియును నది సంచారమునలెనే ఆతలకు ఒకప్పుడు కాల్పనికములను గూడ కలిగియుండుట జాతులను సహజము. అట్టి ఆతలవలన కలిగిన పిల్లములను తెక్కిన దేశములకంటె ఇండియా దేశమే మెచ్చు గా నై రించి నిలువ కలిగినదనుట నిక్కము. కొన్ని ప్రభుత్వములు 12 మొదలు 15 శతాబ్దములవరకును నిలువ గలిగినవి గాని మొగలు ప్రభుత్వము తప్ప మరి ఏ మహమ్మదీయ ప్రభుత్వమును 200 సంవత్సరములకంటె మెచ్చుగా నిలువగలిగి యుండలేదు. బ్రాహ్మణ పరిపాలనము చిరకాలము సాగుటకు రాజుల కాశిజ్యము గాని మంత్రుల తీవ్ర చర్యలు గాని కారణములు గావు. ఈ కాలమునందువలె ఆ కాలమందు గూడ హిందువులు నెమ్మదిగలవారు; కలహామిత్రులుగారు. చాల విషయవర్తనముగలవారు. రాజకీయవివాదలయందంతగా శ్రద్ధలేనివారు. వారు బలవంత మనసము లేకుండనే విభేదమును చూపువారు. మన పాశ్చాత్య పరిజ్ఞానమున కతీతమగు మొక న్యాయ సాంప్రదాయమువలన వారు వారివారి పరిమితులలోనే చాల సంపన్నులగుట కవకాశము కలిగియుండెను. కాని పరస్పరాతికృతి మణివాంఛలకును పోటీలకును ఆస్కారమగు మైమెట్టు వారి కందరానిదిగా నుండెను. ఆసాంప్రదాయము వలననే ఈద్రీష్ట కల్పము దీర్ఘ కాలము శాంతి ననుభవించినది. ప్రతిష్టాపనలు నిరములగుట చేతనే కళలందును వాఙ్మయమునందును గూడ స్థిరమగు సభివృద్ధి కలిగినది. ఆ కాలముననే హోయసాల ద్రవిడ దేశములు నిర్మింపబడినవి. వాటి శిల్పకళానైపుణ్యముల నిపుడుగూడ మనము కొనియాడుచున్నాము. అట్టిరాజకుటుంబములను రూపుమాపిన మహమ్మదీయులు ఈ మహాసాంధ్రావాసమున పథికప్రాయులేదైరి. కాని వారిలో కొద్దిమంది తప్ప తక్కినవా రెవరును మతవైమన్యభావముతో పరిపాలించలేదు. బలవంతమున స్వయంతులను వ్యాపింపజేయలేదు. మొల్లను గాగరకత్తు రోములు వశమైనట్లే బ్రాహ్మణ నాగరకత్తు ముసలములు వశమై ప్రాచీనప్రతిష్టాపనముల ననుసరించియే పాలించిరిని న్యాయ పక్షపాతులందరును నుడువుట ధర్మము. తగినంతకాలము వారికి కలిగియుండిన నీరెండు మతముల రాజకీయవిధానముల సంపర్కమువలన నెట్టిఫలితము కలిగియుండెడిదో యిపు డాలోచించు సాధ్యపడదు. అట్లు బలవంతములను సునిరములని తలంపబడినవియనగు రాష్ట్రముల వివాదమువలన కలిగిన విస్ఫుర్తి తొలగకముననే బ్రాహ్మణ మహమ్మదీయ విధానములకు నిరోధకములగు నూతన విధానములను పాశ్చాత్యులేదేమున నెలకొల్పిరి. ఆవివరముల నన్నిటిని నేవిపుడు తెలుపగోరను గాని పరిపాలన మెట్లుండవలెననుటనుగూర్చి కన్యాసియనుగారు నుడివిన నీతివాక్యములను మాత్ర మిచట వివరించెదను. "మీకు చేరువగా నుండువారు హాయిగా మనునట్లును దూరముననుండువారై చిచ్చిముగ మీ న్యాయకాసములకు విభేదములు కాగోరునట్లును మీరితరులను పరిపాలింపుడు" ఈనీతిని ప్రాచీన కాలమందలిరాజులును నవాబులును పాటించి అనవసరములును చాలవరకు వ్యక్తి సంబంధములే గాని రాష్ట్రసంబంధములు కానివియు నగు సంగరము

లకు మాటిమాటికి గడంగి ప్రజలను సాళనము చేయకుండనవో ఈ దేశస్థితి ఇట్లుండవోదు. స్వలాభపరత్వమున మీరు జాఫరు లొంగకుండిన స్థానీ యుద్ధమున నాంగ్లేయులకు విజయము కలిగియుండెను. మీరు జాఫరు వారికి ప్రతిఘటించి నిలిచినవో హిందూదేశస్థితి మారియుండును. ఆంగ్ల దేశీయులు కాన్యాసియను గారి నీతి నెరుంగునులో లేదో గాని వారు హిందూదేశమున శాంతిని ఆర్థికాభివృద్ధిని కలిగించిరి. వారు విజ్ఞాన వైవిధ్యాభివృద్ధిని సదభిప్రాయప్రకటనమునకు నెన్నడు నభ్యంతరమునుకలగింపలేదని నేను మెక్కి చెప్పగలను. చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు 5 సంవత్సరముల కొకపర్యాయ మిట్టి సభను జరిపి ఆ 5 వత్సరములలో జరిగిన అభివృద్ధిని వివరించుచుండగ నని నేను మాచించుచున్నాను. యూరోపునందలి విద్యాస్థానములందీ జరుగుచున్నది. అందువలన పరివోధకులకును ప్రజలకునుగూడ ప్రోత్సాహము కలుగగలదు. ప్రపంచమున ధారాసమరము జరుగుచుండ ఆ యాందోళనమే లేకుండ ప్రాచీనకాలపువిషయములను శాంతముగ స్మరించుకొనుచుండుట న్యాయమా నీతియతమా అని కొంద రభ్యుదయమృదు. అగు ననియే నేను ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదను. ప్రాచీనకాలమునందలి అనుభవము వలనను బోధనముల వలనను ప్రస్తుతస్థితి కలిగిన దను విషయమును మరల రాజనీతిజ్ఞులు ప్రస్తుత భావికాలావశ్యతలాయుండే నిమగ్నులై మెలంగుటచే జాతీయజీవనములందీ చర్యలు జరుగుచుండును. అజ్ఞానమువలనను అనాలోచనమువలననుగూడ నిట్టి లోపములు కలుగుచుండును. ఇట్టిలోపములే లేకుండే మనపుడు భగవంతుడే కాగలుగును అట్టిసర్వసమగ్రత లాభకరమగు నాతమమా అనుసందియును నాగుగలదు. అట్టి సమగ్రమగు సంఘము మార్పులేనిదిగా నుండి వినుగు బుట్టించును. ప్రతివిషయమునకీక్రమభంగముగాకుండ జరుగవలె ననిన జీవితమునందుత్సాహము క్షీణించును. కాననే ప్రపంచమున నన్ని పోటీలను కలహములను నిరంతరముండవలెనని విశ్వకాసన సభాధ్యక్షుడుగు సర్వేశ్వరుడు కానించియున్నాడు. ఈకాసనములను కాలమును వేదాంతమును వైరాగ్యమును గూడ నతిక్రమింపజాలవు గాన మన మాసర్వేశ్వరుని కాసనములకు బద్ధులము కావలెను.

చరిత్ర ఉపా: కా మి ని వం టి ది. ఆ మె ద ర్శ న మెపుడును విస్మయముగ లభింపదు. విశ్వవిదితము లగు నంతములుగూడ చరిత్రయందు సందర్భరహితముగ నుండును గాన నే చరిత్ర ఆకర్షకమగుచున్నది. మానవుడెప్పుడును సమస్యలను పూరింపగోరుచుండును. కాననే విచిత్రవిషయము లాతని మానసము సధికముగ నాకర్షించును. చరిత్రకారు లీమునుగు దొంగును తొలగించి మానవుని బాధ్యతలను మానవునకు స్పష్టపరుపవలెను. అన్ని సంఘములయందును గూడ నీ నైతికకాసనము గలదు. అట్లు ప్రత్యక్షప్రపంచమున గాక భావనా ప్రపంచమున నే నిరంతరమును నిలువగోరు భావోన్మాదులంతరించిరి. గ్రీకుదేశమువారట్టిభావోన్మాదులు. వారు నిరంతరమును కుసుమగుంధా ప్రూణ పారవశ్యమున నే చొక్కి గ్రూక్కిరి. వారు కాశ్యత కీర్తిని గడించిరి. దేవదూతవాక్యము చుటవిషయమునందు మాత్రమే యుపయుక్తము. వారికిమనము స్వర్ణమునొసంగి మనకీ భూలోకము నే యుంచుకొందము. మన మిచట పాంథప్రాయములు. మన మనుగడ బహుస్వల్పకాలమే గాన మనప్రేమ చాల సధికముగనుండవలెను.

మీరు చరిత్రను మేలుకొరకును విజ్ఞానముకొరకును మాత్రమే చదువుదుగాని సమగ్రతకొరకును వైకల్యముకొరకును చదువవలదు. కార్యములకు కారణములను గ్రహించుట వలన నింద్రకాల మంతరించి నిజము తెల్లగును. మానవునిగర్వమునకు మేరలేకున్నను అతడు దుష్టుడును ప్రాస్వహృదయుడు నగుటచే నతనివాంఛితము లేన్నడును సంపూర్ణముగ ఫలింపవని మీరు నమ్మ యుండును.

ఈభావముతోమీరు చదివినవో చరిత్రనిరంతరమునూతనముగాదని మీరుగ్రహింపగలుగుదురు. మానవుల కన్ని కాలములందును ఏకవిధములగు వాంఛలుండినను జరిగిన సంగతులే మరల మరల జరుగుచుండినను శతాబ్దములు జరుగు కొలదిని మార్పులు జరుగకపోవు. సామ్యము కాల్పనికముగాని యధార్థముగాదు. ఒకదేశమున మానవులంద రొక్కరితిగ నేయుండురుగాని ఒకరి పోలిక మరియొకరి కుండదు. గాననే విశేషవిషయములందు పరిపాలనము చాల కష్టతరము. ముఖ్యావసరములందు విశేష నాకేత్తి పరిజ్ఞానముతో సమముగనే పనిచేయును. స్థిరమైనను చంచలమైనను సత్యమైనను కల్మయైనను అత్యధికవిజ్ఞానభావముతోను సంపూర్ణ నిష్పాక్షికముతోను చరిత్రను పఠింపవలెను. ఎప్పుడును విధిమూత్రానుసారముగనే పనులు జరుగుచుండును.

వాని నొక్కసారిగా మార్పుల సాధ్యముగాదు. అవి ప్రకృతి చే నడుపబడునవి. ప్రకృతిగమనము కష్టమందము. సాఖ్యాధిక్యమునందలి వాంఛలన తొందరపడగూడదు. వెనుకటి అనుభవమును ప్రస్తుత విషయములకు సమన్వయించి మంచి చెడ్డల నారసి క్రమక్రమముగ సభివృద్ధిని బడయువలెను.

నేనింతకంటె చెప్పవలసినదేమియును లేదు. నాయుపన్యాసము కొంత దీర్ఘముగనున్నందులకు మీరు నన్ను క్షమింపవలెను. సముద్రము స్థిరముగాని తరంగములు చంచలములైనట్లు విశ్వస్థుత్తముగూడ యుగయుగములందు భిన్నముగ నుండును. ప్రాచీనకాలమును పారంపర్యవృత్తములను మరువని వారును వానిని ప్రస్తుతకాలాభివృద్ధి కన్వయింపజాలినవారును ధన్యులు అదృష్టవంతులు వారిభావిభాగ్యము భద్రము.

విద్యార్థులగు మీరు భావికాలమున భేదజ్ఞానములు విజ్ఞములు ప్రజలకు మహాసద్గతము లని ప్రస్తుతచరిత్రవలననే మీరు గ్రహింపగలుగుదురు. ప్రస్తుతకాలమున జరుగు తీర్మాములనుగూర్చి మీరు తాత్వికదృష్టి నవలంబింపవలెను. నిరంపయోగములగు వైభవములను మీరు విజ్ఞానముతో నిరసింపదగును. దీనినిగూర్చి మానవులు మోసపోగూడదు. భగవదను గ్రహము కలిగినపుడు పెడదారిని బడినవారు తమ పొరబాటును మరల గ్రహింపగలుగుదురు. ఇతరుల అంభివృత్తమును గూర్చి పరిహసించినవాడు వేరు కారణము లక్కరలేకుండ దీర్ఘకాలైశ్వర్యమువలననే గాధాంధకారమగును.

గుంటూరువార్తలు.

(స్వకీయవిలేఖరునియొద్దనుండి)

కాలమానము:— ఇచ్చట వర్షములు మిక్కిలముగా నున్నవి. ఈ నడుమ 2, 3 దినములు కొలదిగా ఎండ కాసినది. కాని, తిరిగి 18, 19 తేదీలనుండి మేఘములు కూడుచున్నవి. ఎడతెగని వర్షమువల్ల చెరువులు నిండినవి. చుట్టుపట్ల గ్రామములవారు పంటలు పూర్తిగా పాడైనవని చెప్పుచున్నారు. బాపట్ల పొన్నూరు తెనాలి మొదలగు గ్రామములకు వరదలు వచ్చినవి. కంకితోనున్న వరిపైరు నీళ్లలోనికి వాలిపోయినది, కొన్ని పల్లెటూళ్లలో వీధులలోనికి గృహములలోనికి వరదలు వచ్చినవి. బీదలు నిలువ పోటు లేక మెట్టలమీదను రోడ్లమీదను వచ్చి కాపుర మున్నట్లు తెలియుచున్నది.

విద్యాకాఖ:—మూళ్ళ పెద్దఇంకా స్పెక్టరు ట్రైలీదొర వారు ఈపురమందలి విద్యాలయములను పరీక్ష చేయుచున్నారు. వీరు వచ్చిన తరువాత ఈసర్కిలులో కొన్ని శ్రోత్రపాతకాలలు నెలకొల్పబడినవి. కొన్ని హైస్కూలుల పరీక్షలు కానున్నవి. వీరు విద్యాభివృద్ధికి తగిన సహాయము చేయుచున్నారు. కొంతకాలమునాకు వీరు ఈ సర్కిలులోనే యున్నందులకు ఈ మూడుజిల్లాలలోని విద్యాలోపములను దీర్చగలరని మోద్యతమైన నమ్మకము.

దొంగతనము:—ఈనెల 15వ తేదీ రాత్రి పోలీసు సబ్ ఇంకా స్పెక్టరు సింహాద్రి కాశ్రిగారు అగ్రహారములోని కొన్ని సందులు గస్తీ తిరుగుచుండగా వారికి 5రు దొంగలుకనబడిరి. వారినిపట్టుకొన వలెనని ఇంకా స్పెక్టరుగారు ఎదుర్కొనిరి. ఒక దొంగవాడు ఇంకా స్పెక్టరువారి ముక్కు మీద తొయిలేసికొని బలమైన దెబ్బకొట్టెను అదెబ్బకల్ల నోటిలోని ఒక పల్లు విరిగిపోయెను, ముక్కువెంటరక్తము ప్రవహించెను. కాని, ఇంకా స్పెక్టరువారు ధైర్య మవలించిచి జేబులోనున్న రివోల్వరు తీసికాల్చెను. అది తప్పిపోయెను. తిరిగి రెండవసారి కాల్చెను. అదెబ్బకు ఒకదొంగ క్రిందపడిన. వెంటనే ఇంకా స్పెక్టరుగారు తనకుతగిన దెబ్బకల్ల స్పృహదాపి క్రిందపడిరి. దొంగ ఒక ప్రక్కను, ఇంకా స్పెక్టరుగారు ఒక ప్రక్కను పడియుండిరి. మిగిలిన దొంగలు పారిపోయిరి. తుపాకిచప్పుడువల్ల చుట్టు ప్రక్కల వారు లేచినవ్విరి. ఇద్దరిని ఆసుపత్రికి తీసికొని పోయిరి. ఇద్దరికి ప్రాణాపాయము లేదు. ఇంకా స్పెక్టరు గారు బలమైన దెబ్బతినినను ధైర్యముతో స్పృహ యున్నంతవఱకు తుపాకి కాల్చి దొంగలతో పోరినందులకు మిగుల శ్లాఘనీయులు. వీరు వినుకొండలో నుండగా ఒక దొంగలగుంపును పట్టుకొనిరట. అందులకు గవర్న మెంటు వారు వీరికి 60 రు.ల నుండి 80 రు. లకు ప్రామాణికాక్షేపిరట. బ్రాహ్మణుడు జేనిలో నైనను తన నిపుణత్యమును తప్పక చూపగల డనుదానికి ఇదియే గొప్ప నిదర్శనము.

గానసభ:—మాపురముననున్న గానసభవారు 17 తేదీని కొనిరాజపురము వైద్యవాదాయ్యురుగారిని రప్పించి గానసభ గావించిరి. శ్రీలు పురుషులు పలువురు టీక్కెట్టుకొని సభకు వచ్చిరి. తిరిగి 18 తేదీని మాపురవాసులు పురాణము కనకయ్య పంతులుగారు హైస్కూలులు భవనమున గానసభ చేసిరి. వీరి గానవిద్యయందలి పాండిత్యమునకు సంకెనుచి ఒక బంగారు పతకమును ఇయ్య నిశ్చయింపబడినది.

దీపావళి చందా:—కొందలు యువకులు దీపావళి నాడు గృహగృహమునకును తిరిగి 18 రు. లను వసూలు చేసిరి. అందులో సగము అంధభాతీయ కళాకారులకు, మిగిలిన దానిలో చాదాపు సగము సనాతన ధర్మగుండలి బాలికాపాఠశాలకును, కొలదిగా యువజనసంఘమునకును. విద్యార్థుల పార్శ్వన సమాజమునకును పరనరుందిరమునకును ఇచ్చునట్లు తీర్మానించిరి.

హిందూ మతము

సం

(అంశము)

అంశము

తేజాను ఎగుమతులు.

అంశము, నవంబరు 21:—కర్ణాటక రాష్ట్రములోని ప్రధానమైన ప్రాంతములలో...

నియంత్రణ సంస్కరణ శాసనము.

అంశము, నవంబరు 21:—అంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రములోని...

హిందూ మతము

సామంతాధికారుల నియంత్రణ

అంశము, నవంబరు 21:—హిందూ మతములోని...

అంశము, నవంబరు 22:—

అంశము, నవంబరు 22:—

నాకల రాకపోకలు.

అంశము, నవంబరు 21:—ఈవారమున...

ప్రాము

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

ప్రాము

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 20:—

అంశము, నవంబరు 20:—

అంశము, నవంబరు 20:—

అంశము, నవంబరు 20:—

అంశము, నవంబరు 22:—

అంశము, నవంబరు 22:—

అంశము, నవంబరు 22:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 21:—

అంశము, నవంబరు 19:—

అంశము, నవంబరు 19:—

ఇటీవలి బ్రిటిషు అవస్కందనము.

లండను, నవంబరు 21:— బ్రిటిషువారి ప్రధాన కార్యాలయమునకు గైరు విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ఇటీవలి అవస్కందనమున జర్మనుల గొట్టిన వింతియ అవస్కందనము యాధారంబుననుండి యెప్పుడును జరుగలేదు. అభేదనమును హిందెబుద్ధుల పంక్తి యనేకస్థలముల భేదించబడెను. “ట్రాంకు” బండ్ల గొప్పసనిని గావించిరి. సోము సమీపమున నిట్టి అవస్కందనము సుగరింతులను మాముద్దేశమున శత్రువులించుకయు ననుమానింపలేదు.

చన్నాహముల రహస్యముగ నుంచుట.

మా యుద్ధసన్నాహముల గూర్చి శత్రువు లేమియు తెలిసికొనకుండు లక్ష్యముగ నుంచితిమి. పెద్ద యుద్ధమునకు సాధారణముగ జరపు సన్నాహముల సిద్ధపరచుటయెగాక మనకే “ట్రాంకు” బండ్లవైద్యమున యుద్ధపంక్తిసమీపముననే యుంచుచితిమి. ఇవలయు శత్రువుల కించుకయు గోచరింపకుండు అనుత్తము చేయబడెను. దీని మహావిజయముగ పరిగణింపదగును. యుద్ధరంగము నంత వేగముగ మార్చివేయుట కలన శత్రులపై నాకస్మికముగ బడుటయే మరియొకలాభము గూడ గలదు. బాహుమి తూర్పు ప్రాంతమున యుద్ధభూమి “ట్రాంకు బండ్ల” నడపించుటకు చాల అనుకూలముగ నుండెను. నేలంతయు నంతగా తుపాకిగుండ్లచే నావరింపబడి యుండలేదు. ఏలనన శత్రువు లీ ప్రదేశమును యుద్ధము చేయకుండగనే క్రిందటి వసంతముతువునందు విడిచిపెట్టిరి. భూమియంతటను దట్టముగ పచ్చిక మొలచియుండుటను మనుష్యులుగ బండ్లును నిరాటంకముగ బోవుట కది అనుగుణ్యముగ నుండెను. ఈ ప్రస్తుత పాశ్చేంద్యులీలలోవలె నిచట శత్రువులు తుపాకుల నన్నిటిని కేంద్రీకరించు నట్టి యేర్పాటును గావించలేదు. ఈ రహస్యము బయటపడకుండ గాపాడుకొనగలిగిన ననేకవిధముల అవస్కందనము మాకనుకూలముగ నుండెను. అటులనే రహస్యప్రయత్నములు బయటపడకుండ మేము గాపాడుకొన గలిగితిమి.

హిందెబుద్ధుల పంక్తి.

అయిన నిచట మే మతి భయంకరమగు హిందెబుద్ధుల గారి సందర్శకపంక్తిని భేదించవలసి వచ్చెను. క్రిందటి వసంతముతువునందు వెనుకకు మరలుచు “సైంధులవడ్డు” గ వారి పంక్తి నిచట స్థాపించిరి. శత్రువులు నిరంతరము దాని బలవత్తరము జేయుచువచ్చిరి. ఇక్కడకు ప్రపంచమునందలి వైస్యములన్నియు దండెత్తివచ్చినను వాని నిలువరింపగల మని వారి యభిప్రాయము. మధ్యభాగమున వారు పెద్ద సురంగము నుంచిరి. ఇది అప్పుడప్పుడు తెరువబడుచుండును. దానిమీదుగ వైస్యములు బోవుటకు వీలులేకుండును; అందుచే వారిదళముల మీద నెంత స్పందనకైనను గురిపించినను వాటి కించుకయు నట్టము గలదు.

ఈ సంగతియు చాలభాగ మిప్పటికి మా కళమైన దని నా నమ్మకము. శత్రువులు మాకుంకల్ల నభేద్యములుగ నేర్పరచిరి. లావుసాటితీతతో ముందు దట్టముగ నిల్చుటయే గాక ప్రతిచోటను మరగ్గింగు లుంచబడెను. అందుచే పదాతిదళములవా రే ప్రదేశమును జేరాలకుండు ఏర్పాటులు గావించబడెను. అధవా వారు ప్రయత్నించి యుండునకు బోయిన మరగ్గింగులు వారిని తుప్తులయల జేయగలవు.

ట్రాంకుబండ్లు పదాతిదళములు.

విశేషముఖ్యప్రదేశమున ట్రాంకుబండ్ల మరగ్గింగులవారిత బడక బాగ్ త్రవడినవి. పదాతిదళము లేమియు నపాయము సుందకుండగనే ముందునకు బోయినవి. యుద్ధమునం దంతట నతిప్రాముఖ్యమగు యుద్ధము హానింకొర నమాపమున జరిగెను. ఆ ప్రదేశమును హిందెబుద్ధుల పంక్తి సందర్శించుచుండెను. మరియొక గొప్పయుద్ధము కన్నీలియును వద్ద జరిగెను. ఈ గ్రామము మా పంక్తుల వెనుక నుండెను. వడ్డు చాలదినములనుండి పడకున్నను యుద్ధము నారంభించిన నాటి యాదయమున నొకజల్లు కొట్టెను. ముందు గా విశేషాటోపమున ముట్టడిమియు జేయకుండగనే మేము యుద్ధము నారంభించితిమి. “ట్రాంకు” బండ్లు ముందుకుబోవ ప్రారంభించిన పిమ్మటనే తుపాకుల గాల్పుట ప్రారంభింప బడెను. ఈ సంగతి లెమకేమియు తెలియలేదనియు, రాము భయ విభ్రమచేతగ్గులై రనియు మాబండిలు చెప్పిరి. యథా ప్రకారముగ శత్రువైనికులు శ్రవణిద్వ్యకొనుచుండు సమయ మున మేము వాంపై జడితిమి. క్రింద నేలంతయు బాగుగ నుండుటను జూచుకొని తీగెలనన్నిటిని ముక్కలు ముక్కలుగ డెక్కొట్టెను మా “ట్రాంకు” బండ్లు ముందునకు బోసాగినవి. అటుల బోవుచు కందకముల బాడుచేసి మరగ్గింగుల కొల్ల గొట్టుచు శత్రువు లెదిరించుట మాని పరుగు లెత్తువలకు నవి ముందునకు బోసాగినవి.

“ట్రాంకు” బండ్ల ప్రయత్నముల విఫలముల జేయవలయునను కలవున హిందెబుద్ధుల ప్రధానకందకపంక్తుల వెడల్పు మరింత యధికము చేయబడెను. అయిననవి ట్రాంకు బండ్లకపా యము గలిగించునంతటి వెడల్పు గలిగియుండలేదు. అవి అన్ని యావంతిలముల గడచిపోయినవి. మా పదాతిదళస్థలములు మును వెన్నడును లేనటుల చాల స్వల్పముగ నుండెను.

అందుచేలనుండి బండికృతులు

తరువాత నంపిన వాల్తల గైరుగారి విశేషము డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— ప్రకృతమున కధనుపక్షము 5 వేలనుండి బండికృతులై పట్టుకొనబడి రని నమ్మబడుచున్నది. 24 గంటలనుండి అఖండముగ వర్షము గురియుచుండెను. అయిన సైనికులను “ట్రాంకు” బండ్లును అట్టనే ముందున కగుగుచున్నవి. నికరముల నింత వేగము సంప్రదించుట చాల కష్టము. అయినను హిందెబుద్ధుల పంక్తిలో పెద్దచీలికను గలిగించితి మనుటమాత్రము స్పష్టము. రంగము యుద్ధసమయమున న సాధారణముగ నుండి జన్మకుల కమితభయమును గలిగించుచుండెను. దినమంతట శత్రువిమాన మొక్కటియు గానించలేదు. అందువలన బ్రిటిషుదళము లెక్కడనున్నదియో తెలియక వెళ్లెత్తినటుల తుపాకుల గాల్పుచు నిష్కారణముగ యందుగుండు సావగ్రిని జెడగొట్టికవి.

యూక్సు

మాక్సు మాల్విస్టులింకను బలవత్తరులుగనుండుట.

లండను, నవంబరు 21:— 20 వ తేదీని వెల్ట్ గ్రాడు నుండి ఇట్లాక వార్తవచ్చినది.— మాక్సుమాల్విస్టుల మీదికి నడి పింపబడిన దళములు లూగావద్దనున్నవి. అచటననేకదళములు మాక్సుమాల్విస్టుల పక్షము చేరినట్లున్నది. దక్షిణము నందలి జనరలు కేలడీసుగారి దళములగూర్చి మరేమియు తెలియలేదు. రాన్సుటిన్ గారిని చంపిన యూనూపు యువరాజుగారు జనరలు కేలడీసుగారిలో నుత్తర ప్రత్యుత్తరముల నడిపినందులకు బంధింపబడిరి. మంత్రివర్గములలో ననేకులు మాక్సుమాల్విస్టుల పరిపాలనమున కియ్యకొనక నికను పనుల నారంభింపకున్నారు. రాబోవు కఠవునయమున మొట్టమొదట మీరే బాధ పడవలయునని మాక్సుమాల్విస్టులు వారిని బెడరించుచున్నారు. సాధారణపువైనికు డొకడు మాస్కోలో సర్వసేనానిగ నియమింపబడెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారు శత్రువులను పారదోలుట.

లండను, నవంబరు 20:— మాంటిసెగెరావై వైరు లూగర్నిన నాలుగు ముట్టడలను తొలగగొట్టితిమి. మాల్టెట్టు ప్రదేశమున అది, సోమవారములలోను మూడుకందలనుండి వైరివైనికుల బంధించితి మని ఇటలీ యుద్ధాంగులు ప్రకటించుచున్నారు.

ఫిరంగుల ముట్టడి.

లండను నవంబరు 21:— ఇటలీయును అధికారు లిట్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— నిన్నటిదినము రంగమంతట భయంకరమగు ఫిరంగుల ముట్టడిజరిగెను. ఇటలీయులు బ్రిటిషు ఫిరంగులు సముద్రతీరమునం దుండువారికి విశేష సహాయ మొనరించెను. వైర్నికా ఖిళమును ముమ్మారు శత్రువులు భయంకరముగ నెదిరింపి ముమ్మారును వారిని తరిమివైచితిమి. మాంటి ట్రాంబా, మాంటి మాన్సెర్నాలవద్ద పదాతిదళ యుద్ధములు జరగ ప్రారంభింప బడలేదు.

పర్వతప్రదేశములకొరకు పోకుట.

లండను, నవంబరు 21:— ఇటలీపర్వతములందు జరుగుచున్న మహాముద్దపరిణామము మహాదాతురముతో నెదురు చూడబడుచున్నది. ఆస్ట్రీయులును జర్మనులును గలసి మాంటిట్రాంబాను స్వాధీనము జేసికొనిరేమోయనునట్లు తాము క్లెగ్గో మాంటికార్నాచాలకు బట్టు కొంటిరిని శత్రువులు ప్రకటించిన దాదిగా నాయాతురగ మరంత యధికముగ నున్నది. రెండుమైళ్లు మాత్రమేవారు ముందునకు వచ్చినవల్ల ప్రదేశములోని కేతెంచినవారగుదురు. అంత ఇటలీయులు స్లేవీపంక్తి సంతటిని మాత్రమే గాక వెన్నిసునుగూడ వారాక్రమించుకొనగలరు. క్రింది స్లేవీని గాటుటకు శత్రులు మరల ప్రయత్నింపలేదు. వారు మీడిట్రేంబానును స్లేవీని మధ్య నుండు పర్వత ప్రదేశములనే 17 వ తేదీనుండియు ఆపరిమిత ప్రయత్నముల సునరించుచున్నారు. ఇందు గమనింపదగు ముఖ్యత మొకటిగలదు. మెల్లమెల్లన ఇటలీయునలందఱు నొకచోగూడిరి. ఇప్పుడు వారు శత్రుల నిరోధించుటయే గాక వారినిదా ప్రతియుద్ధములగూడ జేయుచున్నారు.

టర్కీ

పేల్వీస్టు యుద్ధము.

లండను, నవంబరు 20:— పేల్వీస్టునుండి యిట్లు తెలియజేయబడుచున్నది. అదివాగిముసాదా జెరూసలమునకు వాయవ్యమున 12 మైళ్ళదూరమునం దున్న బెయిటూరెజ్ హటాను మా యాశ్వికదళము లాక్రమించినవి. జెరూసలము నకు పశ్చిమమున 15 మైళ్ళ దూరమునం దున్న పంక్తి నొక దాని నిన్నటిదినము మా కాల్పులములు చేరినవి.

గాజావద్దనుండు భారతీయ సైన్యములు

లండను, నవంబరు 20:— గాజావద్ద యుద్ధము నొనరించుచున్న దళముల మహాకార్యముల ప్రశంసించుచు జనరలు మర్రేగారిట్లు బెల్లుచున్నాడు:— హిందూదేశ సైన్యము లొనరించిన కార్యము విశేష ప్రశంసాపాత్రము. “ఇండియను రెగ్యులరు ఆర్మీ” యందలి ఆశ్వికపదాతి దళములను, “ఇంపీరియలు సర్వీసుదళములు”ను, బిక్సీరు యువరాజుగారి ఉమ్మడి ములదళమును యుద్ధమున కార్యభూతము, శిక్షావిషయములను, కాంతి సహాయములందును మంచి సైనికగుణముల వ్యక్తపరచిరి.

బ్రిటిషు అవస్కందనములు.

లండను, నవంబరు 19:— “జ్యూరిక్సు జెయిటుంగు” పత్రిక పేల్వీస్టు మెసపోటామియానుందలి బ్రిటిషు అవస్కందనములచర్చించుచు నిట్లుచెప్పుచున్నాడు. తురఖ్ఖులు బ్రిటిషువారి పురోగమనము నాపజాలకున్న యూరపునుండి వారు కొన్ని దళముల నైకొనవలయును. అప్పుడు అసియాఖండమునందలి బ్రిటిషు అవస్కందనములు యూరపు రంగము నందలి సిద్ధిని విశేషముగ మూగలవు.

జర్మనుల దృక్పథము.

“హిస్పీజెయిటుంగు” పత్రికయొక్క సైనిక విశేషకుడు పేల్వీస్టు యుద్ధము జర్మనీకి చాలముఖ్యమని చెప్పుచు నిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— బ్రిటిషువారు పేల్వీస్టులో విజయమును వడసినవారు జర్మనుల ప్రాద్దేశ యోద్దేశమును తన్మూలము ప్రాపంచి కోదేశమును పూర్తిగ జెడగొట్టువారగుచున్నారు. అందువలన పేల్వీస్టు నందలి స్థితిగతుల జర్మనులు బాగ రూకతతో చిలకింపనగును. అచటి యుద్ధములు జర్మనీ-రెక్కలలో నొకదానిమీద జరుపబడు చున్నటుల తెలియదగును. ఫ్లాండరునందలి బ్రిటిషు అవస్కందన మింకొక రెక్క వెదిరించు చున్నదని దలంపవచ్చును.

అమెరికా

అమెరికా లు రి నొక మునుగుట.

వాషింగ్టను, నవంబరు 21:— యుద్ధప్రదేశమున డిక్టోని గత మంగళవారమున అమెరికావారి డిప్యూటీయరువారక కాహన్ని అనునది మునిగినది. నుమారు 21 వ చనిపోయి యుండవచ్చును.

సయాము రాజుగారి లేఖ.

లండను, నవంబరు 21:— సయాము చంద్రి సేటిదినమున చక్రవర్తిని సందర్శించి, సయాము రాజావారి స్వహస్త లిఖితము లేఖను ప్రేమరికి సమర్పించెను.

మార్షలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 22:— కాంటెంగు ఉత్తరభాగమున మా సేనలు ముందునకు బోయి ఫాంటెనురాట పీడెమును కొందరు కై దీలతో బట్టినవని. మార్షలు హేగుగారు ప్రకటించిరి.

పగాను యుద్ధముంట్రివర్తము.

పేరిసు, నవంబరు 22:— నూతన యుద్ధ సంఘ మొకటి యోర్పాటయ్యెను. ఈ సంఘమున అధ్యక్షుడును, సాకాదళ విదేశ సంక్రతులును, ఆయుధ సామగ్రి మంత్రులును కలరు.

జెరూసలెము నశముగనుండుట.

లండను, నవంబరు 22:— పేల్వీస్టు ప్రకటన మిట్లు వివరించుచున్నది:— బాఫా తుత్తరముగ వ్యవస్థయందెట్టి మార్పును కలుగలేదు. జెరూసలెమున 9 మైళ్లు పశ్చిమమున నుండిన తుర్కలైనినాబును పదాతిదళములు దొమ్మియొనర్చి బట్టుకొనినవి. జెరూసలెమున 5 మైళ్లు ఉత్తరముననుండిన చీట్లీకియాను ప్లాట్టాంసు సైనికులు ఆక్రమించిరి. నిన్నటిదినమున మా యాశ్వికదళము జరిగెను 4 మైళ్లు పశ్చిమమున కైకి సేనల దాకినవి.

చెన్నైకి కాననసభ.

గురువారమునాటి చర్య.

నిన్నటిదినమున సభ మరల 11 గంటలకు సమావేశమై వది. శ్రీగజపతి గారు రధస్థులకు వహించిరి. మా అహమదుల్లా మురకయ్యగారు కూడ విచ్చేసిరి.

స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు.

స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు విషయమై స్థానిక సంఘములకు సలహా ముసంకుటై స్థానిక ప్రభుత్వ సంఘముల నేర్పాటు గావించవలసిన దనియు, ఇందు ఒక ప్రభుత్వసభ్యునిను, ఎనమర్లు స్థానిక సంఘ ప్రతినిధులు సుందరమున ననియు మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారిచే నుపపాదించబడిన తీర్మానము చర్చింపబడినది.

దివాను బహదరు పి. రాజగోపాలాచారిగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మాట్లాడుచు, ఈ తీర్మానము మూలమున స్థానిక సంఘములు అధికారవర్ధమువారినుండి విముక్తి గాంచునని అనధికారసభ్యులు తలంచుటకు వీలు కలుగుచున్నదనియు, అందుచే, యావిషయమును జాగ్రత్తగా చర్చించుటవలసియు చెప్పిరి. ఈ తీర్మానమునకు ప్రతిపూలముగ మాట్లాడునపుడు, స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధి విషయమై అధికారానధికార సభ్యులకు భేదాభిప్రాయములు గలవని మీరు తలంపరాదు. ఈ సంఘమున అనధికారసంఖ్యా బాహుళ్యముండ వలెనని తీర్మానాభిప్రాయము. పిమ్మట వారు ఘోషప్రభుత్వగారి సలహాలను గూర్చి విపులముగ ముచ్చటించి, రాయల కమిషను గూర్చియు, అందుపై దత్తగారి ప్రతిపూలభావ ప్రకటనమును గూర్చియు నుడిచి, దత్తగారు తమ అభిప్రాయముల కెట్టి కారణముల నొసంగకపోవుటచే నది అంగీకృతములు కాజాలవని చెప్పిరి. ఈ సలహాలు స్థానిక ప్రభుత్వముల అంగీకారమున కంపబడినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వీరి సలహాలను పొందిన పిమ్మట స్థానిక ప్రభుత్వసంఘములు అనవసరములగుటయే గాక హానికరములగు నూడ ప్రతినిధులను అభిప్రాయపడిరి. ఇది అభిలభ్యతకేమునకు సంబంధించిన విషయము గాన, స్థానిక ప్రభుత్వములు ప్రస్తుత కాననమున జోక్యము కలుగజేసికొనుట అసంభవము. ఇంతేకాక, యిందులకు ప్రభుత్వమువారును తమిళ చాల వెనుక బోకయుండురు. సిటీమ్యూనిసిపలు కాననము, డిస్ట్రిక్టు మ్యూనిసిపలు కాననము, డిస్ట్రిక్టు బోర్డు కాననము మున్నగునవియు నిష్పక్ష మార్పునుండ నున్నవి. ఈ కాననముల చర్చ జరుగునపుడు ఎక్కడోధికారమునకై సభ్యులు సలహాల నొసంగవచ్చును. ఈ తీర్మానములోని సలహా క్రియానరణము కాదు. ఇది అంగీకృతమైనయెడల సుస్థితులను తప్పక చెరచునని చెప్పవచ్చును.

మా. ఎస్. నూర్జుంధరావుగారు

లేచి యాగమస్య నిరీక్షల చేయబడిన ప్రకటనముల ననుసరించి తి. వలె నని చెప్పిరి. స్థానిక పరిపాలనాభివృద్ధికి అనధికారసభ్యుల అభినయమును పాటించుకాల మింకను రా లేదా! ఈ తీర్మానములనునే తాము నిజమగు అభివృద్ధి నందగలమని వీరు చెప్పిరి. ప్రస్తుత కేంద్రీకృతపరిపాలనము చిరకాలముండరాదని మా అభిప్రాయము. పరిపాలనము నుదారస్వభావపురతముజేయుటయే యీ తీర్మానాభిప్రాయము. కావున ఈ విషయమును గూర్చి ప్రభుత్వమువారు దూరాలోచన చేయవలెను.

మా. కె. రామయ్యగారు.

లేచి యీ సంఘాధికారములు కొంచెము కష్టము కలుగజేయుచున్నదనియు కాని ప్రస్తుతము స్థానిక సంఘవిషయములలో ప్రభుత్వమువారు చాలజోక్యముగలుగజేసికొనుచున్నారనుట సత్యమనియునుడిచిరి. కావున ఈ తీర్మానములకొక సమాఖ్యజేసి, స్థానిక ప్రభుత్వసంఘమున మ్యూనిసిపలు, లోకలుభింక అధికారియగు కార్పొరేటర్లవారికే సభ్యులను, స్థానిక సంఘములచే నెన్నుకొనబడిన పదిమంది సభ్యులను, సర్వను జనరలు ఫిఫ్తు ఇంజనీయరు, అసిస్టెంటు ఇంజనీయరు, కానిట్రీ ఇంజనీయరు డైరెక్టరు (విద్యాభాగ)ను ఉండవలెననియు, వీరు సంవత్సరమున కొకటి రెండు పర్యాయములు సమావేశము కావలెననియు చెప్పిరి. ఇవన్నీ తీర్మానము ప్రభుత్వాధికారమును తగ్గింపజాలదు.

మా. రావుబహదరు రామానుజాచార్యగారు దీనిని బలపరచిరి.

మా. యామాలు హుస్సేనుగారు దీనిని మోడించుచు, తా మధికారమును కారంధించుచున్నామని ప్రకటించిరి.

మా. పి. శివరావుగారు లేచి, స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధిని కోరుచున్నామనియు, సంబంధింపబడిన తీర్మానముగ లేదనియు, యీ సభాధికారము సలహా నిచ్చుట మాత్రమే యైన యెడల తాము తీర్మానము సంగీకరించుచున్నామనియు చెప్పిరి.

మా. ఇ. ఎఫ్. బాబ్జుగారు దీనికి ప్రతిపూలముగ మాట్లాడుచు, తీర్మానమునుగాని, సవరణనుగాని ప్రభుత్వము వారంగీకరింపరాదని నుడిచిరి.

మా. టి. రంగాచార్యగారు, స్థానిక ప్రభుత్వమునకు టచ్ ప్రభుత్వమువారు స్థానిక విషయములలో నెక్కువ జోక్యము కలుగజేసికొన వలసినదనియు గాన, ఈ తీర్మానము నకు తాము ప్రతిపూలను నని చెప్పిరి.

మా. గార్లమ ప్రభుత్వగారు, వీరితో నేకీభవించుచున్నామని పలికిరి.

మా. పి. టెండ్రెగారు, తమకు అభివృద్ధియెడల సానుభూతి కలదు గాని, తీర్మానములో తా మేకీభరింపవలె తెలిసి ఇంట్లాండుదేశములలోని స్థానిక సంఘములలో అధికారసభ్యులుండగా, ఈ దేశమున అధికారులం దెండులకుండరాదో తెలియజేసిరి.

సవరణను గూర్చి సభాభిప్రాయము తెలిసికొనబడినది. సవరణ మంగీకృతము కాలేదు.

పిమ్మట ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు లేచి తీర్మానమును గూర్చి చాలవరకు మాట్లాడి, తమ తీర్మానము నుపసంహరించుకొనిరి.

ఇండియను ప్యాసుపోర్టు నియమములు.

మా. అహమదు తంబిచరకయ్యగారు, 1917 సంవత్సరపు ఇండియా ప్యాసుపోర్టు నియమములు ట్రైబ్యులు నెటిర్మొంటు, మలే, ద్వీపకల్పమునకు తమ భర్తలతో గాని బంధువులతోగాని బోవు శ్రీలంకకు, అందు ముఖ్యముగ ఘోషా శ్రీలంకకు వర్తింపకుండగ జేయవలయునని యొక తీర్మానము నుపపాదించిరి. ఈ నియమముల ప్రకారము దేశమున వదలిపోవువారు తమ ఛాయాపటముల బంపి, తాము మండలో ద్వారాగిరదనకు బోవలసి యున్నదనియు, అందులకు శ్రీలంక చాల కష్టముగ నున్నదనియు చెప్పిరి.

మా. యామాలు హుస్సేనుగారు దీనిని బలపరచిరి.

మా. ఎల్. డేవిడ్సుగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున మాట్లాడుచు స్థానిక ప్రభుత్వమువారు వీరి కీ కానన మను వర్తింపజేయుటలను చెప్పటలేకయు, ప్యాసుపోర్టు నియమములు యుద్ధములములను అత్యవసరము లనియు, ఈ నియమములు మహమ్మదీయ శ్రీలంక గాక, అంగ్ల శ్రీలంక కూడ వర్తింపజేయవలయు, ఈ నియమములను కష్టముల దాటుట దుస్సాధ్యము కాదనియు, కావున ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యనుమతి లేకే తా మా విషయమున నేమియు చేయజాలమనియు వీరు నుడిచిరి.

మా. రంగాచార్యగారు లేచి, ఛాయాపటములు పంపనక్కరలేదనియు, శ్రీలంక శ్రీలంకచేతనే పరిశీలన వలసినదనియు ప్రభుత్వమువారు సలహా నొసంగవలె నని చెప్పిరి.

డేవిడ్సుగారు దీనిని అంగీకరించిరి. కాని దీనిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింతు రని నిశ్చయముగ చెప్పజాలమనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను.

స్వభావముచే నేరస్థులు కాని ఖైదీలు

కేంద్ర, మండలకైదులలో నైతికశిక్షము నుపపాదించబడవారును, స్వభావముచే నేరస్థులు కానివారును అగువారికి ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుచేయు విషయమును ప్రభుత్వము వారు పరిశీలించవలయుననెడి తీర్మానమును మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు నుపపాదించిరి. ఇందులకు ఫలము, లేఖము, నైతికశిక్షించు నిర్ణయము కష్టమున దక్క యితర ఆక్షేపణ లుండజాలవని వారు నుడిచిరి.

మా. గిల్జుగారు రెండవవిషయమును చర్చింపవలసరము లేదనియు దానిని తా మంగీకరించితిమనియు చెప్పిరి.

కృష్ణారావుగారు ప్రత్యేకముగ నేర్పాటులజేయు నియమ మంగీకృత మైన యెడల, వివరములను పిమ్మట నిర్ణయింపవచ్చు ననిరి.

మా. శివరావుగారు దీనిని బలపరచుచు, నీతిభంగనివారణమున కిది మంచి సాధనమని చెప్పిరి.

మా. గిల్జుగారు లేచి, ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము నెడల సానుభూతిని గలిగి యున్నామనియు ఈ విషయమై తిరుచినాపల్లిలో మొక ప్రయత్నము జరిగినదనియు, కాని

ప్రస్తుత మున్న ప్రభుత్వ బాగుగనే యున్నదనియు, ప్రత్యేకము నేర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కధికారము లేదనియు జెయులు కోర్టును మార్పుట కొకసంఘము నిమిషంపబడునని తనకు తెలియవచ్చినదనియు అప్పుడీ విషయమును గూర్చి యోచింప వచ్చుననియు చెప్పిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింప బడెను.

మా. ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఎక్స్జెనసలహాసంఘనిర్మాణమును మార్చవలెననియు, అధికారసభ్యులం దెక్కుడుగ సుందరలెననియు, వీరికి లై సెన్సుల నిచ్చుట కధికారము వలయు ననియు మొక తీర్మానము నుపపాదించిరి.

మా. నూర్జుంధరావుగారు దీనిని బలపరచిరి.

దివానుబహదరు పి. రాజగోపాలాచారిగారు లేచి, యీ సలహాసంఘములకు లై సెన్సులనిచ్చు అధికార ముసంకుటకు తగిన ప్రయత్నములు చేయబడెనదనియు, కాని స్థానిక సంఘము లిట్టి అధికారము గలిగియుండు సమయ మింకను రాలేదనియు చెప్పిరి.

ఎ. ఎస్. కృష్ణారావుగారు ఈ రాజధానియందే అనధికారసభ్యు బాహుళ్యము లేకుండుటకు గల కారణము తెలియజేసినది చెప్పిరి.

తీర్మాన మంగీకృతము కాలేదు.

ఆదాయపువస్తును మార్పుటకు అర్హిలు.

ఆదాయపువస్తు కాననమున, మార్పు అర్హిలను రివెన్యూ బోర్డునకు దాఖలు చేయునపుడు, అట్టి రాయన కొకవకీల ప్రతినిధిగ సుందరలె ననెడి నియమమును శేర్వనలెనని మా. అన్నామలై శెట్టిగారిక తీర్మానము నుపపాదించిరి. కాని యీ తీర్మాన ముపసంహరింపబడెను. సభ ముగిసెను.

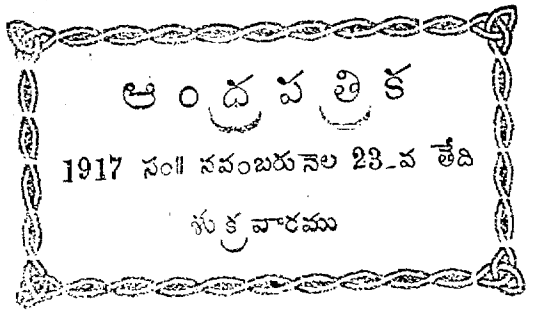
చెన్నైకి కార్పొరేషను

గత మంగళవారము సాయంత్రమున చెన్నైకి కార్పొరేషనుసభ్యులు రిపను భవనమునను సమావేశమైరి. అక్కింగు ప్రెసిడెంటు బరీకిటుగారు అగ్రాసవాధిపత్యము వహించిరి.

ఎడెండాలోని విషయములను చర్చించుటకు ప్రారంభము పార్థసారథి మొదలియ్యగారి ఆకాల మరణమునకు వారి కుటుంబమువారికి సానుభూతిని తెలుపవలసిన రావుబహదరు జి. నారాయణస్వామి శెట్టిగారు ఉపపాదించిరి. రంగాచారిగారు దాని ననుసరించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. పిమ్మట ఈసంవత్సరము దిశంబరు నెలలో జరుగు వస్తుప్రదర్శన గృహములకు సిటీ పరపరానుగూర్చి సభాభ్యుత్సాహ సభ్యులను అడిగిరి. వెనుకటి మామూలుననుసరించి యీ సంవత్సరము కూడ 550 రూ. లను పుచ్చుకొని నీటిని సరఫరా చేయవచ్చునని దేశికాచారిగా నుపపాదించిరి. శివజ్ఞాన మొదలియ్యగారు గా రనుసరించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. తరువాత ఎడెండాలోని విషయములు చర్చింపబడెను. కొండితోపు యొక్కనున్న చిన్న కాలీబాగాను, కక్కోసును ఇచ్చివేసి అందరుసమవంతెయొక్క నున్న బీటు గృహమును పుచ్చుకొనట లాభకరమని తోచుచున్నదని ఆధ్యక్షులు నుడిచిరి. ఆందరున కంతెన జాగాకూడ కార్పొరేషనువారికి ఇత్యు బడు మరతుతో బీటుగృహమును పుచ్చుకొనట లాభకరమని సభ్యులు తీర్మానించిరి.

ప్రస్తుతము చింతాద్రిపేటనుండ బోవుచున్న ట్రాము లైనుకు మారుగ బాడిగార్లు లైనుకోర్డునుండను మోంటు రోడ్డునుండ ను ట్రాము లైను వేయుటకు ను గవర్నమెంటు హాను వెంటెనోషియర కంతెనల వెదల్చును అధికమచేయుటకును అను రూ. 2,20,000 ల వ్యయములను కార్పొరేషనువారు, దొరతనమువారు, ట్రాముకం వెలివారు సమముగ భరించుట యుచితము. ఈ విషయమును చర్చించి తీర్మానించుటలో నాలగ్యముచేయ వీలులేదు. చింతాద్రిపేటలో ట్రాముబండ్ల ప్రమాదములు అధికమగుచున్నవి అని పి. సి. పార్థసారథి నాయకుగారు చెప్పిరి. పార్థసారథి మొదలియ్యగారు నాయకుగారి యుపపాదనమును బలపరచిరి. ఈ తీర్మానము గూడ సంగీకరింపబడెను.

అయిదికరయు వెలియూవల్ గామములలోని సుమారు 50 ఎకరముల కాలీ నేలను విక్రయించుట లాభమా నవ్వమా యని చర్చింపబడెను. కొందరు అవుననియు కాదనియు చెప్పిరి. మ్యూనిసిపల్ సరిహద్దులలో అంత పరిమితిగ నేల దొరకుట దుష్ఫలము కనుక ఆ నేల విక్రయింపబడకూడదు. ఈ విషయము గూర్చి ప్రత్యేకముగ అలోచించుటకు శివజ్ఞాన మొదలియ్యగారు, త్యాగ రాను శెట్టి, లీచి, కార్పొరేషను ఆధ్యక్షులు మున్నగు వారొకమిటిగ నేర్పకుట యుచితమని రంగాచారిగారు ఉపపాదించిరి. పి. సి. రామస్వామిఅయ్యగారు రనుసరించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

నూతన విధానము.

కలకత్తాలో కొందరు యూరపీయనులును, భారతీయులును గలసి ప్రచురించిన విజ్ఞాపనము మా కార్యక్షాసము జేసినది. అదలి ప్రధాన సూత్రములతో స్వపరిపాలనా విధానాభిలాషులే మాత్ర మేకీభవించజాలరు. ఏల నన, కేంద్ర ప్రభుత్వమును బాధ్యతగల ప్రభుత్వముగ ప్రారంభముననే మార్చుచుండదని నూతన విధానమున గాన్పించు చున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములెంతవరకు పరిపాలనా బాధ్యత వహించగలవో పరిశీలించి, యటుపిమ్మట హిందూదేశ ప్రభుత్వమున సంస్కరణములకు గడంగవలయు నని వీరీయాశయము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములకు గూడ, పరిపాలనాధికారము వెంటనే యొసఁగబడు. రెండు విధములగు ప్రభుత్వములు పరిపాలనము గావించు చుండును. ఒక ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యత వహించ వలయును. మరొక ప్రభుత్వము ప్రభుత్వకార్యదర్శిగానికి బాధ్యత వహించవలెను. ప్రజలకు బాధ్యత వహించు ప్రభుత్వము యొక్కయు, బాధ్యతవహించని ప్రభుత్వము మరొకటియు గలసి, రాజ్యాంగ శకటము నీమ్మచో, పరిపాలన మొత్త పౌష్టవముగ నుండునో చూపవల యుండుననికొనవచ్చును. ధన ప్రయమధికముగగోరు శాఖలను ప్రజాప్రభుత్వమున కొనగదను. మిగిలిన శాఖలను రెండవ ప్రభుత్వమువారు నిర్వహించెదరు. కోశాధికారము ప్రజలకు బాధ్యతవహించని ప్రభుత్వమువారి హస్తగత యుండును. సంఘాభివృద్ధి కివసరమగు విద్య అరోగ్యము మొదలగువాటిపై ప్రజల కధికార మొసఁగబడును. ఇందుకవసరమగు ధనము సంపాదించుటకై ప్రజలపై పన్నుల విధించునధికారియు ప్రజా ప్రభుత్వమున కొనగ బడును. ఇటుల పరిపాలనా యంత్రమును కడిపి ఏమివత్సరములు ప్రజలకు గల పరిపాలనాసామర్థ్యము కలిగింపబడును. అటుపిమ్మట పరిపాలనా సామర్థ్యమును విమర్శించుట కొకసంఘము నియమించబడును. ఈ సంఘములో అధిపతే రాజ్యములందును ఆంగ్ల పరిపాలనాధీనము గున్న వలస రాజ్యములందును గవర్నరులుగ బుచ్చివేసినవారు చేర్చకొనబడుదురు. ప్రజలు స్వపరిపాలనార్హత బాటిరో లేదో, వీరికెక్కడ ధికారము లొసగుట బావ్యమోగాదో, దెలుపుచూ, యీ సంఘము వారు ప్రభుత్వకార్యదర్శికి నివేదిక ముంచెదరు. ప్రజలైక్ష్మ్యత బాదక బోయినచో, యిపుడొసగిన యధికారములను ప్రజలనుండి లాగివేయవలయునని విమర్శసంఘమువారు దెలిపెనరు. ప్రజలీకాలములో తమ యక్షతను జూపుటకు ప్రయత్నింపవలెను. సంఘాభివృద్ధినుండి ప్రజలు తమ దృష్టిని ఇతర రాజకీయ సంస్కరణముల వంకకు మరల్చిరేని, స్వపరిపాలనాప్రదానమును గోల్పోయిపోతులనే ఎంచుకొనవచ్చును. ఈ ఏమ సంవత్సరముల లోకలను ప్రజలు అధికమగు స్వత్వముల నాశించగూడదు. నిర్ణయింపబడిన ధనము కంటే నధిక ధనము గోరనూడదు. రాష్ట్రము లన్నియు బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును నిర్వహించగలవని తమ యక్షతను జూపిన పిమ్మట, వెంట

నే సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొసగబడును. అపు డెట్టి యంతరములును పాటించబడును. ఇదియే నూతన విధాన సారాంశము. నూతనవిధాన మనులులోనికి వచ్చియెడల ఏమవత్సరముల పిమ్మట జరిగెడి ఫలితమును మే మిపుడే సూచించెదము. నూతన విధానము నేర్పరచిన వారికి ఫలిత మెటుల కలిగిమించునో యని సందియము గలదేమో గాని, మమ్మును మాత్ర మెట్టి సందియము బాధించుటలేదు. సంఘాభివృద్ధి విషయక శాఖలకు ధనవ్యయ మధికముగ గావలసి యుండును. విద్య, ఆరోగ్యముల విషయమై, ప్రభుత్వమువారి రింతవరకును తగిన ధనమును వెచ్చించుటలేదని మొరలిడు చున్నాము. ప్రజాప్రతినిధుల హస్తములం దాశాఖల నుంచినచో, తగినయభివృద్ధి జూపనిది ప్రజలు సంతృప్తి జెందరు. సత్వరఫలితములకై ప్రజలత్యాగ తురతతో వేదియుండెదరు. సత్వరవిధ్యావ్యవస్థక ముకై, ధన మధికముగ గావలసి యుండును. ప్రజాప్రభుత్వమువారికి ధనము లభించుటకు ప్రజలపై పన్నుల విధించుటకన్న వేరుమార్గ ముండదు. అధికారవ్యవస్థాప్రభుత్వము వారు ధనసహాయము గావించరు. పన్నులవసూలు జేయుటకు ప్రజాప్రభుత్వమునకు తగిన యధికారముగాని పలుకుబడిగాని యుండుటదర్శనము. అందుచే ప్రజలలో వెంటనేకలవరముజనించును. ప్రజాప్రభుత్వమే తమను బాధించుచున్నను యాక్రందనధ్యములు బయల్పెడలును. కావున ప్రజాప్రభుత్వము వారు నూతనసంస్కరణముల వంకకు బోవుటకు కలతకు. ఏమ వత్సరము లీ రీతిగ జరిగిపిమ్మట ప్రజాప్రభుత్వావ్వతమ విచారించు సంఘమువారు ప్రజలకు స్వపరిపాలనార్హత లేదని నివేదింతురు. మీమామిక్కిలి ప్రజాప్రభుత్వము వాంఛనియము గాదని ప్రజలే మొరపెట్టిరని, సాక్ష్యము గనుప ఆచెదరు. ఇందుకు అధికారవ్యవస్థ ప్రభుత్వమువారి తత్వంబసహాయము గావించెదరు. అటుపిమ్మట మనోద్వేషికి అందెడి కాలము లోకల, స్వపరిపాలనాప్రదానమున కెట్టి యాశయు నుండబోను. ఇట్టి ఫలితము నమకూరవలయు నను నాశ గల భారతీయులు గాని యూరపీయ నులుగాని నూతన విధానము నామోదించవచ్చును. వివిధసంఘములలోను స్వపరిపాలనా విధానము గూర్చి భేదాభిప్రాయము లుండుటచే, ఇట్టి విధానము గూర్చి అన్ని కక్షములవారును యోచించి, యేకాభిప్రాయులగుట సనుజనమని, సి. ఆర్. దాసుగారు వ్రాసిన లేఖ యీ విధానము నకు జేర్పబడినది. ఇట్టి విధానము గూర్చి యాలోచించుటకై దేశహితులు తమ కాల మెందుకు వ్యర్థపుచ్చవలయునో మాకు దోచున్నది. ఈ విధానము నేర్పరచిన వారికి, భారతీయుల స్వపరిపాలనార్హత యందు విశ్వాసము లేదు. కర్ణిసుగారి యభిప్రాయము లీ విజ్ఞాపన పత్రికయందు, గన్పట్టుచున్నవి. స్వపరిపాలనార్హత నిక కలిగింపవలెనట! ఏ దేశమునందును స్వపరిపాలనాప్రదానావశ్యకత ప్రజల సామర్థ్యా సామర్థ్యములపై సాధారణదియుండదు. ప్రభుత్వము ప్రజాభ్యుదయమును సత్వరముగ పెంపొందించజాలక బోయినచో, ప్రభుత్వవిధానమును వెంటనే మార్చవలసిన యవసరము గలుగును. ఆంగ్ల దేశమునకు స్వపరిపాలన మొసగబడినపుడుగాని, అధిపతే రాజ్యములకును ఫిలిప్పైను దీవులకును స్వరాజ్య స్వాతంత్ర్యము ప్రసాదించబడినపుడుగాని, ప్రజార్హతగూర్చి ఎట్టి శోధనలు గావించబడలేదు. హిందూదేశ విషయమున నిట్టి యవిశ్వాసమునకు గారణమేమో

దెలియకున్నది. ఫ్రెంచిగవర్నరుగారగు మార్టిన్ గారు దెలిపినట్లు, హిందూ రాజ్యములు పదునైదు శతాబ్దము లవిచ్చిన్నముగ పరిపాలనము గావించినవి. శాంతిని నెలకొల్పినవి. ప్రజలు ఆ రాజ్యశాసనములకు బద్ధులైవ ర్తించిరి. ప్రజాభ్యుదయము పెంపొందించబడెను. శాస్త్రములు కళ్యాణ అభివృద్ధిజెందెను. ఆశ్చర్యమును పురిగొల్పు కట్టడములు నిర్మింపబడెను. అట్టి పూర్వులసంతతివారగు భారతీయులు ఆంగ్ల పరిపాలనమున ఇన్ని వత్సరములనుండియి క్రమశిక్ష నొందుచున్నను, ఇంకను స్వపరిపాలనమున కష్టలుగారనుట యసంగతముగ నుండును. భారతీయుల వాంఛలను భంగపరచుట కీ విధానావలంబనమున కిన్న సౌకర్యముగ వేరు మార్గము గాన్పించదు. ఈవిధానము చిక్కఱాలు విజయవాడ విధానములతో చులదూగు చున్నది. ఉభయవిధానములకు గల సన్నిహిత సంబంధమును గ్రహించుట సులభము. స్వపరిపాలనము కావలయునను వా యుద్దేశము దెలిసికొనవచ్చును. స్వపరిపాలనము హిందూదేశమున కసలే పనికిరాదను వారి వాదము సులభగ్రాహ్యము. అంతియకాని, ఎన్. కే. రాట్ క్లిఫ్ గారు “డెయిలీ న్యూస్” పత్రికలో వ్రాసినట్లు “స్వాతంత్ర్య లక్షణముల నగపరచుచూ, నిజముగ నట్టి లక్షణ విరహితులగు ప్రభుత్వవిధానమును సమర్పించుట దుస్సాధ్యము.” మహర్షి గాంధీగారు నుడివినట్లు, స్వరాజ్యమనిన పౌరబాటల గావించుటకు స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండుట. అట్టి స్వాతంత్ర్యమును పొందుటకై, భారతీయులు ప్రయత్నించు చున్నారు. లోపములు గావించబడునని భయపడ నవసరములేదు. లోపములను కనుగొని, వాటిని సవరించికొను శక్తి భారతీయులకు గలదు. అందుచే భారతీయులు, బాధ్యతగల ప్రభుత్వసంపాదనమునకై శక్తివంచన లేక కృషి సలిపెదరు గాక!

రాష్ట్రనిర్మాణము

నూతన విధానముందలి స్వపరిపాలనా సిద్ధాంతములతో మే మేకీభవించక బోయినను, రాష్ట్ర నిర్మాణ పద్ధతి గూర్చి నూతనవిధానమున దెలిపిన సూత్రములు మాత్ర మంగీకారార్హములుగ నున్నవి. బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును హిందూదేశమున కొనగూనపుడు, ప్రస్తుతి రాష్ట్రభాగములు పయోగకరములు గావని, నూతన విధానవాదులు నడుపుచున్నారు. బాధ్యత గల ప్రభుత్వమును వెన్నెంటనే ప్రసాదించవలయునని కోరువారముగుటచే, రాష్ట్రపునర్నిర్మాణము వెంటనే కొనసాగుట శ్రేయస్కరమని మేము దలంచుచున్నాము. స్వపరిపాలనము లాభప్రదముగ నుండుటకు ప్రస్తుత రాష్ట్రవిభాగమును దొలగించుట యవసరము.

నూతన విధానమున నొక సమస్య చచ్చింపబడినది. హిందూదేశపు భావిరామ మే తీరున నుండవలెను? హిందూదేశమున ఏకజాతి ప్రజల యునా, సంయుక్తజాతి ప్రజలవలయునా? ఏకజాతి ప్రజలుట సాధ్యముగాదనియు, సంయుక్త జాతీయ నిర్మాణ మే హిందూదేశమున సాధ్యమనియు నూతన విధానము దెలుపుచున్నది. పరిపాలనము గావించు ప్రభుత్వము హిందూదేశమునకు వెలుపల నుండుటచే, అందుకు దగినటులుగ యితర వరకును రాజ్యాంగ విధానము నిర్మింప బడినది. దేశములోని భిన్నజాతులను గలపి యొక్క రాష్ట్రమున నుంచుటకు సాధ్యమయినది. బాధ్యతగల ప్రభుత్వము దేశమధ్యము

మంజునాయకలు, ప్రభుత్వ రాష్ట్ర విభాగముల నాధా
రము జేసికొని పోవుచు వలెనని గానియును మన
ధర్మమును, భాగ్యమును మన రాష్ట్రమును, కన్న
ధూని గణపే యందును, విహార దేశమునకు
బంధురాష్ట్రము జేయుటయు మొదలగు కృత్రి
మపు శుభాటలు బాధ్యత గల ప్రభుత్వవిధాన
మునకు ప్రతిబంధకములగునని, విజ్ఞాపనమున దెలు
పబడినది. కనడాలో కృత్రిమపు, అంటారియో
లను ఏక రాష్ట్రముక్రింద కలిపియుంచుటకు జేసిన
ప్రయత్నములు భగ్నమునైనవి. కనడాలో ప్రాచీ
నాని ఆంగ్లేయులను వేర్వేరు రాష్ట్రములక్రింద
నుంచి పరిపాలించిన పిమ్మటనే, స్వపరిపాలనము
సాధ్యమను గాంచినది. అందుచే హిందూ
దేశమును భాషా ప్రాంతముల ననుసరించి
రాష్ట్రములుగా విభజించుట యత్యవసర మని
నూతనవిధానము నిరూపించుచున్నది. సంయుక్త
జాతీయవిధానమున, వంగదేశీయులును మహారా
ష్ట్రులును, కన్నడలు మొదలగు సంఘములవారు
ఉపజాతులుగా నుండెదరని నూచించబడినది.
బర్మాను హిందూదేశము నుండి దొలగించుట
యవసరమున దెలుపబడినది. బర్మా రాష్ట్రమును
హిందూదేశమున దొక భాగముగా జేర్చుట
కృత్రిమము.

నూతన విధానము ఆంధ్ర రాష్ట్రాధిపతులకు
చేయాలి నొసగుచున్నది. ఆంధ్రులు కాంగ్రెసు
సంస్కరణముల కమోదము దెలుపుటయే గాక,
భాషైక రాష్ట్రవిభాగ మవసరమున చాటుటగూడ
యవసరము. స్వపరిపాలనము, భాషాప్రయుక్త
రాష్ట్రవిభాగము, ఆంధ్రుల మాభ్యాసములు లగు
వెల్లిడి నాచింది కార్యచిత్తి బడచువలెను.

భారతీయ నైతికము

గాజాయెద్ద భారతీయ నైతికములు యత్యవ
మానుగు ధైర్యసాహసముల జూపిరిని జనరలు
ముర్రేగారు దెలుపుచున్నారు. పాలెస్టీను విజయ
ములో భారతీయులు పోరాడుచున్నారు. భారతీ
యులకు క్రమశిక్ష మొసగినచో, అన్యభాషాభ్యా
ము లేర వారు సామ్రాజ్యవిజయమునకు దోడ్పడ
గలరని యూహించవచ్చును. ఇట్టి ఫలితము గాంచు
టకు స్వపరిపాలనాప్రదానమే ముఖ్యసాధనము.

దేశీయచరిత్రములు

షిషిల్ నాగ్గూరేటిని బరిగిన శాసనవిద్వాంస
సభలో పరిశ్రమాభివృద్ధికి సలహానొసగుటకు దొక
సంఘము నేర్పరుపవలయునను తీర్మానమును మ
దరాసు ప్రభుత్వము వారంగీకరించిరి. కాని యా
సంఘుని రద్దీగమున కిప్పుడు తగినసహాయము కాదని,
ప్రభుత్వమువారిపుడు ప్రకటించిరి. పరిశ్రమాభి
వృద్ధి కింతకన్న మంచితరుణ మెప్పుచో తెలియ
కున్నది.

(0)

గుంటూరు జిల్లాలోని పరిపాలనా నివేదికము.

ఈ జిల్లాలోనివారు ఈ సాలన 13 సంవత్సరములలో
నిర్వీర్య సంఖ్యలేదని ఏసభయు ఆపుకేయబడలేదు. ఇంతయు
ప్రశంసార్హము. ప్రవాహిత సేనకులకు సంఖ్యలందయును తమ
బాధ్యతను గుర్తించుటకు కిదియే దృష్టాంతము. సభలకు
అధికార అధికార సంఖ్యలు ఉత్సాహముతో పోవుచున్నట్లు
విదితము.

తెనాలి, గుంటూరు తాలూకా బోర్డుల కనధికారాధ్య
క్షులు నియోగించబడిరి. తక్కిన తాలూకా బోర్డులకు కూడ
తనలో అధికారాధ్యక్షుల నెన్నికను స్వాతంత్ర్యము ప్ర
సాదించవలెనని ప్రభుత్వము వారిని కోరుచున్నారము.

ఈ సాలన ప్రారంభ నిర్వహణ కమిషన్ 1852108
యాభ్యయులు కనబడెనది. 1057263 యాభ్యయులు వ్యవసాయమున
గుంటూరుజిల్లా బోర్డుసలహానమున ప్రాథమిక విద్య
కృషినియును ఆ కృషి గాంచుచున్నది. ఇతర జిల్లాబోర్డు
వారుగూడ విద్యనీ నయనంది ప్రజలనుకూడ పాత్రులై

ప్రభుత్వమునానికి భారతీయులుగూడ తయారైపోయె. విద్యా
భివృద్ధిని జేసికొనగలరని సచ్చిద్రేవకుడు ప్రభుత్వించ వలెను.
పాతశాలలకలన తీతములు ఈ సంవత్సరమున 144960 రూపా
యలు కనబడెనవి. నిరక్షరిసంఖ్యరమున 122803 రూపా
యలు కనబడెనవి.

నిరక్షరి సంఖ్యరము 350 ప్రాథమిక పాఠశాలలు కలవు.
ఈ సాలన క్రొత్త 10 నెలకొల్పబడినవి. ఇందులో రెండు
మాయబడినవి. నిర్వహణకుల పిల్లలకు గరికపాకులతోను, ఒక
పాతశాల స్థాపించబడినది. 1836 నుండి నిర్వహణ సంఖ్యనించు
చున్నవారు తక్కినతాలూకా బోర్డువారుగూడ ఇట్టిపాతశాల
లను నెలకొల్పబడు ప్రయత్నించెదరని సమ్మతమునారును.
సంచారక సేవను పాతశాలకంటే కాల్గెనముగ గుంటూరు
లో స్థాపించబడినది. దీనికి పూర్వము లేవనెత్తిలో నుండెడిది.

కలరా సాక్షుటకములు ఉపద్రవముగ వ్యాపించినవి. 1279
మంది కలరాచే మృతినొందిరి. 186 సాక్షుటకవ్యాధిచే మృత్యు
వాతం బడి.

సర్వేపల్లిగూడెం గుంటూరునుండి మాదగల్గ దిల్లికి
బోర్డువారు యిమవనాది వేరు ప్రయత్నించుచున్నవారు.
తనలేనుండి విశ్వేశ్వరమునకు ఇదివర కున్న యిమవనాని
విస్తరింప జేయుటకు కూడ యత్నించుచున్నవారు. వర్తమాన
యాభ్యుచే జిల్లాబోర్డువారి ప్రయత్నములకు కనాళము
వాటిగినవి.

కోడ్ల క్లితినిగూర్చి ఏమియు తెలుపవలెను. వైద్యా
లములందు మంత్రసానుల సంఖ్యను మోద్దింపవలసి యు
న్నది. ప్రత్యేకముగ గ్రామమున గల మంత్రసానులను తో
గ్గిమ కేయించవలెను. జిల్లా ఆరోగ్యశిక్షికోకగాని తదితర స
దసానులను నిమిత్తముగాని ప్రయత్నములు జేయబడినట్లు
కనబడెను.

(0)

వృత్తాంతములు

రాజకీయము, మామేనగారలు మదిత్య అంజనమ్
ఇదొక్క ఇదొక వారి తరఫున మామేనగారలు అల్లీమామే
సాదుర్త్య, దాక్తరు వివాదాదులు వేరు గారలకు సంద
ర్భక మొనరిరి.

ఆత్మహత్య:— కొలంబోలో గరికపాతము రాత్రి
కారితీనాడై సవయాకి యువ నాకమునలిష్ట్రీ మతిలోకముకి
ఆత్మహత్య గావించుకొనుటకు మత్నించెదగాని ఆమెయందు
గుణమెను తనముతో వైకినది మరునాడుదయమున ఆ
మెను ఆసురప్రీతి తీసికొనిపోయిరి. పోలీసువారు ఆమెపై కేసు
వేసిరి. కేసు విచారణ జేయబడెను.

పాటిపోవు ముంజిన గుట్టుమునుకట్టుకొనుట
గరికపాతమున మోరానానికి కలకత్తా కొకభార
తీయముద్యోగి యొక గుట్టుపుబడిలో పోవుచుండెను. నంత
నకు కుమారు 100 కజబుల దూరములోనుండివచ్చును గుట్టు
దెరిపిపాటిపోవుచుండెను. కాని అదృష్టవశమున వంతెనపై
స్వగ సెక్ మొద్దులబడి యుండుటచే నది పాటిపోతక పో
యెను. ఇంతలో సచ్చునుండిన పోలీసు సాష్టాంతుగాను దానిని
పట్టుకొనిరి.

ఇంజనీయరువైదగా నేరము-నిన్న కాలనపై నింహోరు
యొద్దను ఎంబోర్నింగువచ్చున యాజమాన్యమున నుండిన ఆం
గ్లో ఇండియను టెంపరరీ గురు ఇంజనీయరు ఇ. జె. డెక్కిన్
అను నాతనిపై కంబో నెట్టుంటు మే జస్టిస్టు
గాజయెద్ద నొక దగా కేసు దాఖలయ్యెను.
తిప్పకొలెలవేసి యిగిడు దొరతనమువారియొద్దనుండి 80
వేల రూపాయలు కంట్రాక్టున కిప్పించెను. ఆ మొత్తమున
20 వేలు కంట్రాక్టు ఇంజనీయరు మున్నగువారి కిప్పించెను
ఏర్పాటు జరిగి యుండెను. మున్నయి 20 వేల రూపా
యల జామీనాపై మేజస్టిస్టుగాను నివారణచేసిరి. కేసు సతా
రాలో విచారించబడునని పూవానండి తంబివాస్తవచ్చెను.

వైనికోవ్యోగులకు గౌరవము:— యుద్ధమున వైక్ర
సాహసముల జూపినందులకు తెల్లినెంటు సి. డి. వోనాల్డు
బి. ఎ. ఆర్. డి. ఆం మద్యోగి నిటలి రాజుగాను గౌర
వించినది ప్రకటించబడెను. ఈతనికి వెండిపతక మియబడినది
యిపుడు తెలియవచ్చెను. ఈతడు కలగాను పొట్ట దిశ్యు
నాలంటియరు దీక్షమున యాధారంధమున సెక్ యద్యోగిగ
నుండెను. తల్లియరు నిమిత్త మితము సింసు గుట్టుపురమునం
డి దేరా ఇన్స్పెక్టురు ఖానును బంపబడెను. పిమ్మట నాన్యక
దిక్షమున నాతడు ప్రాన్సిరణరంగమున కంపబడెను. మరెయి
క బి. ఎ. ఆర్. డి. ఉద్యోగినిగూడ ఇటలిరాజు సన్మానించిరి.

తెల్లినెంటు ఫెర్డునా అను మద్యోగి టెంగునూన కరిగి
తు నొంది ప్రాన్సిరంగమునకు బోయెను. జెన్టుమెన్లకు మ్య
కు సెన్సువైరి ముట్టడించినపు డీ యుద్యోగి చూపిన సాహస
మునకు గాను మిలిటరీ క్రాసును బహుమాన మొందెను. వీరిల
సూర్యకృత్యము. తెల్లినో, గంగూనన నింతవరకు తెలిసియుండ
లేదు. శౌర్యమును జూపిన మానమె ఆంగ్లయద్యోగుల
తేజలయందు వివరింపబడెను.

నదీ ప్రవాహముచే కొట్టుకొనిపోవుట:— పాలెహ
టుకు సహాయముతో నుండిర కాలన తిరిగిలో ముగ్గురు బాలుకు
దిగి స్నానము చేయుచుండిరి. నది చాల పెద్దది కాకపోయినను
గడచిన రాత్రి కురిసినవానను తుణుకునమునకు నదియందలి
జలము వైకి పొంగుచుండెను. నది పొంగుచుండినను లక్ష్య
వెట్టక వారుముగ్గురు నది ఆవలిగట్టుకు వెళ్లిరి. వారు లిగి
వచ్చుపుటికి నదిలో నిలుపురొతున జలముండెను. ఇద్దరు
ఎంతయో కష్టముపైరి దరిచేరిరి. మూడవవాడు నదివద్దకు
వచ్చుపుటికి అలసిపోయి ప్రవాహముచే కొట్టుకొనిపోబడెను.

మోటారుబండిలో నొంగతనము:— టెంగునూరులో
గరికపాతమురాత్రి విల్లికంపెరి ఇంజనీరు హెచ్. కీడ్గా
రు మ్యాజియము రోడ్డునుండ పోవుచు సెక్ స్నేహితుని ఇం
టి ముంటి నాగి లోనికి బోయిరి. ఆమెకు తిరిగి వచ్చువపుటికి
బండిపములు ఆపబడియుండెను. తిరిగి పిదములను ముట్టిచి
బండికంబున సోదాదేయునుపుటి కందలి పనిముట్లు నెట్టెయగ
పడలేదు. ఈరంగతి పోలీసువారికి తెలియపడవలెను. తపా
లాక్కిను మోటారుబండిని నడపువాని యింటిని ఆమెయనెని
సోదాదేసిరి. పోయి పనిముట్లు అమ్మియు అచ్చుల బయలు
పడెను. వానిని పట్టుకొని వానిపై పోలీసువారు కేసువేసిరి.
కేసు విచారణజేసు బయగును.

దగ్గిరకంబుము, కుంభకోణము:— చెన్నరాజధాని
సంఘ పత్రినిపులుగ టి. వి. కల్యాణగుండమున గురు కుంభ
కోణములో వై సంఘమువారి యాజమాన్యముక్రింద యా నెల
18-న తేదీ సామంకాలమున 'దగ్గిరకంబు' స్వరాజ్యము అను
విషయమును గూర్చి ఉపన్యసిందిరి. వి. వొంస్సామిపిళ్ళగారు
సభాధిపత్యము వహించిరి. దగ్గిరకంబు పూర్వపు అధికర్యమును
గూర్చి చెప్పెను ఆయాధికర్య మే ఇప్పుటికిని
తీలగ దగ్గిరకంబు లలో గ నుట్టుచున్నదని యా,
ద్రవిడులు స్వరాజ్యమునకు తగియున్నారనియు, స్వరాజ్యమున
కు తగియుండలేదని చెప్పి దగ్గిరకంబు దేశాభివృద్ధికి నర్హము క
లిగించుట తప్ప కొంచెమైన దేశహితమును తలంచియుండవలసి
యను, కాబట్టి అందరునుకలసి పనిచేయవలయునని చెప్పి ఆం
ధ్యమున ప్రాప్త్యజేతరుల జేయవలయునని కాపాడవలయునన్నచో
ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యము ఇయ్యబడవలయునని ఉపన్యాస
కులు నడిచిరి. చెన్నపురిరాజధాని సంఘసభ్యులకు ఎన్. దండ
పాడిశిల్పగా రామసుబ్బియ్యన 'స్వరాజ్యము- మన కర్త
వ్యము' అను విషయమును గూర్చి యువస్వనించిరి.
కాంగ్రెసు లీకు సంస్కరణవిధానములను ప్రదియలో
ఉపన్యాసకులు సభ్యులకు చెప్పి కొంతమంది ప్రాప్త్యజే
తరులు హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము రాకుండ చేయవలె
ని కంకణము కట్టుకొనినను కొద్దికాలములోనే హిందూదేశ
మునకు స్వరాజ్యము వచ్చునని తుదకు తెలిపిరి. రెండవనయు
ఉపన్యాసకకు 5 గురు ప్రాప్త్యజేతరులు సమావేశకులుగ
నుండిరి.

ఒక మహమ్మదీయ నాయకునికి ఆగౌరవము చూప
బడుట:— ఖాన్ బహుద్దూర్ హాజిద్రుద్దీన్ సాహేబుగారు
నానియంబాడిలో నాయకులుగ నున్నారు. వీరు సంవత్సరము
నకు కుమారు 4 వేల రూపాయలు రాబడి పన్నును చెల్లించు
చున్నారు. ఆ గ్రామములోని హిందువులను, మహమ్మదీయు
లను వీరిని సహముగ గౌరవించెదరు. ఒక దావాలో వారి
ప్రతివాదులను తిరుపత్తూరు మనగలుగారు ఖాన్ బహుద్దూరు
గారి యొద్దకుపంపి సంచాయితి మూలముగ వారి వివాదమును
పరిష్కరింప కోరిరి. ఖానబహుద్దూరుగారు దావాను పరి
ష్కరించి అందుల రిపోర్టును మనగలుగారికి పంపిరి. కాని
సాహేబుగారు స్వయముగ ఈ నెల 12వ తేదీ నాటికి కోర్టు
రావలయునని మనగలుగారు ఆజ్ఞచేసిరి. సాహేబు గారు
ఆజ్ఞనున కొద్దనకుబోయిరి. కాని మోకాళ్ళకు కీళ్ళనుపై
లుండుటచే కూర్చుండియే సాక్ష్యమునుచెప్పటకు అంగీకరింప
వలెనని సాహేబుగారు మనగలుగారిని కోరిరి. కాని మన
గలుగారిండుల కంగీకరించలేదు. మోకోర్టులో ప్రధాన న్యాయ
మూర్తిగారు సహితము సాహేబుగారు కూర్చుండి సాక్ష్యము
చెప్పుట కంగీకరించినపుడు మనగలుగారు సాహేబుగారు
కూర్చుండుట కిష్టపడకపోవుట ఆశ్చర్యము కలిగించుచున్నది.
మనగలుగారి కితికృత్యము మహమ్మదీయుల కందరికీనిష్ప్ర
మును కలిగించినది. మోకోర్టువారు ఇందులనుగూర్చి ఇటువై
క్రవకరించెద రని లెలపబడుచున్నట్లు ఒకరు ఇండియను
పేట్రీయటుప్రకట ప్రాసిరి.

మైసూరు యువరాజుగారు:— మైసూరు యువరాజుగారు పూనానగరమునుండి బెంగళూరు పట్టణమును చేరిరి. దివాన్ గారుకూడ మైసూరునుండి బెంగళూరునకు వెళ్లిరి.

ఆవరణ:— ఆవరణ ఉత్సవమునకు గాను కూనూరు వాస్తవ్యులగు భారతీయులు 7 వందల రూపాయలను చందా లనిచ్చిరి. దీక్షింబరు 12 వ తేదీన జరుగు 'లక్ష్మీవేగు' నకు కొన్ని వింతవస్తువులు కూడ నివ్వబడినవి.

మహమ్మదీ వ్యాధి:— శీతకాలము తోపాటు మహమ్మదీ వ్యాధికూడ పాలపూటులో గాలిడినది. ఇంతవరకు బలమవద్దాలో నాగునికి వ్యాధి సోకినది. వారు మరణించిరి: బ్రాహ్మణ ఆగ్రహారములోగూడ నిన్నటిదినమున ఒకడు యీ వ్యాధిచే చనిపోయెను.

ఇంటికి నిష్పంజీంచబడుట:— వల్లభనాథులో నొక ధనికుడు మోస్లామానిక్ మేడనుకట్టించెను. వాని విరోధులు కొందరు ఒక నాటిరాత్రి ఆమేడకు నిష్పంజీంచి పోపోయిరి. మేడ పూర్తిగా కాలిపోయెను. దురంతకులను పట్టుకొనుటకు పోలీసువారు యత్నములు గావించుచున్నారు.

నిష్పంధావాసమునుండి పారిపోవుట:— కంగడేశమున నిష్పంధావాసముతో చేసిన ప్రబోధచంద్రదాసు గుప్త అనునతడు కలకత్తాలో నొక గృహములో నిష్పంధావాసమున నుంచబడినాడు. కొన్ని దినములు గడచినవెనుక గుప్త తన నిష్పంధావాసమునుండి పారిపోయెను. పోలీసు డిప్యూటీకమిషనరు గారు వానిని పట్టుకొనినవానికి 15 వందల రూ॥లు బహుమానమియ్యి బహునని ప్రకటించిరి.

వెట్టికుక్క:— కొలంబోలో గ్రీన్ లాండ్స్ కోడ్డు లో పూవార్లుగారి బంగారాలో గత మంగళవారము రాత్రి యొక వెట్టికుక్క ప్రవేశించి నిశ్చించుచుండిన నపుడు కాలును గజచెను. పిచ్చుట నదియు దొరగారికుక్కలు రెండు నకలసి కాట్టినది. దొరగారికుక్కలు రెండును ఏకమై ఆ వెట్టికుక్కను గజయటచే నది పారిపోయెను. నపుడు కూనూరు నకు పంపబడినది.

జేపాసము మేనేజరువై దావా:— కలపత్రి గ్రామములోని మెత్తనాథస్వామివారి ఆలయపు మేనేజరు వి. కె. ఆచారిపంగి అచ్చగారు జేపుని తాలూకా భూములనుండి ప్రతి సాల్సును 5 వేల రూ॥లు రాజడి వచ్చుచుండినను దైవ శక్త్యములు యధావిధిగ జరిగించనందున అయినవై దావా తెచ్చుట కంగీకార మియ్యవలసినదని కాలపత్రి బ్రాహ్మణులు ఎడ్యుకేటు జనరలుగారికి వ్రాసికొనిరి.

విందు:— ఈ సంవత్సరము పట్టణముల బడసిన జుళి యాళి విద్యార్థుల కందరికిని చెన్నపురి మళయాళీ క్లబు వారు నిన్న రాత్రి రాజధానికళాశాలలో విందుసేపించిరి. కనలప్ప రమూపల్ నాయుడుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. విద్యార్థులకు స్వాగత మిచ్చుచు సి. కన్హిరావు, బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు ఉపన్యసించిరి. పిచ్చుట విద్యార్థులకు ఫలాహారము లియ్యబడినది. తరువాత గావించిన గౌరవమునకు విద్యార్థు లందఱును క్లబువారికి వందనము లాచరించినవెనుక విందు ముగిసెను.

పిడుగుపడుట:— గత సోమవారము రాత్రి కల్లకోటలోను చుట్టుపట్ల పల్లెటిగ్రామములలోను జ్వాలామృగ వాన కురిసినది. వానతోపాటు పిడుగులు మీద పడినవి. మండుక అను గ్రామములో మొక తియ్యాలీజాతివాడు చెలువులో స్నానముచేయుటకు పోయెను. మొరపు మొగులో వానిని చూచిన చటియొకడు వానితో మాట్లాడుటకు వాని యొద్దకు పోయెను. వారిద్దరును సంభాషించుచుండగా వారిద్దరై మొక పిడుగుపడి వారు మరణించిరి.

వింత మరణము:— కలకత్తాలో కైపు నార మరల ఇంజనులోని నీరు పోవుట కొక కాలము గాడైను! దిగిండ్లు కలకు గట్టబడినవి. అయిత్రకాలలో పనిచేయుచుండిన మహమ్మదీయబాబు డొకడు ఆ కాలములో పడి గొట్టుకొని పోవుచుండెను. ఇది చూచిన కొంతమంది కూలీలు వానిని బయటకు పీచుటకు యత్నించి వాని వస్త్రములను పట్టుకొనిరి గాని అవి పడిపోయి వస్త్రములు పీచేటలలో నుండగనే బాబుకు కొట్టుకొని పోయెను.

ప్రభుమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనము.

(1) బౌద్ధధాదిప్రదర్శనము.

(మా విశేషమియ్యెద్దనుండి) ఈ సమ్మేళనమున ఈక్రింది తీర్మానము లామోడింపబడినవి:— తీర్మానములు.

1. ప్రకృత మహాసంగ్రామమున శ్రీసార్వభౌమ జార్జి చక్రవర్తిగారికి శ్రీఘ్రకాలములో సంపూర్ణ జయ మగు గావుత మని యీ సమ్మేళనమువారు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.
2. బెజవాడ పట్టణమునందు ఆయుర్వేద వైద్యశాల నిర్మించుటకు క్షీర్తిశేఖరుల శ్రీ మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు గారు సంకల్పమునకు 2500 రూపాయలు విరాళము మొసంగి పోయినందులకు సంతసించుచు ఈ సమ్మేళనమువారు త్వరలో నా ప్రతిష్ఠాపనను వెలకొలుపుటకు ప్రయత్నము కోరుచున్నారు.
3. (ఎ) మనలను విడనాడి క్షీర్తి శేఖరైన ఈక్రింది ఆయుర్వేద వైద్యులను స్మరించి చింతించుచు నీ సభవారు వారి కుటుంబములకు సానుభూతిని పంపుచున్నారు:—
1 శ్రీయ్యత శంభరి మూర్తినారాయణ శాస్త్రిగారు, నాగల్గ వలస. 2 కుక్కూరి పిచ్చయ్య కవిగారు, గుంటూరు. 3 శృంగారం జగన్నాథాచార్యులవారు, కాకినాడ. 4 పాలపత్తి శేషయ్యగారు, బెజవాడ. 5 మహేంద్రవాడ నరసింహాచార్యులవారు, కలింగపట్నం. 6 సర్ హుస్సేన్ లూక్మన్. 7 లెఫ్టినెంటు డాక్టరు క్షీర్తికారుగారు. 8 హుస్సేన్ మహమ్మదు యాఖూరు సాహెబుగారు, ఏలూరు. 9 ముదిగొండ వల్లయ్య శాస్త్రిగారు, ఓరుగల్లు. 10 సాగి రామశాస్త్రిగారు, రాజమహేంద్రవరం. 11 మాడపాటి వెంకటేశ్వరరావు పంతులుగారు. 12 శ్రీవేమనారాధ్య భాగ్యత్రయాయుర్వేద శిఖామణిగారు.
4. ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యులతో గాని వైద్యాలయములలో గాని పటిష్ఠ యితర శిక్షణ వైద్య ప్రతిష్ఠాపనలతోగాని యేవిధమైన సంబంధ మైనఁ గలుగజేసికొను ఆంగ్లేయ వైద్యాలయాలకులైన చికిత్సకులు దోషులని నిర్ణయించిన శాసనమును సమ్మేళనమువారు దేశోపద్రవకర మని యెంచి సదరు శాసనము రద్దుచేయుటకుఁ గాని, ఆభాగమును మార్పు నేయుటకుఁ గాని సర్కారువారిని కోరుచున్నారు.
5. కొచ్చిన సంస్థానమును గతమాసమున ఆయుర్వేద వైద్యశాలలను తెరచి సంవత్సరమున మన గౌరవగారికి శ్రీ వెంట్టండు ప్రభువుగారు తమకు తెలియని శిక్షణ వైద్యమును గురించి లాఘవముగా మాట్లాడి, ఆయుర్వేదావలంబకులందరిని నియత్యావరచినందుల కీ సమ్మేళనమువారు తమ యసమ్మతిని తెలియబరచుచున్నారు.
6. (క) మునిసిపాలిటీ లోకలుబోర్డు సంఘములు ప్రజాద్రవ్యమును కేవల పాశ్చాత్యవైద్య ప్రోత్సాహమునకే వెచ్చించుచున్నవి. ప్రజాసామాన్యమున కత్యంతోపకరమగు శిక్షణ వైద్యప్రోత్సాహమునకుఁ గూడ దానితో సమముగా వైసను తప్పక సహాయము చేయవలయు నని యీ సమ్మేళనము నిర్దిష్టపూర్వకముగా నిశ్చయించుచున్నది.
- (చ) ఆంధ్రదేశమున మునిసిపాలిటీలు లోకలుబోర్డులు గల పట్టణములందు సాయుర్వేదావధులను పెంచుటకు ప్రత్యేకఫలముల సేర్పరచి ఆయుర్వేదము నభివృద్ధి చేయుదురని ఈ సమ్మేళనమువారు సర్కారువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.
- వై తీర్మానము సాచరణయందు వెట్టుటకై యాంధ్ర మండలము లన్నిటియందును సక్రమాంశోళనము జరుపుటకై ప్రజాసాయకులను వైద్యులను ఈ సమ్మేళనమువారు కోరుచున్నారు.
7. అభిలభారతవర్షి యాప్తమ వైద్యసమ్మేళనమున నిర్ధారితమైన ఎనిమిదవ తీర్మానము ననుసరించి ఆంధ్రఆయుర్వేదమండలి మొకదాని నిర్మింప నీ సమ్మేళనమువారు తీర్మానించుచు నీ దిగువ నదహరింపబడినవారిని సభ్యులుగా నేర్పరచుకొనుచున్నారు.
(1) ప్రభుమాంధ్రాయుర్వేద సమ్మేళనములో ప్రతి నిధులుగా వచ్చినవారందరు సాంధ్రాయుర్వేదమండలిలో సభికులని యెంచబడుదురు.
కాని మాకు సంవత్సరములలోపల తమ శాస్త్రజ్ఞానము లభ్యుత్రయము వర్తనను లేదా తత్సమానమైన జ్ఞానమును బోధించు నితర గ్రంథములయందైన ఉన్నదని లభ్యరూపముగ నియ్యనియెడల సభ్యత్వము నిలచిపోవును.
నేటినుండి యాంధ్రాయుర్వేద మండలికి సభ్యులుగాఁ గోరవారికింద నదహరించిన లక్ష్యములు కలిగియుండవలెను

1. ప్రసిద్ధవైద్యసంస్థలయందు ఆయుర్వేద పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడై యుండవలయును.
  2. ప్రసిద్ధవైద్యుడు గురువు సన్నిధియందు యథా నియమముగా అధమ పక్షము లభ్యుత్రయ మయినను చదివి యుండవలయును. లభ్యుత్రయమనగా శాంఖ్యధర్మ, ధన్వంతరి యుంటు, మాధవ నిదానము; లేదా తత్సమానమైన జ్ఞానమును బోధించు నితర గ్రంథములు.
  3. లేదా, ఆయుర్వేద మండలి ప్రాంతిక సభ్యులలో తమకు లభ్యుత్రయమునందు జ్ఞాన మున్నదని లిఖితరూపముగ వ్రాసి ఇచ్చిన నిర్దారి చేత లభ్యుత్రయజ్ఞాన మున్నదని శిష్యాత్వ చేయవలయును. (4) ప్రతిసభ్యుడు సం॥ కు రు 8-0-0 చందా ఇయ్యవలయును. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమండల సభ్యులలో 100కి పదిమంది మహామండలికి ప్రతినిధులుగా పంపబడుదురు. ఈ సభ్యులే ఆంధ్ర ఆయుర్వేద స్థాయి సంఘ సభ్యులుగా నుందురు. (5) అభిమానసభ్యులు రు 8-0-0 లు చందా నీయవలయును. వైద్యశాస్త్రవిషయ చర్చల యందు సభిమాన సభ్యులకు వోటు ఇచ్చు అధికారము లేదు.
  8. ఆయామండలములందు ఆయుర్వేద కళాశాలను స్థాపించువరకు ప్రసిద్ధ ఆయుర్వేద కళాశాలలయందు చదువ గోరు విద్యార్థులకు ఆయామండలములందుండి మ్యునిసిపాలిటీలవారును, లోకల్ బోర్డువారును విద్యార్థి వేతనములనిచ్చి ఆయుర్వేద విద్యావ్యాపకము చేయవలయునని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.
  - 9 “ఆంధ్ర ఆయుర్వేదమండలి పక్షమున ‘ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన పత్రిక’ అను పేరితో నొక త్రైమాసికపత్రికను స్థాపించుటకును, ఈపత్రికకు డాక్టరు దంటు సుబ్బారావుగారు సంపాదకులుగ నుండునటులను, ఈపత్రికకు జిల్లాకోశ రు విశేషములుగ నుండవలయుననియు ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.”
  - 10 ఈ సభాతీర్మానముల సాచరణలో వెట్టుటకొక స్థానికసంఘము ఏర్పాటు చేయబడి; ఈ సంఘమునకు జిల్లాకు ఇద్దరు సభ్యులుగ నుండవలయు ననియు, ఈ సంఘమునకు వైద్యరత్న పండిత గోపాలాచార్యులుగారు ఈ సంవత్సరము ఆధ్యక్షులుగ నుండవలయు ననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
  - 11 లాహోరులో జరుగు అభిలభారతవర్ష ఆయుర్వేద మహాసభకు వెట్టుటకు పదునలుగురు ప్రతినిధులెత్తుకొనబడిరి.
  - 12 విషముల అమ్మకము నిష్పంధించుశాసనము ఈదేశమునకు ప్రస్తుతస్థితినిబట్టి తగియుండలేదనిన్ని అందుకే, ఆయుర్వేదవైద్యులు వివిధగ తమ బౌద్ధధమాల శిక్షి నిలుకచేసికొనుటకు బిజుకలుగుచుండుట లేదనిన్ని ఈవట్టుమరద్దుచేయుట గాని, ఆయుర్వేద వైద్యుల విషయములో ఈవట్టుమరద్దుకై ఆచరణ రద్దుఅగునట్లు సభించుటగాని మిక్కిలి అవసర మని ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.
- ప్రత్యేక గోదావరి మండలసభ, రామచంద్రపురము:— దిక్కువొలుసభకు తాము వెర్చియుంటిమనియు, అది కేవలము అధికారవర్గమువారి ప్రోత్సాహమున స్వలాభ పరాయణుల చేత, జరుపబడినదనియు, రామమూర్తిశాయుడుగారు తమ సామానురును భ్రమతో ప్రజలు వచ్చిరనియు, వారికందలి తీర్మానము లేమో తెలియవనియు; ప్రజలకు మోసముచేసి జరిపిరనియు ఇప్పుడు మీ సభ అట్టికోతతనదీర్చి ఈ మండలవాసుల యదార్థాభిప్రాయములను తెలుపుటకు చేయబడుచున్నందులకు తమకు సంతసమనియు శాంగ్రెసు మొగ్గుమీసగు సంస్కరణములు తమ కంగీకారములనియు ఈ మొదలగు విషయములతో బ్రాహ్మణేతరులను విద్యావంతులను పలుకుబడి గలవారును అనులాపురమువాసులును నైన గాడిచెర్ల పేరయ్యనాయుడుగారివద్ద నుండి వచ్చిన సానుభూతిలేఖ యందుఁ గలదు. — ఒక విశేషకుఁడు.
- సాంఘిక సమావేశము:— ఈసంవత్సరము పట్టణములను బడిసిన సిరి ఈ క్రైస్తవవిద్యార్థులకు స్వాగతములిచ్చుటకు సిరి యాక్రైస్తవులందరు నిన్నటిసాయంత్రమునై. ఎం. సి. ఎ. భవనములలో సమావేశమైరి. ఈ సంవత్సరము పట్టణములను బడిసిన 35 గురు సిరి యా క్రైస్తవులలో 4 గురు విద్యార్థులు లుండిరి. కల్లకోట మ్యాగిసిట్రేట్ క్లెటరీ జవారి యాగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. పాటరుగారు విద్యార్థులకు స్వాగత మిచ్చుచు ఉపన్యసించిరి. విద్యార్థుల తరపున వి. కె. జాన్ గారు తిగురీతిని వందనముల వర్చించుచు నుపన్యసించిరి. తమ జాతివారిలో ఒక సంవత్సరముకంటె ఒక దానిలో నెక్కువ మంది విద్యార్థులు పట్టణములను బడయుట చాల ప్రశంసనీయమని సభాధ్యక్షులు తమ ఉపన్యాసమున చెప్పిరి. పీరి యుపన్యాసముతో సభ ముగిసెను.

స్థానిక వార్తలు

(0)

జరుగబోవు సమాచారములు

30-11-17 మ్యూజియము తియేటలో ఆస్పత్రినాక సహాయకము స్కాటిష్ కౌన్ సల్ ప్రదర్శనము. సా.గం 6-15.

1-12-17 ఆస్పత్రినాక సహాయకము పెంటు ఆంధ్రా చర్చలో గాఢపక్షము సా. గం 4.

అనిది పెంటు శిలానిగ్రహ నిధి:— ఈ నిధికి ఇంతవరకు రూ 2905-11-0 లు చేరినవి.

ఆది ద్రవిడ మహాజనసభ:— ఈనెల 25-వ తేదీన జరుపబడునని ప్రకటించబడిన ఆదిద్రవిడ మహాజనసభ దేశం బరు 2-వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరుపబడును.

ఉత్తర చెన్నపురి బాలికా పాఠశాల:— ఎం. వేణుగోపాలస్వామి నాయుడు, ఓ. నరసింహులు మేస్ట్రీ, సింగారం మొదలియారు గార్లు చేరియొక 5 రూ॥లును, బి. ఎల్. గోవిందరాజు మొదలియారు, ఎం. శివయ్యశెట్టిగార్లు చేరియొక 10 రూ॥లును, తాతా నాగయ్యశెట్టి, పి. బి. సి. శేషచలము శెట్టి గార్లు చేరియొక 20 రూ॥లయలను వైపాఠశాలకు విరాళములు ఒసగిరి.

పాఠశాలపేరు పెట్టుకొని స్వలాభముకొను చందాలను ప్రోగుచేయుట:— ఒక నవుకరు పాఠశాల కొరకని చెప్పి చందాలను జమచేసి ఆ ద్రవ్యమును వారింది నందున వానికి గొంతకాలము కఠినశిక్ష విధింపబడెను. తక్షణము భ వించి పురుల వాడు వెనుకటివృత్తి నే ప్రారంభించెను. కాన వానికి చందాలనిచ్చి మోసపోకుడని కోశపేట ప్రాథమిక పాఠశాల కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

చెన్నపురి బాంకి:— బాంకు ఉద్యోగస్థులలో నీదిగువ మార్పులు చేయబడినవి. తమ పదవిని చాలించిన జి. డబ్లియం. థేట్ గారి స్థానమున ఎన్. ఎం. ముత్తైగారు డిప్యూటీ కేజీట్రీగాను, ట్రైజరుగాను నియమింపబడిరి. కాకినాడ కాభాబాచిలో అక్టోబరు నుండిన జి. డబ్లియం. టి. ట్రైగారును తమ పదవిని చాలించినం దన వారి స్థానమున జి. ఆర్. వేల్పుగారు నియమింపబడిరి.

దత్తమండలముల సంఘము:— ఈసంఘమువారి వార్షిక సమావేశము శేపు (24-11-17) సాయంకాలము 4 గంటలకు ఆర్యనియమ వీధి వై. ఎం. వి. ఏ గోశ్వేలోనందు జరుగును. గో. పి. శివరావుగారధ్యక్షత వహించెదరు. ఉపా హారములు సంభాషణము అధ్యక్షుని ప్రారంభోప న్యాసము, పఠనములు నూతన స్నాతకులకు స్వాగతము వార్తప్రకృతితర ము నాటక ప్రదర్శనము అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము వంద నములు ముగ్గుగునవి జరుగును.

కాగితముల దొంగతనము:— చేపాక్ డిప్యూటీ కానిట్రీ ఇంజనీరుగారి ఆఫీసులో నవుకరుగనుండిన వానికి రామన్ అనువాడు ఈనెల 18 వ తేదీ రాత్రి ఆఫీసునుండి కొన్ని కాగితములను దొంగిలించి వాటిని ఇంటికి దీసికొని పోవుచుండగా తిరువళ్ళిక్కణి హైకోర్టులో సొక కనిష్టేబుచే పట్టుపడెను. కనిష్టేబు నవుకరువై కేసుచేసెను. సి. బి. ఎన్. వెల్లిగారు కేసు విచారణచేసి చోరునికి 3 మాసములు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

జగన్నాథ భక్తజనసభ, ఎన్కూరు:— ఈ సభ రెండవ వార్షికోత్సవము శేపు (24-11-17) మధ్యాహ్నము మాడుగంటలకు సభాభవనమున జరుపబడును. బ్రహ్మశ్రీ, చాళమంగళము వైద్యవాధభాగవతులు శ్రీరామపట్టాభిషేక మును గూర్చి కాలక్షేపము చేసెదరు. పఠనములును జరుగును. తాంబూలము లాసంగబడును. మధ్యాహ్నము 1 మొదలు 2 గంటలవరకు వీధల కన్న దానము చేయబడును. ఈ సభాభ్య థులగు రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యమున వార్షికోత్సవము జరుపబడునని కార్యదర్శులు మాకు వ్రాసిరి.

హిందూ తియలాజికలు హైస్కూలు:— వైపాఠశాల 20 వ వార్షికోత్సవము ఆర్. జి. గోవుగారి అధ్యక్షత క్రింద మొన్నటి సాయంకాలమున జరుపబడెను. సభకు వచ్చినవారిలో రావుసాహేబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠి గారుకూడ సుండిరి. సంస్కృత భాషలో సంభాషణలు, పద్యములు వర్ణించుట ముగ్గుగునవి జరిగినవి. పాఠశాలా పరిధ మోపాధ్యాయులు పి. వేంకటాచలము అచ్యుతగారు వార్షిక నివేదిక చదివిరి. విద్యార్థుల బహుమతులను వెంచివెట్టిన వెంక పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులు కార్యదర్శులను సంవత్సరమందిన శిష్యులనుగూర్చి సభాభ్యుత్సాహము ప్రకటించిరి.

జాబ్బిటవును ఎలిమెంటరీ పాఠశాల పాఠ్యాయుల సంఘము

అవరుడే ఉత్సవము.

జాబ్బిటవును శేంజి ఉపాధ్యాయులకు అనేకములగు యుద్ధపటములను చూపుటకు రావుసాహేబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు రంగీకరించిరి. ఈ నెల 24-వ తేదీ శనివారము నాడు మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు మత్తాలపేట హైస్కూలులో మొదటి ప్రదర్శనము జరుగును. పటములన్నియు చక్కగా నమర్చబడును. ఆ నాడు సాయంతనము 6 గంట గంటలకు లాంతరుబొమ్మలు చూపించబడును. ఎలిమెంటరీ నెకండరీ పాఠశాలల యుపాధ్యాయు లందరును రాగోచెద మని సంఘ కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

సుధావిలాస సభ:— మర్చింటు ఆఫ్ వెన్నిను ప్రహ్లాద నాటకముల ప్రదర్శనము.

మర్చింటు ఆఫ్ వెన్నిను

శేపు (24-11-17) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సభవారు ఆంగ్లమున వై నాటక మును ప్రదర్శించెదరు.

ప్రహ్లాద నాటకము

ఎల్లండి (25-11-17) సాయంకాలము 5 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున సభవారు తెలుగున ప్రహ్లాదనాట కమును ప్రదర్శించెదరు.

టి. రాఘవాచారి బి. ఏ; బి. ఎల్ గారు:— సుప్రసిద్ధ ప్రదర్శకు లని విఖ్యాతివడసిన ఆచార్యులవారు మర్చింటు ఆఫ్ వెన్నిను నాటకమున మైఖేల పాత్రమును ప్రహ్లాద నాటకమున పిరణ్యకశిపుని పాత్రమును ధరింతురని వినుట కెంతయు సంతసించుచున్నాము.

జనరలు మాడ్ గారు:— వీరు 1864 వ సంవత్సరము జూను 24 వ తేదీన పుట్టిరి. వీరి జనకుడు జనరలు ఎస్. ఎఫ్. మాడ్ జి. సి. బి. గారు సుప్రసిద్ధులగు వైనికులుగనుండి విక్టో రియా క్రాసుపతకమును బడసిరి. జనరలు మాడ్ గారు తమ తండ్రిగారి పేరును నిలిపిరి. సాదనయుద్ధములోను, దక్షిణ ఆఫ్రికాయుద్ధములోను వీరు పనిచేసిరి. ప్రస్తుత ఐరోపా మహా సంగ్రామము ప్రారంభమైనప్పటినుండియు వీరి పేరు ఎల్లరకును విదితమగుచున్నది. యుద్ధము ప్రారంభించిన సంవత్సరములో వీరికి 5 పర్యాయములు గాయములు తగిలినవి. వుటలు అమరా యొద్ద నవ్వును సంభవించిన పిమ్మట వీరు మెసాపాటేమియాకు పంపబడిరి. వీరు వైంగరమునుచేరినది లగాయతు అచ్చటిపిర్వా టులన్నియు జయప్రదముగ జరిగెను. వీరు కొద్దిదినముల క్రితమే మెసాపాటేమియానుండి బాగ్దాదు పట్టణమునకు బోయిరి. ఈ నగర మంతయారోగ్యమైనది కాకపోవుటచే వీరికి కొంచెము జే హమందు ఆనారోగ్యము కలిగినది. అందుచే వీరు తిరిగి మెసా పాటేమియాకు వచ్చిరి. కాని లాభములేకపోయెను. మెసా పాటేమియాకు వచ్చిన కొద్దిదినములకే వీరు మరణించిరి. వీరి వయసు 53 వత్సరములు. వీరికి భార్యయు ఒక పుత్రుడును ఇద్దరు కుమార్తెలు నున్నారు తెలియుచున్నది.

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజెటు

(0)

గంజాము డివిజను కాలింగఘాటు సబ్ డివిజను మొద ట్టిగ్రేడు నూపరుజైబరు వి. ఎస్. స్వామినాథ అచ్యుతగారు ఆక్టింగు రిగ్రేడు సబ్ ఇంజనీరుగ నియమింపబడిరి.

కాలువలు కట్టివేయుట.

1918 వ సంవత్సరములో గోదావరిజిల్లాలో నీదిగువకా లువలు మే నెల 1 వ తేదీనుండి జూను నెల 1 వ తేదీవరకును కట్టి వేయబడును.

పడమటి డెల్టా.

వెయసు కాలువ, జంక్షను కాలువ, ఏలూరు కాలువ, వెంకయ్య, రోయ్యూరుకాలువ, ప్రాత రోయ్యూరు కాలువ ఉండి కాలువ, అత్తిలి కాలువ, నరసాపురము కాలువ, బాం, కాలువ, కాకిరపట్టు కాలువ, గోస్తనది, నేల్వూరు కాలువకీ తూర్పు డెల్టా

వెయసుకాలువ, బాంకికాళువ, కొరంగికాళువ, ఇంజ న్ముకాలువ, మండపేటకాలువ.

మధ్య డెల్టా

ఈ కాలువలు ఏప్రిల్ నెల 15 వ తేదీ మొదలు మే నెల 15 వ తేదీ వరకును కట్టివేయబడును.

వెయసుకాలువ, గన్నవరముకాళువ, బాంకికాళువ బిల్లకుర్రుకాలువ, అమలాపురముకాలువ, చెంతమూరు లం కాళువ.

ఉత్తరపు డెల్టా

దొమ్మిగుడమొకాళువ, 15 వ మార్చి లగాయతు, 10 వ జూ ను వరకు కట్టివేయబడును.

న్యాయస్థాన వార్తలు.

తండ్రియారుపేట హత్యకేసు:— వై కేసునందలి వివర ములు యిదివఱకే వ్రాయబడినవి. కేసు విచారణ మొన్నటి దినమున (19-11-17) పూర్తియైనది. మొదటి హంతకునికి ఉరిశిక్ష విధింపబడెను. 2, 3 హంతకులకు చెరియొక 2 సం వత్సరములు కఠినశిక్షయు, 4, 5 హంతకులకు చెరియొక సం వత్సరము కఠినశిక్షయు విధింపబడెను.

ఇత్తడిబిందె దొంగతనము:— ఈ నెల 18 వ తేదీ రాత్రి కృష్ణస్వామి మొదలి అనునతడు తిరువేంగడత్తాన్ మొదలి అనువాని యింటికిపోయి ముందటిభాగమున నెవరు లేకుండుటచే నచ్చటనుండి ఇత్తడిబిందెను పట్టుకొని పారి పోయెను. బిందెను ఎత్తుకొని పారిపోవుచుండగ కనిష్టేబు వానిని పట్టుకొని కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటు గారు కేసును విచా రణచేసి నెరస్టునికి 6 వారములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

దొంగసాక్ష్యము చెప్పట:— కల్లికోట జిల్లా జడ్జిగారి చే విచారణచేయబడిన హత్యకేసులో సొక ముద్దాయి కా పాడుట కొక మోస్తావాడు దొంగసాక్ష్యమును చెప్పెను. దొంగ సాక్ష్యము చెప్పిన మోస్తావానిపై పోలీసునారు మేజిస్ట్రే టు గారియొద్ద కేసునుచేసిరి. కేసు విచారణజరిగెను. ముద్దా యికి 3 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

వారంటు లేనిది పట్టుకొనుట:— కలకత్తాలో ప్రసిద్ధిక క్రింద యొక జూదగానిని ఒక పోలీసు సార్వెంటు, మేజిస్ట్రేటు గా ఆవారంటు లేకుండానే పట్టుకొని వాని గృహమును సో దాచేసినందున జూదగా డా పోలీసు సార్వెంటుపై కేసుచేసె ను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

పరువు నష్టపుదావా:— ప్రస్తుతము పూ నానగరములో నున్న ఎం. వేంకటేశ్వర అచ్యుతగారు తమ స్వగ్రామముగు పాలఘాటు మ్యూనిసిపల్ వైరుయకొ గారిని మ్యూనిసిపాలిటీ వారిని నిందించినందున వైరుయకొ గారు సభ్యుల ఇష్టప్రకా రము పరువునష్టపుదావాను దాఖలుచేసిరి. తనవై కేసుచేయ బడినదని విని వేంకటేశ్వర అచ్యుతగారు మ్యూనిసిపల్ సభ్యులను తుమాపణ వేసుకొనిరి. సభవారు దానిని ఆమోదిం చినందున వైరుయకు గారు కేసును రద్దుచేసిరి.

విద్యకై నెనకేసు:— కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాగ్రీవు గా కొకదావాను 20 వ తేదీన విచారించుచుండిరి. ఈదావా యందలి వాది తురుష్కలచే బంధింపబడెను. వాదియగు పి. కె. గోసు అనువాతకు బంగాళా వైద్య సహాయసంఘ మున చేరి యుండెను. కటుయొద్ది తురుష్క లితని బంధించిరి. తటస్థదేశము లక్షానారా రెండులేఖల నంపితిమనియు, ఒకదానికిని ప్రత్యుత్తరము రాలే దనియు వాదితాలూబు న్యాయవాది చెప్పెను. వాదిచనిపోయెనని యిట వదలి కలిగి యున్నద నియు, బంగాళావైద్య సహాయ సంఘమునుండి తీసికొనబడిన వ్యక్తులందరు పిడుదలైరి గాని వాదిమాత్రము తిరిగిరాలేద నియు ప్రతివాదుల న్యాయవాది చెప్పెను. వైనికువ్యోగలకు దర్యాప్తు చేపవలసిన దని చెప్పుచు న్యాయమూర్తి దావా వాయిదా వేసెను.

స్వాతంత్ర్యతత్వము

జి. ఎస్. అరండేంగారి ఉపన్యాసము నేటిదినము ఉదయము 7-30 గంటలకు గోఖలే భవన మున నూతన స్నాతకులకు తమసహజభోగిని ఒక గంభీరో పన్యాసము కొనంగిరి.

పౌరభక్తిరహితమునకై దేశమున నెల్లెడలను పృబు ప్రయత్నములు జరుగుచున్న యీ సమయమున నెల్లరును నుత్సాహ పూరిత మానసములతో కృషి నలుపవలసి యున్నది. దుర్బుష్ట వశమున భారత యువకు డీ విధుక్తధర్మ నిర్వ హణమున తగిన శిక్షణ మందలేదు. నిరంకుశాధికారమున కన సానకాల మానస్సు మయినది.

మీరు బ్రహ్మచర్యమును వదలి, గృహస్థాశ్రమమున ప్రవేశించిరి. మీరుమీపరిశీతులయభివృద్ధికి ప్రయత్నింపవలెను. మీరొక నాయకుల చూచుకొని, ఆతడు చెప్పినంతవరకు ద్రించుట దేశక్షేమకరము. మీరుస్వాధీనత్యాగముతో సేవచేయుటకు త్యా హముతో కృషి నలుపవలయును. మీయూత్సాహము మాటలతో సంధిమునొందక, క్రియారూపకముగ పరిణమింపవలెను. ఉత్సా హమే బీసెంటుప్రభృతి విమోచనముకు కాణ్యకూతమై నది. ఇదియే మహావ్యధానీ సోదర క మోచనముకు కారణ మగును. మీ జీతకలమున నెవ్వడెను భారతదేశ సేవ మీ మానసమున నగ్రస్థాన మాకొనింపవలెను.

ఒకరి జాబులు ఒకరు చూచి దాచివేయుట:—ఒక్కొక్కరి కాపురముండిన విలియుముసకొగారికి నిజముండి యొక స్త్రీ యొక జాబును వ్రాసెను. ఆ జాబు మీ జీ. హారిసకొగారి నతడు చించిచూచి దాని దాచివేసి విలియుముసకొగారిపై ద్రావై లిజ్జిక్కోర్టులో చేయబడిన నావాల్లో విలియుముసకొగారి వ్యతిరేకముగ నాజాబును దాఖలు చేసెను. తాను వ్రాసిన జాబులను విలియుముసకొగారు అందవండ హారిసకొగారు వ్రాయుకొని రించి చూచి రహస్యములను బయలుపెట్టెనని సిమ్మోల్స్ ని (స్త్రీ హారిసకొగారిపై ఒక్కొక్క మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసు చేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు హారిసకొగారు 50 రూ॥ లు జూర్మానాను విధించి హారిసకొగారిపై అలహాబాదు హైకోర్టులో ఆపీలు చేసెను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Exchange of Pensions between
Britain & Turkey

LONDON, November 22. In the House of Commons Mr. Lambert announced that the Turkish Government had at last consented to send delegates to Switzerland to discuss exchange of invalid prisoners with British representatives. It is estimated that Turkish prisoners in British hands are now 45,000 compared with about 3,000 British in Turkish hands.

Commercial Intelligence Branch.
Trade Commissioners Appointed.

LONDON, November 22. Report of the Committee appointed to advise the board of trade on the work of the Commercial Intelligence Branch states that it has been decided to appoint three Trade Commissioners in Canada at Montreal, Toronto and Winnipeg respectively, two in Australia in Melbourne and Sydney, two in South Africa at Capetown and Johannesburg, two in India at Calcutta and Bombay, one in New Zealand at Wellington, one in Straits Settlements at Singapore and one in West Indies at Trinidad. Other posts will be created as opportunity arises. The scheme generally agrees with the recommendations of the D. Munro's Royal Commission. The Treasury has sanctioned the immediate inception of the scheme.

Ill-Treatment of British Prisoners.
In East Africa.
An Enquiry.

LONDON, November 22. In the House of Commons Mr. Macpherson stated that military authorities in East Africa were already taking steps to enquire into the commission of atrocities by Germans and German nationals on British prisoners of war during the early stages of the campaign in East Africa with a view to bringing to trial anybody against whom satisfactory evidence could be obtained.

A British Patrol Vessel Torpedoed.

LONDON, November 22. The British Admiralty states that a submarine torpedoed a British patrol vessel on Sunday. Four officers and five men were killed.

Allied Shipping.

British Traffic and Losses.

LONDON, November 22. The Admiralty says:—The arrivals during the week numbered 2,531 and sailings 2,465. On vessels over 1,500 tons and seven under were sunk. Two were unsuccessfully attacked.

French Traffic.

LONDON, November 22. A French official statement says:—During the week arrivals numbered 925 and departures 951. No vessel was sunk. One was unsuccessfully attacked.

Italian Traffic and Losses.

An Italian official statement says:—During the week arrivals numbered 322 and departures 300. One steamer over 1,500 tons was sunk. Another was damaged but towed to port.

Heligoland Fight.

Details of the Action.

LONDON, November 22. The Admiralty publishes details of Saturday's action in Heligoland Bight.

Towards eight we sighted four light cruisers on a northerly course accompanied by destroyers and minesweepers, the patrol vessels. The latter escaped to the northeast. One was sunk by our destroyers' gunfire and a number of survivors, including a Lieutenant, were rescued. The light cruisers and destroyers turned towards Heligoland and were pursued through minefields. A running engagement ensued under a heavy smoke screen, until we sighted four battleships and battle cruisers. Our advanced forces broke off the engagement and turned back to meet supports outside the minefields. Owing to these, we were compelled to keep to the line taken by the enemy and, consequently, the area was too restricted for the supporting ships to manoeuvre in. The enemy did not follow us outside the mine fields. We scored a number of hits. A light cruiser was seen to be on fire, a heavy explosion occurred in another, and a third was dropping behind damaged. Their destruction was prevented by the presence of the enemy's large vessels and the proximity of Heligoland. Our damage was slight. Some casualties occurred among officers and men in exposed positions.

Electoral Reform Bill.

Conscientious Objectors Disenfranchised.

LONDON, November 22. In the House of Commons an amendment to the Electoral Reform Bill, disenfranchising conscientious objectors was adopted by 269 votes to 171.

Food Control.

LONDON, November 22. The Food Controller has prohibited the sale and use of cream between December 8th and April 30th for purposes of luxury.

France

A French War Cabinet.

LONDON, November 22. PARIS.—A New War Committee has been established with President Poincaré as President and composed of Ministers of Foreign Affairs, Marine, Munitions and Blockade. It will be charged with the duty of directing the War Policy.

Germany

A Great German Chemical Works Burnt.

LONDON, November 22. It is reported from Zurich that the Elektron Chemical Works at Griesheim on the Main near Frankfurt, the most extensive in Germany, have been burnt causing great casualties and immense damage.

Russia

Maximalists Still Supreme.

Opposing Troops Inactive.

LONDON, November 22. A despatch from Petrograd, dated the 20th instant, says that the troops advancing against the Maximalists remain at Luga, where apparently many have been won over to the Maximalists. There is no further news of General Kaledine's force in the south. Prince Yusupoff, who killed Rasputin, has been arrested in Petrograd for corresponding with General Kaledine. The majority of the ministerial staffs are still not working, refusing to recognise the Maximalist administration. The latter has warned them they will be the first to suffer in the coming famine. A private soldier has been appointed Commander-in-Chief in Moscow.

Italy

Artillery Bombardment on whole Front.
Violent Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, November 22. A wireless Italian official communique reports:—There was intense artillery bombardment on the whole front yesterday. Italian and British monitors co-operating in the coastal zone. We repulsed three violent attacks at Mount Pertica. Infantry actions were not renewed at Monte Tomba and Monte Monfenera.

The Struggle for Mountain Positions.
Enemy Object Explained.

LONDON, November 20. The progress of the great battle in the Italian mountains is being watched most anxiously, since the enemy announced that he had stormed Quero and Monte Cornella, as, if the Austrians and Germans capture Monte Tomba, on the northern slopes of which the struggle is raging, two miles, descent will bring them to the plain and may cause the Italians to lose the whole Piave Line and also Venice. The enemy has not renewed his attempt to cross the Lower Piave, concentrating his efforts in the mountains between the Upper Brenta and the Piave where the fighting has been incessant since the 17th inst. The encouraging feature is the rally of the Italians. They are not merely resisting stupendous attacks, but repeatedly making effective counter-attacks.

Where the Danger Lies.

LONDON, November 22. PARIS.—A semi-official statement says that the whole danger is of the enemy pouring down the upper courses of the Brenta and the Piave and entering the plain. He is employing all his reserves in this effort.

Western Front

Important Progress Near Cambrai
Enemy Reinforcements Driven Back.

Villages and Many Prisoners Captured.

LONDON, November 22. In a communique to night says F. M. Sir Douglas Haig:—Important progress has been made to-day west and south-west of Cambrai, despite continuous rain. The reinforcements that the enemy hurried up to oppose our advance were driven out of a further series of villages and other fortified points, and many additional prisoners were taken. The "tanks" again rendered great assistance. We progressed on the right in the direction of Crevecoeur-sur-Lescaut and captured, northeast of Masnières, a double line of trenches on the east bank of the Canal De Lescaut, where sharp fighting took place and counter-attacks were driven off. The village of Noyelle De Lescaut, north of Marcoing, was captured early in the morning. Here also heavy fighting occurred and counter-attacks were successfully repulsed.

Scottish troops in the morning, moving northeastward from Flesquieres captured the defensive lines southwest of Cantaing and the latter village with five hundred prisoners. They continued to advance later and established themselves upwards of five miles behind the former German line.

The West ridings battalions, north of Anneux, engaged the enemy south and south-west of Bourloun Wood. The Ulster troops further west crossed the Bapaume-Cambrai road and entered Moerues. Strong counter-attacks on new positions in the neighbourhood of Bullecourt were defeated.

Many Guns and 8,000 Prisoners Taken.

The total guns captured have not yet been ascertained. Eight thousand prisoners including 180 officers have been counted. Our aeroplanes attempted to work throughout the day on Tuesday in conjunction with the operations between St. Quentin and the Scarpe. Low clouds, mist, strong westerly winds, drizzle, and an occasional rain throughout the day necessitated the pilots flying fifty feet from the ground and even then at times they were quickly lost in mist. Continual attempts to maintain contact with advancing troops were rendered almost impossible by the weather.

Enemy batteries, lorries, aerodromes, transport and railways were bombed and batteries and small groups of infantry machine-gunned. Valuable information was gained. Only five hostile machines were seen on the battlefield. Eleven of ours were lost owing to mist and the exceptionally low height at which they were compelled to fly.

The Latest Offensive.

A Dramatic Stroke.

Graphic Description of Attack

LONDON, November 22. Reuter's correspondent at British headquarters wires:—Rarely has there been a more dramatic stroke in the war than that dealt to the Germans in the latest offensive. The great, impregnable Hindenburg Line has been penetrated at numerous points. It was primarily the "tanks" that did it. The Germans apparently did not suspect our intention to open suddenly a new scene of activities near the Somme and the attack was seemingly a complete surprise. Care was taken to secure the greatest secrecy regarding our plans. Besides the ordinary preparation for attack on a large scale, a fleet of "tanks" had to be brought up close to the line and everything was apparently done without the smallest intimation reaching the enemy's ears. This was truly a remarkable achievement, reflecting the greatest credit on everybody concerned. One advantage of the sudden change in the scene, apart from the element of surprise, was that in the region east of Bapaume the battle ground is fit for "tanks." The soil is not much cut up by shell holes, for the enemy evacuated this area last spring without fighting, and we have never previously seriously attacked in this section. The ground is well covered with thick grass making it excellent going for both "tanks" and men. Moreover the enemy had not anything like the concentration of guns in this sector as he has around Ypres and Passchendaele.

Secrecy Secured

Many factors, therefore, were in our favour if only the difficulty of maintaining secrecy could be overcome, so that the enemy could not mass guns and divisions against us. This secrecy, as stated was secured. On the other hand, we had against us here the extremely formidable defences of the Hindenburg Line, which was the great barrier on which the enemy felt back when he retired last spring. The enemy has increased its strength continuously, since, having made it indeed into a triple cordon of three separate trench systems. The Germans believed they could hold up the armies of the world here. Along a large part of the central portion there is a great tunnel with an opening at frequent intervals, which makes it unnecessary for troops to move above the ground and keeps the garrison safe from the heaviest gun fire.

Excellent Work of the "Tanks."

I believe much of this tunnel, is now ours. Each of the three lines was protected with belts of especially stout wire in intricate patterns, all co-ordinated with machine-gun posts and strong redoubts, so that apparently the infantry could not approach any point without being swept by machine-gun fire. On a considerable sector the tanks took care of that wire to-day and the infantry went through almost unscathed. Perhaps the most interesting part of the attack occurred between the vicinity of Havincourt, which was defended by the main Hindenburg line and that of Connelieu. The latter village was behind our position. This is roughly an area between the big canals of Dunord and De Lescaut. The rain which had held off for a few days came down lightly on the morning of the attack, which was launched without a preliminary bombardment. The guns only started when the "tanks" advanced. Prisoners admit they were utterly surprised. In fact we caught the enemy during the relief of troops, which was going in its course of ordinary routine. With good ground beneath them the tanks walked up to the tiers of wire, trampled them down, and raked the trenches with machine-guns until resistance ceased and the enemy fled to dugouts.

The main Hindenburg trenches had been made especially wide for the express purpose of frustrating the "tanks". But they were still not wide enough and the tanks rolled through or over every obstacle and the losses of our infantry behind were almost unprecedentedly light.

Five Thousand Prisoners Taken.

In a later despatch Reuter's correspondent says:—It is believed that at present at least five thousand prisoners have been taken. It has been raining hard for twenty-four hours. Nevertheless the troops and tanks are still pushing on. They are apparently around Marcoing and penetrating in the direction of Noyelles. It is difficult to get details, but it is certain that we have driven a wide wedge into the Hindenburg Line. I have just returned from a visit to the positions captured which are enormously strong. There is evidence everywhere that the enemy was taken unawares.

Attack Launched in Dense Fog.

LONDON, November 22. PARIS.—The "Tamps" says that the British offensive extends over a front of six kilometres. It was launched at half-past six in the morning. The scene was an extraordinary one owing to the dense fog which magnified the fantastic weirdness of the tanks, inspiring the Germans with awe. No enemy aeroplanes or balloons were seen throughout the day. Consequently, the enemy guns were ignorant of the whereabouts of the British batteries and fired wildly into the air, merely wasting ammunition.

TELEGRAMS.

Mention in British Parliament.

LONDON, November 22.

In the House of Commons, Mr. Bonar Law stated that P. M. Sir Douglas Haig's latest attack was undoubtedly a very great success. (Cheers.)

LONDON, November 22.

The German Wireless Communique says:—The main English attacks under protection of Armoured Cars strove to break through towards Cambrai. The English succeeded in capturing villages in the fighting zone including Marconing and Gramcourt also portions of permanently established material. Our Reserves arrived and were placed in the rear positions. Enemy did not advance beyond our foremost line between Fontaine-Les-Croisilles and Moncourt. Situation in the Italian theatre is unchanged.

A French Success.

German Salient Penetrated.

LONDON, November 22.

Last night's French communique said:—West of Lamiette we attacked the German salient south of Juvin-court on a kilometre front. We penetrated to an average depth of four hundred yards and attained all our objectives carrying strong defences. We took 175 prisoners. Between Lamiette and the Aisne we took 100 more prisoners. An artillery duel has been lively in the whole of this region.

LONDON, November 22.

Marshal Haig's communique this afternoon says:—Advancing yesterday evening north of Canting we attacked and captured Fontaine-notre-Dame with a number of prisoners.

LONDON, November 22.

This afternoon's French Communique says:—Germans this morning counter-attacked our new positions south of Juvin-court but our fire repulsed them with serious losses. We took 400 prisoners yesterday.

Americo-Japanese Treaty.

China's Communication to Britain.

Mr. Balfour's Statement.

LONDON, November 22.

In the House of Commons Mr. Balfour stated that China had communicated to Britain the text of China's declaration to Japan and the United States regarding the Americo-Japanese agreement. He did not understand that the declaration meant that China did not recognise the agreement. Government had no reason to anticipate that it would cause any difficulties between China and any other ally.

Palestine Front

Indian Troops at Gaza.

Tribute from Commanding Officer.

LONDON, November 20.

In his despatch General Murray in the course of a tribute to the magnificent work of all the fighting troops at Gaza, said:—The distinguished service rendered by troops from India is deserving of high commendation. The units of the Indian Regular Army, mounted and dismounted, Imperial Service Troops, and the Bikanir Camel Corps have shown soldierly qualities in action, discipline, and endurance.

Fall of Jerusalem Imminent.

LONDON, November 22.

The Palestine communique says:—The situation northward of Jaffa is unchanged. Territorial infantry carried Karye Karye Teleneb six miles westward of Jerusalem on Monday at bayonet point. The Scottish occupied Beilitha five miles northward of Jerusalem. Our mounted troops yesterday got into contact with enemy four miles westward of Birch on the Jerusalem-Scherson road.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Mr. Montagu's Mission.

Four Deputations.

DELHI, November 22.

Four deputations waited on H. E. the Viceroy and the Secretary of State this morning which were received in the presence of Lord Dunsinghmore, Mr. C. H. Roberts, M. P., Sir William Vincent and Mr. B. N. Basu. The address of the Punjab Zamindars' Central Association was read by Sirdar Kharak Singh who after welcoming Mr. Montagu said that the community which the deputation represented was by far the most important in the Punjab being mainly agricultural. After recounting the services rendered during the war he prayed that the community should receive its due representation in the council of the Empire. He suggested among other things

Free and Compulsory Primary Education separation of judicial and executive functions, repeal or modification of the Indian Arms Act, abolition of the bar in the way of Indians being enlisted as volunteers,

introduction of simultaneous examinations and increased share in the higher appointments for agriculturists. Referring to reforms he advocated that the council of the Secretary of State should be abolished, that the Executive Council of the Governor General should have half the number of its members from Indians that the Imperial Legislative Council should have a hundred and fifty members and every provincial government should comprise a governor and an executive council. In conclusion he strongly advocated safeguarding the interests of important minorities.

The Chief Khalsa Dewan

The address of the Chief Khalsa Dewan was read by Sirdar Sunder Singh Majithia. He said that no scheme of reforms would receive their approval unless and until it reserved to them separate and adequate representation. He said that the Indian element in the Council of the Secretary of State should be enlarged to half of its total strength and one third to be reserved for the Sikhs. The Executive Council of the Governor General should have eight members of which one should be a Sikh, one Hindu and one Mahomedan. All major provinces including the Punjab should have a Governor and Executive Council composed of six members of whom three should be Indians and in the Punjab one being always a Sikh. In conclusion he advocated the establishment of a college for the military and naval training of Indian youths, complete separation of judicial and executive functions, raising of the Punjab Chief Court to the status of a High Court immediately and protective tariff for India.

Punjab Chiefs' Association.

Khan Zulfikar Ali Khan read the address of the Punjab Chiefs Association and in thanking Mr. Montagu he said that the members of his association keenly appreciated the political wisdom which actuated His Majesty and the Parliament in sending him out here and hoped that its claim to a share in the expanding life of different communities of this country would not be ignored. In advocating the scheme of reform he suggested that the number of Indians in the Executive Council of the Governor-General should be half and appointments should be made in accordance with Indian public opinion. The Imperial Legislative Council should consist of a hundred and fifty members with wider power over the budget. The total strength of the Secretary of State's Council should be six, each member with a portfolio and the work to be carried on the model of the Viceroy's Executive Council. He emphasised that local self-government should be immediately granted. The Punjab should have a Governor with an Executive Council, military colleges should be established for the training of Indians and the system and principle of internal defence introduced by the defence of India Act be made permanent. The Indian Arms Act should be modified to remove racial distinctions. In conclusion he said that the Punjab aristocracy should have three members in the local council and one in the Imperial.

The Hindu Sabha.

The last address was of the Punjab Hindu Sabha which was read by Raja Naraindranath. He said that consistent with her self respect and growing importance India should no longer occupy a position of subordination but should be admitted to equal and common partnership with self-governing dominions of the empire. The Morley Minto reforms failed in achieving good results because it provided for separate and special representation on communal basis. In case it was decided to retain communal electorates the interests of the Punjab Hindus who are always in a minority should be properly safeguarded. The Hindus of the Punjab wholeheartedly supported the scheme of the National Congress and the Moslem League. He made several suggestions in the course of which he said the Council of the Secretary of State should be abolished. He should be assisted by two permanent Secretaries one being an Indian. In the Governor-General's Executive Council half the members should be Indians elected by the Imperial Legislative Council. The strength of the Imperial Legislative Council should be 150.

The Viceroy thanked all the deputations and assured them their address would receive careful consideration of himself and the Secretary of State. The Viceroy and the Secretary of State shook hand with the members of the deputations.

Interviews.

DELHI, November 22.

H. E. the Viceroy and the Secretary of State granted interviews to the following gentlemen to-day:—Raja Naraindra Nath, the Hon'ble Mr. Ram Saran Das, the Hon'ble Bakshi Sohan Lal, Bai Bahadur Mchan Lal, Dewan Krishna Kishore, representing the Punjab Hindu Sabha; the Hon'ble Sir Bihram Khan Baba, Sir Gur Baksh Singh Sidi, the Hon'ble Sirdar Sunder Singh, Sirdar Jogendra Singh, Sardar Gajjan Singh, Sardar Sina Ram Singh, representing the Chief Khalsa Dewan, the Hon'ble Mian Fazli Hosein, Dr. Gokul Chandra Arang Mr. Manohar Lal, and Mr. Golan Mahomed Din representing the Punjab Provincial Conference.

Mines in Indian Waters.

A Ship Sunk.

DELHI, November 22.

Information has been received that the S. S. "Creseth Hail" struck a mine on the 17th November in Indian waters and sank. One Indian passenger and eight members of the crew were lost.

The Hon'ble Sir James Meston and the Hon'ble Sir Edward Gait leave the viceregal Lodge to-night.

Calcutta

Curious Calcutta Case.

Missing Plaintiff a Prisoner of War.

CALCUTTA, November 22.

At the High Court to-day Mr. Justice Greaves took up a suit in which the plaintiff was a Turkish prisoner of war. The plaintiff, Mr. P. K. Ghose, was a member of Bengal Ambulance Corps. At Kut he was made a prisoner by the Turks. His counsel said that two letters had been sent to him through neutral countries but no reply had been received from him. The defence counsel said that there was strong rumour current here that the plaintiff was dead. All prisoners of war taken

from the Bengal Ambulance Corps had been exchanged and the plaintiff was the only person who had not arrived. His Lordship directed Counsel to make enquiries from the military authorities and adjourned the hearing a fortnight.

Two Bengal Youngmen Arrested.

For having Stolen Property and Arms.

CALCUTTA, November 22.

The Dacca Special Tribunal is engaged in hearing a case in which Profulla Ranjan Roy and Satiah Chunder Singh, two young men were charged under the Arms Act. The case for prosecution was that on the 23rd July last while a Police Sub-Inspector was coming to Dacca from Brahmanbaria he met Profulla in the train. Seeing something bulging out below his waist the Inspector made enquiries and came to know that Profulla had a companion named Satish travelling in another compartment. At Dacca station both the accused got down and seeing the Inspector coming to them they left the packet and began to run. The Inspector followed them. Seeing this Profulla pointed a loaded pistol at him. Both the accused were however after much difficulty arrested. The packet left by the accused contained ornaments identified as the booty of a dacoity committed in Rajshahi, the revolver had been identified as one of those stolen from Rodda and Co. Two witnesses examined the case adjourned.

Bombay

A Charge of Cheating.

Sub-Engineer of Embarking Works Accused.

POONA, November 22.

Mr. E. J. Duckett, an Anglo-Indian Temporary Sub-Engineer, P. W. D., in charge of the Embarking Works at Nimbalkar on the right bank of the Nira canal, was to-day formally placed before Lt-Col. Leslie, Cantonment Magistrate, and charged by Inspector Rao Sahab, Kokje of C. I. D. with cheating the Government in respect of Rs. 80,000. It was alleged in the complaint that the accused made false measurements of the amount of work done by contractors whereby the Government was defrauded to the extent mentioned. Mr. Duckett, and those with him, it is alleged, getting Rs. 25,000 out of the amount. The accused was remanded to custody for a fortnight, bail being fixed at Rs. 20,000. The case will be heard at Satara.

Murder and Suicide by a European.

POONA, November 22.

A distressing tragedy is reported from Talegaon where Mr. Horn, Superintendent of Government Poultry and Dairy Farm, in a fit of insanity is said to have shot a lady living with him and her daughter aged eleven years and then shot himself. Their bodies were brought into Sassoon Hospital to-day for "post mortem."

Punjab

India is having the

Best of all Governments.

Two Punjab Europeans' Opinion.

LAHORE, November 22.

A joint note has been drawn up by the Hon'ble Mr. J. Currie and the Hon'ble Mr. E. W. Parker, the only European non-official members of the Punjab Legislative Council, on the subject of various suggestions put forward for constitutional reform in India. The two Hon'ble members believe that the general discussion of the subject without guidance is placing India in a very perilous position from which nothing but mischief can result. Discontent, they think, is sure to follow the disillusionment of those who hoped for too much. The two members express sympathy with gradual expansion of representative principle as it has been the basic principle of British Government in India from the first to ascertain the wishes of its peoples and govern them in the best interests of the masses. They remark in passing that the inability of elected councillors to suggest any important changes or additions to the statute book is the highest compliment it was possible to pay the past Government in India. The Hon'ble members look to the Parliament for a pronouncement as to the extent to which it is prepared at present to (a) increase representations, (b) delegate its powers to the Government of India and allow delegation by the latter to provincial Governments and as to changes which may be permitted in the constitution of the Imperial or Provincial government. They welcome advance towards more representation on popular lines within safe limits and with differences marking the fitness for self-government of different parts of India. Their own proposals for reform include the enlarging of the northern provinces into governorships possessing Executive Councils, those councils being purely advisory bodies nominated and consisting of 50 per cent Indians, and increasing the size of Legislative Councils so as to secure representation of all important classes and interests. They think that territorial division of Northern India into provinces requires reconsideration in the light of their present position, the principal suggestion being that the many smaller local governments should be grouped into two new divisions each ruled by a Governor-in-Council one for the United Provinces and adjacent administrations and another for the Punjab and Sind and other smaller adjacent governments. They propose that these Governors should be appointed in England by the Crown, that their executive councils should be nominated (one half consisting of Indians) and that they should be advisory bodies only the head of the Government being empowered to overrule his executive council. Full representation in the Councils is recommended for the Chamber of Commerce, Port Trusts, trade associations and universities, important classes though numerically small, depressed classes and other special interests if necessary by nomination. The note strongly recommends the grant of provincial autonomy to the further possible limit compatible with the retention by the Imperial Government of all necessary powers in matters of Imperial interest. Finally the Hon'ble Members are strongly of opinion that the Arms Act must be retained as being most necessary.

విజయవాడ ప్రాంతీయ సభలు.

[కోవలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు బి. ఎ.]
(నిన్నటి తరువాత)

ఈ పుణ్య కాలమునందు బ్రాహ్మణేతర సభలు కొందరిని రెండవ సభకు రప్పించుటకు చేసిన మా ప్రయత్నము సోదరుల శ్రమ ఫలితము లానకి రానేరదయ్యెను. కవులనుండి కొందరును జెంగులూరి నుండి కొందరును నాటకపునండి మరి కొందరును అచ్చటచ్చట మరి కొన్ని గ్రామముల నుండి మరి కొందరును సభకు సభ్యులయిరి గాని కట్టిన వారిలో చాల నుండి బెజవాడలోని బ్రాహ్మణులను రామమూర్తిని జూడవచ్చిన వారు మరెందరును అయి యుండిరి. వీరిందరును ప్రతినిధు లగుదురో కాని యేరిని దెలియదు. కేవలము సంఖ్యకు బట్టియు సభకు ప్రాముఖ్యత యుండేనేని స్థలముచాలి ప్రథమ సభకు రానిచ్చిన యాడల కృష్ణజిల్లాలోని వేలకొలది ప్రథమ సభలో సానుభూతిగలవారు వచ్చియున్నారు. అందుకల్లనే ప్రతికూత వహించినవారిని ప్రత్యేకపు సామాన్య సభను జరిపించమని కోరియున్నాము. జరిపించెదో లేదో దెలియదు. కృష్ణజిల్లాలోని యేనియో రెండుమూడు గ్రామములలోని కొలది మందిచేసిన యీ అట్టహాసమున కొక ప్రాముఖ్యత ప్రతికలిపిన యెడల ప్రతికానుభవించు వెలుగును విషయములు చాలవరకన్యతములని సంకేపింపవలసి వచ్చుచున్నది. కోడి రామమూర్తిగారు ప్రథమసభలో కాంగ్రెసునుగురించి మాట్లాడినప్పుడు సభవారు సంపూర్ణమోదమున గనపర్యవని యీ ప్రతికలు వ్రాసినవి. ఇంతకంటె అన్యతము గలదా? కోడి రామమూర్తిగారు ఆత్మీయములను గురించి మాట్లాడియే యుండలేదు. విద్యనుగూర్చిన తీర్మానము నుపపాదించివారు. కాంగ్రెసుసంగతియే ప్రస్తావించి యుండలేదు. కోడి రామమూర్తినాయుడుగారి కీ నాయక సభయందెక్కువ గౌరవమున్నదని కేరళేష్వరలసిన పనిలేదు. వారు మిక్కిలి కృత్యప్రయాసలతో కోయంబుత్తూరు బ్రాహ్మణేతరసభకు వెళ్లి జయప్రదము గా విచ్చివారు. రామచంద్రపురములో బ్రాహ్మణేతరనాయకులను రావించి గోదావరి మండలసభకు కారకులైన వారును వీరే. ఇట్టివారు కేరళవీళ్లగారిని గురించి రెండవసభకు వెళ్లవలసి వచ్చి వెళ్లి నారు.సభదినము వగవ మాకంపిన తంత్రివార్త విని యభివృద్ధియు తెలియజేయగలరు. సభకువచ్చినంత మాత్రమున రామమూర్తిగారిని గూర్చి చంకలు కొట్టుకొనుట వారి అభిప్రాయము తెలియకనే యయియున్నది. పద్రాసు రాజధాని సభ కార్యదర్శియగు కాటంరెడ్డి అది నారాయణరెడ్డిగారు తమ ప్రసిద్ధింబగు కేరళవీళ్లగారికి న్యతిరేకముగ ప్రథమసభ నలంకరించిన కారణము చదువరును గ్రహించగలరు. నిక్కములగు విషయములను మరుగుపరచి ముందుకాళ్లకు బంధములు వేయజూచుటలో ప్రతిక లోకాన్నిక యత్నమును కోచనియములు. నాయక సభయొక్క ప్రాతినిధ్యము సరియైనకాదమున జన్మించు ప్రతికానవామలే యాహ్వానింపబడిరిని నింద చుయైనది కాదు. రెండవ సభా వేదిక నలంకరించి నట్లు ప్రచురపరచబడిన నాంబలో నిర్దయ ముగ్గురు తిప్ప తిక్కిన వారు నాయకసభ కాహ్వాని చేయబడిరి. మామూలుగ జరిగెను సభలు సరియైన ప్రాతినిధ్యము పొందినవై యున్నవి కాబోలును. ప్రతినిధి రుమును చెల్లించెను ప్రతివారినను ప్రతినిధియై యుండుట మాచుట లేదా? అతిదేశి ప్రతినిధి యుండునా? తనకు తానే ప్రతినిధి యగుచున్నాడు. ఇట్టిని సందేహ ప్రాతినిధ్యము కాబోలును. ఈన అక్షేపణలకు అంతు లేదు. నోటి కొలది మాట్లాడవచ్చును. నాయకసభలో మువ్వరు నల్లరు నాయకులు తాము విషయ నిర్ధారణ సంఘపు మొబద్దగ నుండుట కంగీకరింపక సభవిడిచి లేచి వెళ్లరిని చెప్పిన ఆంధ్ర ప్రతిక ఆ మువ్వరు రెండవసభలో హాజరు జూచుట తప్ప తమ వాక్యములవల్ల గాని కార్యమువల్ల గాని యీ సభకు సానుభూతి యేల గనుపర్యలేదో యీ ప్రతిక మరగుపరచుచున్నది.

నాయకసభకు టిక్కెట్లు పొందిన వారిలో కొందరు ప్రేక్షకులు రెండు సభలలోని హాజరును చూడవలెనని తీర్మానములతో నిచ్చటివారచటికినచ్చటివారచటికి తిరిగిరి. నాయకసభ స్వలాభాపేక్షగల కొందరిచే జరుపబడినదని కరపత్రముల మున్నగు నామములచే వెల్లడి పరపబడిన విషయము ప్రత్యుత్తరనియములు గావు. కాన వానిగూర్చి చర్చించవలసిన యవసరము గానింపదు. చదువరులారా మీకొక సంగతి మనవి చేయవలసి యున్నది. ప్రతికా విలేఖనులకు నివృత్తి పాత బుద్ధి పోయినవి. వారు తమను సరింపని వారి మాటలను బయటకు రాకుండచేయుచున్నారు. దేశమునందున్న యీ మహా దోషము నందింపవలెనని వానినియ కావ్యములు మీ స్వబుద్ధితో నాలోచింపుడు. భేదాభిప్రాయములు పున్నించ ని ప్రజల కృత్యలగుదురు. పరులను కూల

నాకుటవల్ల తప్ప సహేతుక మైనవాదనవల్లనే తమ మతమును బోధించుదినము లడుగంటికి. బెజవాడలో జరిగిన రెండవ సభ యందుకు నికర్గనమైనది. సభ యే కారణము చేత జరుపబడినను ప్రజలయందు రాజ్యాంగ విషయక చర్చ బయలుదేరినందులకు మాత్రము మనము సంతసింపవలసి యున్నది.

ఈ నాయక సభకయమై నాకు గల సంబంధమును గురించి యాంధ్ర ప్రతికలోని కొన్ని మాంశములకు జవాబు చెప్పవలసియున్నది. మొట్టమొదట నికర్గ నాయక సభగా ప్రచురపరచలేదనియు త్యాగ రాము పెట్టిగారి యాధిపత్యము లభించుటగోడనే సామాన్యసభ నాయక సభగా మార్చబడినదని మున్నగుసంగతులతో మాగంటి లక్ష్మణదాసు గారపాటి అంజనేయ చౌదరి నటపర్తి చిన్న వెంకయ్యగారు ఆంధ్రప్రతికకు వ్రాసినజాబులోని సంగతులు యథార్థములుకావు. ప్రతికలను విశ్రులముగ జూచిన యెడల వీరుపడినపారభౌతును సవరించు కొందురు. కోలవెన్నగారిమనుషుండి 25 మంది ప్రతినిధులను కన్యమనని నేను కలుసుచేసినట్లు ఆంధ్రప్రతిక యందు విలేఖరి వ్రాసియున్నాడు. ఇదిబద్ధబద్ధము. పంత్రిభోజనములు వడ్డించుట మున్నగు నుపచర్యలకు తగిన 25 మందిని తీసుకొనిరావలసినదిగా మాపినతండ్రిగారికి జాబు వ్రాసినాను గాని ప్రతినిధుల నిమిత్తము కాదు. గారపాటి అంజనేయ చౌదరిగారి కాహ్వానమందని సంధ్యయు వారితో స్వయముగా చెప్పియున్నాను. మద్రాసు ప్రెస్ డెస్క్ ని సంఘకార్యదర్శియగు కాటంరెడ్డి ఆదినారాయణ రెడ్డిగారి రేపరచిన 80 మంది కాహ్వానము లంపబడ వచ్చుట అంజనేయ చౌదరిగారి కాహ్వానమందకపోవుట యందు దుర్భిప్రాయమేమియునుండదని చదువరులు గ్రహించగలరు. స్వరాజ్యమునకు కృతిరేకభావముతో గోడలకంటించ బడినవనే ప్రకటనప్రత్యములు నాయక సభవారిని కావు. అట్టిప్రత్యము లంటింపుచుని యాహ్వానసంఘము వారేని నియమించియుండలేదు. ప్రకృతాం దోళనమున జరుగుచున్న మోసకృత్యములలో నిదియొకటి యని సంపూర్ణముగ నమ్ముచున్నాను. నేను బెజవాడహామి రూలు సమితిలో సభ్యుడననియు, బెజవాడ గుడివాడ సభలందు స్వరాజ్యమునుగురించి యుపన్యసించినానియు, ఆంధ్ర సభ యందు మిన్నకుంటినియు వ్రాసిన సంగతులు విమర్శనియములు. నేనప్పటికిప్పటికి స్వరాజ్యాభిలాషి నే. తక్షణము ను పదము నాకడ్డపడినది. మొట్టమొదట హోంరూలు సమితి ప్రారంభింపబడినప్పుడు తక్షణస్వరాజ్య మిచ్చుట కెచ్చుట నునిర్వచింపబడియుండలేదు. మ్యాయిండియా హిందూప్రతికల ప్రకృతవాదన ప్రకారము తక్షణస్వరాజ్యము కోరుటలేదని మొదటి యభిరుచి యయినయెడల హోంరూలుసమితిలోని సభ్యులయే ట్లసంగతిమో నాకు దోచబడ్చుది. తక్షణస్వరాజ్యవాదన హోంరూలు లీగువారి అభిరుచియయ్యెనేని నేనందుకు కృతిరేక కానిది. మాతాత్మగ గౌరవము మార్చులకు నేనెప్పుడును కృతిరేక కుడనే. ప్రతికలకు నేనువ్రాసిన లేఖలవల్ల నాయభిరుచి మున్నవై యు కాగలదు. గుడివాడ సభలో స్వరాజ్య తీర్మానమును గురించి యుపన్యసించు నప్పటికి హోంరూలు అనుమాటులు మన జేశములో నంతగా ప్రచారములోనికి రాలేదు. నేను మాట్లాడినది గాట్టియు పూర్వోక్త్యముల గురించి యెన్నున్నది. గుడివాడలో నేనుచెప్పిన దానికిని యిప్పటి నాయభిప్రాయము నకును కృతిరేక మేమియును లేదు. ఇక బెజవాడ పురమందిరమున నే నొసంగిన స్వరాజ్యోపన్యాసము స్వయముగ విన్నవారికి తెలియును. స్వరాజ్యము నొక భవన నిర్మాణమునకు బోల్చి భవన నిర్మాణమునం దెచ్చలేవచ్చు కైవారములు మూలరాష్ట్ర మున్నగునది యుండవలెనో యోచించ వలయుననియు పునాదిబలుములు కైవారబలుములు లేనియెడల వైనకట్టబడిన సాధమునకు భంగమనియును నడతీయన రాజ్యాంగ సంస్కరణములతో కూడిన స్వరాజ్యము మనము కోరకచ్చునని చెప్పితినిగాని మాతాత్మ మార్పులతో తక్షణ స్వరాజ్యము కోరమని నేను చెప్పియుండలేదు. ఆంధ్ర సభయందు కాంగ్రెసు తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నందరిచే నామోదింప బడినదను మాట కత్యముగాదు. కాంగ్రెసు తీర్మానమునకున్న దున్నట్లుగా మేము ఓటునిచ్చుట లేదని యగ్రాసనాధి పతి గారితో మనవిచేయగా వారాతీర్మానము మెజారిటీవల్ల సంగీకరింప బడినట్లు వ్రాసియున్నాను.

సంగతి సందర్భము లిటులుండ సంపూర్ణముగ గుర్తెలుగకనో, లేక తెలిసి వానిని గొప్పజేయు తలంపుతోడనో యాంధ్రప్రతిక ప్రత్యేక విలేఖరి కృతిరేక విమర్శనచేయుట సంతాపకరము. రాజ్యాంగ విషయములు నిర్వాచ్యమైన కాత్తములు గావు. పలువురు భిన్నాభిప్రాయాలై యుండురు. అనవసరమైన నెపము లాలోపించక భిన్నాభిప్రాయములను న్యాయ బుద్ధితో విమర్శించెదరని యాంధ్రలోకమును గోరుచున్నాను.

II

గోపాలకృష్ణయ్యగారి లేఖకు ప్రత్యుత్తరము.

అయ్యా, నేను కోవలమూడి గోపాలకృష్ణయ్యగారి లేఖను జదిచితిని. మీ ప్రత్యేక విలేఖకునిగా నే బెజవాడకు వెళ్లి వ్రాసిన సంగతులు నేను స్వంతముగా జూచినవియు, తెలిసికొనినవియు నగుటచే ఆ వ్రాతలకు తరవాదిని నేనుగాని ఆంధ్రప్రతికాధిపతులు గానేరరు. అందుచే నేనే జవాబును వ్రాయ గడంగితిని.

ఈ బ్రాహ్మణేతర "నాయక" సభ బలుగునని 26 వ అక్టోబరు ఆంధ్రప్రతికలో జదిచితిమి. "ఎనమందుగురు కార్యదర్శులతో నొక గొప్ప యాహ్వానసంఘ మేర్పాటు కాబడెను.....దాని యుద్దేశము ప్రస్తుత నాజకీయ సంస్కరణముల విషయము ముఖ్యముగా సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి, చర్చించి శ్రీమాంబే గూర్చి మంత్రిగారికి నివేదంప నొక సంఘము నియమించుట" అని వ్రాయబడినది. శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారు తమలేఖలో "ఈ సభా నాయకుల యభిప్రాయమును కేంద్రీకృతము గావింప నుద్దేశించబడినదని"యు జెప్పుచున్నారు. కాని లిక్కవోలు సభా తీర్మానములు ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా ఆమోదింపబడుటకయి ఈ సభవారి యెదుట బెట్టబడునని చెప్పలేదు.జటిగినదేమి?ఆత్మీయా నముల సంగీకరించుటయే. అటులనయినవో లిక్కవోలు తీర్మానములను చిత్తుగా బెట్టుకొని తగినట్లు సవరణములను సభలో జేసికొనవచ్చునని ప్రతికాముఖమున వెల్లడించి, ఆత్మీయముల నేల ముందుగా బ్రచురింపలేదు? తీరా సభ సమావేశమగు సంతకణకు చిత్తు తీర్మానముల మాటనే చాచివెట్టుట కగత్యమేల కలిగినది? లిక్కవోలు రాజ్యాంగ సంస్కరణ తీర్మానము నయినను ముందుగా బ్రచురించి యుండరాదా? దానిని సభలో బెలుగున నయినను సదస్యులకు జెప్పి బోధపడునట్లు చేయవలెనుగదా? ఇదిదేమి? మొట్టమొదట నుండి యీ కనుపులో నొకటి బెట్టుకొని, దానిని మూడుగా బయట వెట్టిన యెడల ప్రజాగ్రహమునకు బాల్కుడుమను భయముచేత బయల్పెట్టక, ఆహ్వానములపైన అనుకూల మిత్రబృంద సంతయు సమకూడి సభలో జేరిన తరువాత సభయొక్క నిజ స్వరూపమును వెల్లడించుట గోపాలకృష్ణయ్యగారు న్యాయమని తలంచిరి కాబోలును.

ఇక ఆహ్వానసంఘ మెన్ని పర్యాయములు సమావేశమయినది, ఈ సంఘ సభ్యు లందరకును శ్రీ త్యాగ రాము పెట్టిగారి సగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొనెదమని తెలిపిరా, అందుకా సభ్యులు సమ్మతించిరా, "నాయకులని" నిలువదగిన నేయి వెద్ద పర్యాయల పేరులను ఆటు జిల్లాలో నేనొకరిన దెవరు? అపేక్షల లిస్టును ఆహ్వానసంఘసభ్యులు చదివి ఆమోదమును దెలిపిరా, లేక గోపాలకృష్ణయ్యగారే 1000 పేరుల పట్టిని తెయూరుచేయవలసినదని మంత్రాగ్రయిచ్చిరా మొదలగు సంగతులను వారు ప్రచురింపనంతకంతకు, అన్ని కృతకరములను వారే స్వయంచుగను, నిరంతరముగను, ఆహ్వానసంఘము వారికి తెలియకుండనుచేసిరా చని ఆహ్వానసంఘసభ్యులే ప్రతికలలో మోపిన నేరములును, బెజవాడలోనే స్వయముగా విచారించి వ్రాసివ్రాతయను, నిజమని బొక నుంగీకరింపకతప్పుడు.గోపాలకృష్ణయ్యచౌదరిగారు ఏసభకయినను రుసుమును చెల్లించి లోపలకు పోవువాడు ప్రతినిధియని వ్రాయుచున్నాడు. ఎటులనయిన నేమి అందును లోపలకు వెళ్లవచ్చును. వోటు నొసంగవచ్చును. కొన్ని తీర్మానములకు ప్రతిఘటించి, సవరణముల నుపపాదించి, చర్చజటిపి, స్వతంత్రాభిప్రాయముల ప్రకటింపవచ్చును. గోపాలకృష్ణయ్యగారి సభకో వెళ్లవలసినది "నాయకులు," వారిమతము ననుసరించువారు; వారి యిష్టముండి టిక్కెట్టులను పంపగా బుచ్చుకొనివచ్చివారు. వారు చేతులెత్తమనిన యెత్తి ఇంటికిపోవువారు. కాబట్టి ఆ విహంగం గ నివృత్తిపాత సభలను, ఈ అంతరంగిక పక్షపాత సభలకును మాన్యుతక తారతమ్యముగలదు. ఆహ్వానములు పంపుటలో జటిగిన పక్షపాతమును గురించి వ్రాయదొడగినవో కలములకు కలములు నింపవచ్చును. బ్రాహ్మణేతరులలో కాంగ్రెసు విధానామోదకులును, హోంరూలువారును, నోరుగలిగి సభలోతిరుగబడిమాటలాడగల యానననాయకులును ఏలజాగ్రత్తగా దొలగింపబడిరి? స్థలసంకోచముట కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లా ల వారికంటె నితరజిల్లాలవారికి స్థలము ముఖ్యముగా నొసంగబడవలయునని చెప్పట వట్టివిషయము. అటుల నయినవో కొవ్వూరు నెప్పుడెగయిరా దగ్గరగ్రామములనుండి వచ్చినవారికి సభజలుగ బోవుచున్న దనగా టిక్కెట్టుల

నిచ్చి లోపల ప్రవేశపెట్టినదెవరు? అప్పటికే ఉన్న ఫలము నిండి యుండవలయును గదా? ఇరుకత్తులవారికి సంధిజరిగినచో కాంగ్రెసు ఆమోదముల సంఖ్య హెచ్చు అగునను సంకోచముచేతను, అప్పుడు విక్టోరియా తీర్మానము తెలిపిపోవునను భయముచేతను 160 ముదలు 200 మంది నగరాలకు టిక్కెటుల నిచ్చి రిజర్వు ఫోర్సుగానుంచిన వారెవరు? ఈ వచ్చిన నాయకులలో ఏయే జిల్లాలనుండి ఎంతెంతమంది వచ్చినారు? వారి స్థితిగతు లెట్టివి, వారు ప్రతినిధియము నెంత చెల్లించిరి మొదలగు జానితాలను ప్రతిసభవారును నందుకొనదురు గాన ఆజాదితాలలాని యంతయులకై ప్రస్తుతముగా నయినను ప్రేరేపకముగాను ప్రయత్నించిరి ఈ సభ ఎంతవఱకు నాయకసభయో, లేక ఎంతవఱకు నానంది సాధించి మానవుల సభయో అంధ్రప్రదేశమునకు వెల్లడికాగలదు. శ్రీ గోపాల కృష్ణయ్య ప్రభృతులసభ సభాస్థితియమా నుని 10 వ నవంబరు తేదిన మాగంటి శీతయ్య, కామారాజు పేటకు చానయ్యగారలు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రయత్నించిన లేఖకు జవాబు నింకను శ్రీవాణి సంకలనానికి యున్నాను.

ఈ నాయకసభకు స్థలసంకోచము చేతను వేయిమంది కంటే నెక్కువమందికి భోజనాది సదుపాయములు సమహారముగా నిశ్చయించేతను ప్రవేశము నిర్ణయించబడినదని పలుకుచున్నాను. జట్టిపపత్రికలో 8000 మంది సభలో నున్నారనియు, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 2000 కలరనియు, న్యాయండియా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 600 మంది కలరనియు బ్రకటింపబడినది. గోపాల కృష్ణయ్యగారు చాకచక్రముగా సంఖ్యనుదహరించుట మానివేసిరి. “ఒకర భజమునైః అయదుగుగు గూరుచున్నచో 3000 మంది ప్రజలు కాగలరని” ఒకరు నవ్వుచు బలికిరి. స్థలములేక ప్రక్కననిలచుచు యున్నవారిని గలపుకొనినను 800 మంది కంటే నెక్కువగా మంద జాలరు. ఒకవేళ వేయిమంది యున్నారనినను రెండువేలు మూడువేలు ఉన్నారనుట అతిశయోక్తి. ఆ ప్రాధునసభ క్రిక్కిరిసి యున్నప్పుడు ఒకమూల నిలబడి యున్న పురపాలనా వ్యక్తులను, అందరికిని గావలసినటువంటి వారును నగు దినవహి హనుమంతరావుపంతులు గారిపక్కను 2000, గాని, 8000 గాని, సభలో కలరని చెప్పినచో నామాటల నేనుపరపహరించుకొనుటకు సిద్ధముగానున్నాడను. హనుమంతరావు పంతులుగారు రెండవ సభను సయితముజూచి నేరకపయిన గూరుచుండిరి. వారు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిలో సభలోకంటే రామస్వామిచౌదరిగారి సభలో ప్రజాసంఖ్య హెచ్చుగాగలదని చెప్పకపోయినచో నావ్రాతను తుమాపణములలో రద్దుచేసికొందును. రెండువేలునుండి క్రిక్కిరిసి నప్పుడును, హిందూధర్మేత్రికలు హాటకంటే మైలవరము హాలు సుమారు రెండువేలు వికాలముగా నున్నప్పుడును, వెయ్యిమంది నాయకులకు హెచ్చుగా ఆహ్వానములు పంపబడుచున్నప్పుడును, అయిదుగురు పోలీసువారు గేలులవద్ద నిలబడి టిక్కెటులను జూచి లోపలికి ఈ నాయకులను పంపినప్పుడును, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి సభలో రెండుమూడు వేలమంది ప్రజలు కలరని చెప్పబూతుట పరిహాసాస్పదము. చాలమంది స్థలము లేక లోపలికి రావలసినదేదట. అటులయినచో శ్రేష్ఠిగారి సభకు విక్టోరియాలో వలె పదివేలమంది వచ్చివారనుటలను తప్పులేదు.

కరండికరుగారు చిత్తుగా సంధివిషయము వ్రాసినచర్చను మూరె గంటలుజరిగినది. ఆ కాగితముమీద దస్త్రులు పెట్టకముందు రాయలహమాద్ కూర్మా వేంకటరెడ్డినాయుడుగారు అచ్చట కూరుచున్నవారిని మట్టుకు ఆ తీర్మానము బంధించినయియు, మరునాడుదయమున బయటగ్రామాదులనుండి వచ్చుతన పక్షవలంబకులకు ఈ రాజీతో నిష్పన్ను లేనియెడల అది అంతటితో పోవలసినదే ననియు ఖండితముగా చెప్పిరి. సరియేనని కరండికరుగారు అచ్చటి జేకహితైక బ్రాహ్మణేతరసభ్యుల పక్షమునబలికిరి. తరువాత జేకహితైక సభియిష్టము లేనందున వ్యవహారము చెడిపోయినది. పాపారావు నాయుడుగారి యింటుజరిగిన ఈ సంధిసభలో కవులవరము ప్రముఖులలో నయి వారుమండికి ఈ సంధియైన కడపటివఱకును నిష్పన్నులేకపోయినను బలవంతముమీదను పుష్కలముట తలపించెను. రెడ్డినాయుడుగారి మఠమునుగించి గోపాల కృష్ణయ్యగారు ఈ లేఖలో నుదహరించుటకుట మిక్కిలిబోధ్యము. ఆమరతును వ్రాసిన యెడల యథార్థము జయింపకునని భయపడిరి కాబోలును. జేకహితైకగారి రిప్పించుటను గూర్చి ఈ యన రిఫరెన్సును ముఖ్య వ్రాయు జూమట చ మర్కరముగానున్నది. (వెనెడన్ని అసోసియేషనువారి బ్రాంచిని తెజవాడలో స్థాపించ నుద్యమించినప్పుడు ఆసంఘాధ్యక్షులగు

దివాకలహమాద్ జేకహితైకగారిని తంఱియిచ్చి పిలిపించుట తప్పుయైనదా? అటుల నయినచో అటుమండలములవారు కానట్టి మదరాసు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు ఒక్కడజనుకు వైగామనరామమండి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిలో వేల రావలయునో? బ్రాహ్మణ మహాజనుల సహాయముచే నీసభ జరిగినదని నింకొక మహాపరాధము నీయన జేకహితైక సభలోకావించుచున్నారు. మొదటిసభకు ఈ బ్రాహ్మణ నాయకుల సహాయమును “బలగాలిలకు, పతాకములకు, కుర్చీలకు, బల్లలకు గుర్తిపు బండ్లకు” గోపాల కృష్ణయ్యగారే కోరియుండగా అనవాయమునే జేకహితైక సభకు ఈ బ్రాహ్మణ ప్రముఖులు చేయుటలోకి వేయివేల కోట్ల హిందూజాతికి కృతఃకృతము. తెజవాడలో ఈ సభ వారికిగాని, ఆహ్వానితానికి గాని కావలసినంత బలగములేదు. అందువలన బ్రాహ్మణ సహాయము నపేక్షింపక తప్పుదు. ఉభయయును కోరిరి. బ్రాహ్మణులకు కాంగ్రెసు సంస్కరణములు కావలయును గనుకను, అవి వచ్చుటచే జేకమునకు మహాపరాధము కలుగునని వారి పరిపూర్ణ విశ్వాసము గనుకను, ఆ ప్రకారానికి సంగీకరించు సోదరులకు వారు చేయగల సాయము చేయుటలో ఎట్టి జేక ద్రోహము కలదో విజ్ఞు లాలోచించెదరు గాక. శ్రీరామస్వామి చౌదరిగారినినట్లు ఆంగ్లో హైందవులు నూత్నియులు లాగగా, జేకహితైకమును పాటింపక, వారి చేతిలోని కీలుబొమ్మలవలె “తైత్తిక్కలూడుచున్న” వారికంటే, బ్రాహ్మణ సహాయమును జేకహితైకముకొరకయి పొందు బ్రాహ్మణేతర నాయకులు మొదటివారివలె నిండాల్తు లు కారని శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి పుట్టికయినను నెఱుంగుట అవసరము.

జేకహితైకగారు సంధిని చెడగొట్టినటు సర్వాబద్ధము. వారు కాంగ్రెసునీకు స్నేహముహుజరుమీద దస్త్రులు పెట్టినట్టి మనము ఇట్టి సంధికోప్పకొనరాదని వారి స్వకీయాభిప్రాయమును వెల్లడించి, కరండికరుగారి సంధికి అర్హులేదనియు, విక్టోరియా స్నేహము ఆసభివారి కంగీకారమేనా యనియు ప్రశ్నించిరి. వారటుల కాదని నప్పుడు మరేమిచేయుదు రనగా రెండవ సభను చేసెదమని నిశ్చయించుకొనిరి గాని అయిష్టముగానున్న వారి గొంతుమీద కూరుచుని ఈ రెండవ సభను జేకహితైకగారు చేయించిరి అర్థమువచ్చునట్లు పలుకుట ఆ జేకభక్తునియెడ నవకారమునరించినట్లుగను. జేకహితైకగారు ఈ జిల్లాలకు జెందినవారగ్రామసాధి పత్రము వహించుట మంచిదని చెప్పి తా మెంత బలవంతముగా కోరబడినను మానుకొనిరి. ప్రభుసభలోనున్న ప్రముఖులను నేను నిమ్మక్ష పాతముగా 24 మందిని ప్రయోచించిరి. స్థల సంకోచము చేత నింతకంటే నెక్కువమంది నుదహరించుట అనవసరమయినది. ఈ పేరులను కొంతమంది నాయకప్రముఖుల నడిగియే వ్రాసికొంటిని. మొయిలుసయిత మింతకంటే హెచ్చుపేరులను ప్రయోచించి యుండలేదు. నాలుగు కలములు ఈ నాయక మహాశయుల పేర్లతో నింపవలయునని యా శ్రీ చౌదరిగారి వాదము!! రెండవసభలో బ్రాహ్మణులు కొద్దిమంది గ్యాలరీలో నుండిరి గాని విశేష ముండబోదు. రామమూర్తి నాయుడుగారు సభకు వచ్చునప్పటికే సభముపూర్తిక పాలు నిండియున్నది. రామమూర్తిగారిలో వచ్చిన వారు కొందరుకూరుచుని, చాలమంది నిలబడిరి. విశేషమందికి స్థలము దొరకలేదు. నాయుడుగారు లేచిపోయిన తరువాతి 800 మంది ఆయనతో వెళ్లిరేతా గాని చాలభాగము సభ నిండియుండి సభ్యులు శ్రద్ధగా కార్యక్రమ నిర్వహణమును బరికరించుచుండిరి.

రామమూర్తి నాయుడుగారు కాంగ్రెసుస్నేహమును గురించి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి సభలోని సభ్యుల ఆమోదమును తెలిపించిరి నేను వ్రాసిన విషయమునకు పరిపూర్ణాధారము కలదు అటుల తాముజెప్పలేదని శ్రీ నాయుడు గారినచో నా ఆధారమును పదిమంది సాక్షులతో బ్రకటింపెదను. “ఆంధ్ర ప్రకాశిక” నాయుడుగారిని ఇది అబద్ధమని వ్రాయుకోరి యున్నది. వారు జవాబు వ్రాసెదరుగాక. కాంగ్రెసునీకు విధానమునుగురించి జేకహితైకసభలో తీర్మానము నుపపాదించి అందరిచేతను నా తీర్మానము నేకగ్రీవముగా సంగీకరింపజేసిన నాయుడుగారు ఈ సభాపక్షమును లేరని వ్రాయుట గోపాలకృష్ణయ్య గారి సభలో లేకపోవుటవలననో, లేక దైనికపత్రికల చదువక పోవుటవలననో నయియుండవలయును. పోనీ, మేముదరము అబద్ధములనే ఈ విషయములో గూడ వ్రాసి నా మనుగోనినను మొయిలుపత్రిక రిపోర్టునయినను శ్రీ వారు జదివియున్నచో రామమూర్తి నాయుడి తీర్మానమునెంత దృఢముగాను, న్యాయ పూర్వకము

గాను నుపపాదించినదియు బోధపడగలదు. గోపాల కృష్ణయ్యగారు సభను విడిచిపెట్టిన నలుగురును జేకహితైక సభకువచ్చి, అచ్చట కూరుచుని, ప్రతికూల సభకు వెళ్లక, ప్రతితీర్మానమునకును అంగీకారము నొసంగిరి. వారి లేఖరితో రెండవసభ యెడలనే సానుభూతిగలవారమని నెలవిచ్చిరి. సభలో ప్రతివారికిని ఆరు తీర్మానములను మాత్రము గురించి మాటలాడుటకు అవకాశముండుట సాధ్యమా? వారు బోధ్యము జూడవచ్చివారని చెప్పట అతిసాహసము. పర్యంతనే మల్లిఖార్జునుడు గారును, త్రిపురనేని గోపాలకృష్ణయ్య గారును, లింగము నాగభూషణము గారును, హనుమూర రామ స్వామిగారును జేకహితైకసభను జఙ్ఘుటకు కారకులయిన నాయకులలో మొక్కరు. వారు బి.వి. లను, ఫస్టుగ్రేడ్ ప్లీడరులను, తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటులను శ్రీవారివలె కాని మాట నిజమే! కాని లోకజ్ఞానమునందుగాని, గ్రామజీవన వ్యవహారానుభవము నందుగాని, జేకమున కేదిమంచియో, ఏది చెడ్డయో ఆలోచించుకొనుటయందు గాని గోపాలకృష్ణయ్యగారి కున్న తెలివి లేటలు వారికిని కలవని విషయపూర్వకముగా నివేదించుచున్నాను. నేను ‘నాయక’ సభ వారితో గొడవమీద పెద్దనోటిను లంటించి చదివడి నవని వ్రాయలేదు. నోటిను లంటించబడిన సంగతిని మాత్రముదహరించితిని. ఇది ప్రతిపక్షుల మోసకృత్యమని శ్రీ చౌదరిగారు నూచించుచున్నారు. హానుమూలు కావలయునను వారు అది వలదని గొడవమీద నేల అలికించుకొని పరిహాస పాత్రులు కావలయునో యరూహ్యము. అటులగానిచో సి. వి. డి. వారితో సములగు ముజులు కొందరు నాయకసభలో కలరని లోకము తలంపవలయు నని గోపాలకృష్ణయ్యగారి అభిప్రాయమా! కోల వెన్ననుండి రావలసినదని కోరబడిన 25 మంది ముజులును ప్రతినిధులుగా ఈ సభలోనికి వచ్చి కూరుచున లేదనికృష్ణయ్యగారు చెప్పగలిగినచో నా మాటలను తుమార్పణముతో రద్దుజేసి కొందును. గారపాటి అంజనేయ చౌదరిగారిలో బీరేమిజెప్పికో ఇంత దీర్ఘ లేఖ వ్రాసినవారు ఆ నాలుగుముక్కలను వ్రాసి యున్నచో ఆ కారణ మెంత సహేతుకముగ కలదో తెలిసికొనుట కవకాశముండునది. ఇప్పుటి కయినను తక్షణస్వరాజ్యము నెవరును గోరుట లేదు. తక్షణస్వరాజ్య వాదమునుండి శ్రీ వారుద్యోగ బాధ్యతలవలన మూరినమూరి యుండనోవును. కాంగ్రెసు ప్రకారానికి లీకులును, కాంగ్రెసు కమిటీలను గోరుచున్నవి. ఆ విధానము సంగీకరింపక విక్టోరియావిధానము సంగీకరించువారు పయివానితో సంబంధమును గలిగియుండుట అసంకల్యము.

ఆంధ్రసభలో “నేకగ్రీవముగా” కాంగ్రెసు విధాన మందరిచేత సంగీకరింపబడినదని నేవ్రాయలేదు. నా లేఖను వారింకొకపారి చదివెదరుగాక. నేను చౌదరిగారు అంగీకారమును తెలిపిరి మాత్రము వ్రాసితిని. ఏలనగా ఆసభలో ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముతో గూడిన ఈ తీర్మానము నకు ఒకమనుష్యుడు తప్ప ప్రతికూలముగా (కడపటిపర్యాయము వోటున కది వచ్చినప్పుడు) చేతు లేత్తినవా రెవరునులేరు. ఆ గ్రామసాధిపతుల చెవిలో వీరు చెప్పినట్లు నే నెఱుంగను.

ఈ భారతము యిప్పుటికే తెగ పెరిగి పోయినందున ఇక ముగించెదను. పత్రికా ప్రతినిధుల మీద నసత్యమును పక్షపాతమును నాకోపించుటకు ముందు, ‘నాయక’ సభయని పేరు పెట్టి, సూత్రధారునివలె ఈ నాటకమును శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారు నడిపి, ముగించినంత కఱకు జటిగిన నాసారంగములను, వికాల హృదయముతో ఇప్పుడయినను నవలోకింప గలిగిరేని నాతోటి సాధారణుల మీద నాయకులగు వారింత కోపము వహింపరని తలంచెదను. “నాయక” సభయొక్క పూర్వోత్తర వృత్తాంతమును ఆంధ్రలోకమున కెఱిగింపవలసి విధి నాకు తలపింపుటచే కొంతమంది కామూసము కలిగింపవలసి వచ్చినందుకు చింతించున్నాను.

మీ ప్రత్యేక విలేఖకుడు

వైసికిలుబండ్ల దొంగతనము:— కల్లికోటలో గత ఆగస్టు నెలలో మొక నాటి యుదయమున డాక్టరు పెరిరాగారు తమగుమ్మను ముంగిట వైసికిలుబండిని విడచి లోనికిపోయిరి. వారు తిరిగి వచ్చునప్పటికి బండి మాయమాయయెను, అదినముననే కళహానిరాజుగారి వైసికిలు బండిగూడ వైసిధముననే అపహరించబడెను. కళహానిరాజుగారు చెప్పిన భోగట్టాలపై ని పోలీసువారు దొంగలను పట్టుకొనుటకు యత్నించిరి. ఒక మోస్తావాడు వారిచే పట్టుపడెను. విచారణవైసి రెండు వైసికిలుబండ్లను అతడే అపహరించినట్లు తెలియవచ్చెను. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వార్తలు

సప్తమ శిల్పారుమండలసభ:—సప్తమ శిల్పారుమండల సభ సెలవునందు డి. 9 తేదీన రా. భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు, బి. ఏ. బి. యల్., గారి యధ్యక్షత క్రింద కనిగిరిలో జరుపబడును.

ఏలూరు తాలూకా పంచాయతీ మహాజనసభ:—ఈసభ డి. 2 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ఏలూరు సమావేశములో నున్న గుండుగొలను గ్రామములో జరపబడును. ఆ తాలూకా పంచాయతీ గాక పంచాయతీ యభివృద్ధి యందు అభిమానము గలవారు కూడ దయచేయ ప్రార్థితులు.

స్వరాజ్య ప్రతిపాదనము:—19-11-17 తేదీ సాయంత్రము చామగిరి స్వరాజ్యసమితి శాఖాసంఘమువారు సభచేసే మాంఛేగు మహాశయనకు హృదయపూర్వకస్వాగత మిచ్చుచు కాంగ్రెసు స్పీకరును తల్లి జమే ప్రసాదించవలయునని హస్తినాపురికి నేడు (20-వ తేదీన) తంత్రి వార్త నంపిరి.— ఒక విలేఖరుడు.

ఒక మహాశయనము:—నైజాము ఇలాకా మంగపేట గ్రామమున ఆరామశ్రీశ్రీమండల ధాత్రీనారాయణ పూజ యు చాతుర్వర్ణ్యముల వారికిని విశేషమైన యన్నదానమును శృత్యగోపదాస్యవిశేషములతో పింగళ సం. కాశ్రీశుద్ధ సప్తమి బుధవారము రోజున ఉదయము లగాయతు రాత్రి 11 గంటల వరకు ఆడింపి లక్ష్మీనారాయణపేష్కారు గారు జరపగలరు.

కమ్యునిస్టుల సంఘము బాపట్ల:—1916 సం. ఆగష్టు 14 వ తేదీన ఉత్సాహములన నైన నేమి అభిమానములన నైన నేమి సద్గుణాగ్రణ్యుల దయవలన నైన నేమి “కమ్యునిస్టుల సంఘము” అను పేరు లెన్నుచు విద్యార్థులచే సంఘ మొకటి పుస్తక భాండాగార యుక్తంబుగా నెలకొల్పబడినది. ఏతద్గుంధాలయమున సుమారు 150 యాభ్యులు విలవ గల గ్రంథములు గలవు. ప్రస్తుత మొక వసతిభవన మేర్పరచబడినది. కులాభిమానులు మా సంఘము నన్నివిధములఁ బ్రోచి మహానందపరచెద రని నమ్ముచున్నారు. కార్యదర్శి.

తెలుగుతాలూకాలో చేరిన కాశీపాడు గ్రామంబున ఈ (16-11-17) దినము శ్రీమహాదేవ గోవిందరాన డే గ్రంథాలయమున నెలకొల్పి దాని కనుబంధముగా నొక పతనమందిరమును నెలకొల్పినారు. ప్రస్తుతము భాండాగారమున నూటికి మించిన గ్రంథములుగలవు. యువకు లుత్సాహముతో గ్రంథాలయమందరిమున 16-11-17 తేదీ మధ్యాహ్నము 13 గంటలకు వారణాశి వేంకటసుబ్బయ్య శాస్త్రిగారి యాధిపత్యమున సమావేశమై వికవత్సయను గురించియు భాండాగారములయొక్క యావత్కతను గురించియు నుపన్యసించిరి.

ఒక క్రొత్త లోకం నెకండరిస్కూలు:—పులేటికుర్రు గ్రామవాస్తవ్యుల యాదావర్ణమునకును విద్యార్థిలావకును ప్రతి ఫలమొనరులీరిని నూతనముగా స్థాపింపబోవు స్కూళ్ళలో నొకలోవరుకండరి స్కూలును రాజవోలు తాలూకా పులేటికుర్రు గ్రామములో స్థాపించుటకు దయామయులగు ప్రభుత్వమువారిచే ఈ నెల 12 వ తేదీన ఏర్పరపబడినది. ఇదివరలో గ్రామస్థుల ధనసహాయముచేత సదరు గ్రామమునందు ప్రభుత్వమువారిచే నూతనముగా నిర్మింపబడిన భవనమునందు ఈ కళకండరిస్కూలునుంచెదరు. విద్యార్థిలావకులగు సమీపగ్రామస్థులు కూడ తమకు పెన్నిధి లభించినట్లు సంతసించుచున్నారు.

శ్రీ లక్ష్మీ చెన్న కళక విలాస గ్రంథాలయము, కారెం పూడి:—సుమారు వత్సరత్రయమునండి పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు పదవియందుండి మాగ్రంథాలయమునకు ప్రోత్సాహములై ఆస్థానాధిపతియైన భూపతిరాజు వేంకటపతి రాజుగారు వినుకొండకు బదిలీయై వెళ్లుచున్నందులకు మిగుల చింతించు వారిగౌరవార్థము 18-11-17 తేదీ సొక సభ గావింపబడినది. అందు రాజుగారు ఈగ్రంథాలయము నందు తమకుగల సంతసమును వెల్లెపుచ్చుచు శాశ్వత చందా దారుగా చేరి ప్రతిసంవత్సరము జనవరి నెలలో రు 5 ల నిచ్చుటకు వాగ్దానముచేసినందులకు మిగుల సంతసించుచున్నారు.—కార్యదర్శి.

ఆర్యభౌతిక విద్యార్థివర్గ సీ సంఘము, వెల్లూరు:—ఈసంఘముచే ఒక గ్రంథాలయముకూడ కలదు. ఈగ్రంథాలయమును గ్రామవాస్తవ్యులు ప్రస్తుతము కృష్ణాజిల్లా కైకలూరుతాలూకా వడాలిగ్రామములో రిజిస్ట్రేషన్యొన సెక్రెటరీగా నున్న యేలేశ్వరపు ఆదిశేషచలముగారి ప్రోత్సాహమువలన వారి భావమురదులైన చిలుకూరి వీరగానువయ్యగారి భవనమందుంచుటకు ఏర్పాటు చేయబడెను. ఇదచి 11-వ తేదీ సాయంత్రము లో ఆదిశేషచలముగారు మేళతాలూడి వాద్యములతో ఉత్సవముజరిపి సంఘమును గ్రంథాలయమును నూతనభవనమందు ప్రవేశపెట్టిరి. రాజశేఖర్ కూడలియందుండి సమస్తవతులు కలిగిన యీ భవనమును గ్రంథాలయమొక గొరమునకు ఇచ్చినవారును ఇప్పించినవారును కూడ వంద్యులు.

కమ్యునిస్టుల పుస్తక భాండాగారము, తెలవాడ:—11-11-17 తేదీన తెలవాడలో జరిగిన మణ్యండుల బ్రాహ్మణేశ్వర నాయక సభకు వచ్చినవారిలో ఈ సభకు నుదహరించిన వారు మా పుస్తక భాండాగారమునకు విచ్చేసి భాండాగార దివ్యమై తమ శాఖిపాఠశాలలకు వెళ్లిరి. అంగు, భాండాగారాధిపతికి గాను పాఠశాలరాజు రాయణంగారు, యం.ఎ., రు 10 లును, వీరగడ్డ అంకినీకు ప్రసాదుబహదూర్ చల్లపల్లి కుమారరాజు బి. ఎ. గారు రు 15-0-0 లును, రాజయండి హైకోర్టువకీలు ముదిరెడ్డి వేంకటరత్నం నాయుడుగారు రు 5-0-0 లును, బహుచితిగా నొసంగిరి. గుడివాడ వాస్తవ్యులు అడుసుమిల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారు రు 15-0-0 ల నొసంగెదమని వాగ్దానము చేసిరి. ఇట్లు సహాయము చేసిన పిల్లలెక్కిన మా కృతజ్ఞతను దెలుపుచు వందనహస్తము లర్పించుచున్నారు.—కార్యదర్శి.

పులివెందులలో నొక యువస్వామి కుర్రాడు:—మద్రాసు ఆడయార్ కివభవనవాసురాలగు శ్రీమతిరాజమ్మగారు పులివెందుల పురమునందు తిరురే సామైటీషమున గడచిన భావవారము నాడు “శ్రీజగద్గురు నాగమనము”ను గూర్చి యొక గంభీరపాఠ్యము మొసంగిరి. పురస్థులను శ్రీలును క్రిక్కిరిసి సభాభవనము నలంకరించిరి. ప్రప్రథమమున శ్రీజగద్గురు మైత్రేయుల వారిని గూర్చి యందఱును నిలుచుండి నీళ్ళ బియ్యగ ప్రార్థన గావించిన పిదప, ఉపన్యాస మారంభింపబడెను. ఉపన్యాసకురాలు, తనకు తెలుగు సంస్కృతభాష లందుగల యనుమానపాండిత్యమును వెల్లడించుచు జగద్గురువుల వారు రాకమున్న శ్రీ పురుషులు నిర్మలచిత్తులై తజ్జీవన్తు చే ఆమహానభావుని బాధించుచుండవలయుననియు, వారు చను దెంచి తమభక్తుల కలుషములు పాపురునియు నుక్కిచెప్పి, భాగవతభగవద్గీతలందుగల ప్రమాణములను నడిపెను. ఇంతయే కాక, శ్రీలు తమభక్తులకును పిల్లలకును తమకుటుంబము వారి కిని ఎట్లు తోడ్పడగలరను విషయమును గూర్చి వివరించి చెప్పెను. పిదప నామెయు సహకారిబలును శ్రీమైత్రేయుల వారిపై మనోహరముగ బాటలు పాడిరి. వందన సమర్పణంబుతో సభ ముగిసెను.

నరసన్నపేట వార్తలు:—19-11-17 వ తేదీ సాయంత్రము శ్రీ నాశోకరాయ గ్రంథాలయమునందు నరసన్నపేట గ్రామ సంఘమువారి సభకు గావించిరి. ఆ సభ యందు తీర్మానింపబడిన యంశములలో నొకటి, గంజాము జిల్లా సంఘమువారు మాంఛేగు గారికి 26 తేదీన కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణము నామోదించుచు తంత్రి వార్త నంపుటకు గాను 24 వ తేదీన జరిగింపబోవు సభకు ప్రతినిధులను పంపుట యొన్నది. సభారంభమునకు పూర్వము గా. హరిసర్వోత్తమరావుగారిచే ప్రచురింపబడిన “ఒక్కమాట” యను పుస్తకములు పంచిపెట్టబడినవి. ఈ సభయందే గాక, ఈ పుస్తకము లిదివరకే గ్రామమునందు పంచిపెట్టబడినవి. ఇప్పుడు మా పోలీసువారు నిద్రనండి యులికిపడి లేచినట్లు నిన్నటి మిటింగును గూర్చియు, పుస్తకములను గూర్చియు దర్శాత్తులు మొదలైనట్లు కనబడుచున్నది. పోలీసువారి దర్శాత్తుల కవసరముకు నంతటి అక్రమచర్య సభయందేమియు జరిగియుండలేదు. మాయూరు సుమారు 7000 జనాభా గలదియైనను, ఇక్కడ విద్యార్థులు లేరు. ఇప్పుడు దేశయందు నాయకులచే గావింపబడుచున్న రాజకీయాంధోళనమునుగూర్చి వీరి కంతక తెలియదు. ఇప్పుడెప్పుడు తెలిసికొనుచున్న మా యూరివారికి అనవసరమగు భయమును కలుగజేసి గ్రామాభివృద్ధికి భంగమును మాయోగ్యగీయులు కలుగజేయ కుండురుగాక!—ఒక విలేఖరుడు.

తెలవాడ హోమయూలీగు వార్షికోత్సవము:—తెలవాడలో ఈ నెల 19-వ తేదీన మైలవరమురాజుగారి మందిరమున సామ్రాజ్యశాసన నిర్మాణ సభాసభ్యులగు గౌ. కె. వీరంగస్వామిఅయ్యగారి ఆధిపత్యముక్రింద శాఖాహోమయూలీగు వార్షికోత్సవము జరుపబడెను. సభాధ్యక్షులు బాండు మొదలుగా గల వాద్యములతోను హోమయూలు పతాకములతోను పురమునందలి ముఖ్యవీరులగుండ నూరేగింపబడి పిదప సభాభవనమునకు గొనిపోవబడిరి.

తుంగభద్ర వరద:—ఈ నెల 14 వ తేదీ సాయంత్రము ఆరుగుంటలకు వర్షము ఆమితముగా వర్షించినది. తెనాలి తాలూకా చుండూరు గ్రామమునకు పడమర వైపున నున్న తుంగభద్ర 15-వ తేదీ ఉదయము ఆరున్నర గంటలకు వెల్లువ పోయెడెను. గ్రామము బాబూలలో అగజము లోతున నీళ్లు పారుదలయ్యెను. అమావాస్యరోజున వీచినగాలిచే వరి పడి నీళ్లుపయన పారుదల అయినవి. ఈ సంవత్సరము ఏకరము 1 కి/అయిదు ఆరు అంకెములకన్న వరి పండవని రైతులు చాల నిచారపడుచున్నారు. ఇరిగేషన్లు ఎన్నడు వర్షింపలేదనియు తుంగభద్ర యంత యకస్యాత్తుగా రాతే దనియు చుండూరు గ్రామ జనానలో ఇంతనీరు ఎప్పుడు రాతే దనియు ప్రజలు భీతిల్లుచున్నారు. ఈ తుంగభద్రవరదవల్ల చుండూరు మోదు కూరు ఆరమండ బావరాజుపల్లి మున్నంగివారిపాలెము నడిగడ్డపాలెము వలికేరు మున్నగు గ్రామములలో పశువుల మేతకును వీరల యాహారమునకును చాల ఇబ్బందినించుచున్నారు. కొన్ని యిండ్లలో నీళ్లునిలిచియున్నందున మొరక యిండ్లలో ఒక్కొక్కయింటిలో 5-6 ఇండ్లవారు కాపురము చేయుచు మహాకష్టమును అనుభవించుచున్నారు. మాలపల్లెలు పూర్తిగా వెల్లిపోయినారు. ఈ వరదలు ఇప్పటికి మెచ్చుగా నున్నవి. ఎప్పుడు తగ్గునదియు తెలియదు.—గొర్రెపాటి సిచ్చిరెడ్డి.

ఆంధ్ర కష్టోద్ధర ప్రత్యేక మహాజనసభ:—ఈ వై సంఘమువారి మహాజనసభ యీ నెల 25 వ తేదీన కృష్ణాజిల్లా భీమవరముతాలూకా రాయకురు గ్రామమున, సమావేశమగును. ఆహ్వాన సంఘమునకు 15 గురు సభ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ యాహ్వానసంఘమునకు వీరా వీరేశలింగముగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఈ మహాసభకు దక్కలూరు వాస్తవ్యులు వాసా వీరభద్రుడు గారు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండుటకు దయతో నంగీకరించివారు. ఈ సభకు సుమారు 200 మందికి పైగా సభికులు ఆహ్వానింపబడిరి. కష్టోద్ధర లండఱును ఈసభకు దయచేసి సభకు జయప్రదముగా కొనసాగింపగలరనుటకు ప్రార్థింపబడుచున్నారు. సభయందు చర్చించబడు నంశములు 1) కాంగ్రెస్ విధానమునకు సంపూర్ణంగీకారము చెలువులు, 2 తమ సంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కోరుట, 3 ప్రస్తుతము నేతపనికి కలిగిన దుస్థితిని నివారణ చేయుటకు గవర్న మెంటువారిని కోరుట, 4 ఈ సంఘము ప్రస్తుతము విద్యయందు చాల వెనుకబడియుండుటకు కారణములు కనుగొని వానిని నివారణచేయుట, 5 వీరశైవాచారమును వెల్లడి చేయుట, 6 లింగసమరస బోధించుట. ఈ సంఘముతో సంబంధించిన యితర యావత్సంగులను గురించియు ఈ సభ యందు సానుభూతి గలవారందఱును ఈ క్రింది చిరునామా గలవారికి వ్రాయవలయును:—వీరావీరేశలింగముగారు, ఆహ్వాన సంపూర్ణుడు, ఆంధ్ర కష్టోద్ధర ప్రత్యేక మహాజనసభ, రాయకురు, పాలకొల్లు పోస్టు, కృష్ణాజిల్లా.

కీర్తిశేఖర డాక్టరు డి. ఆర్. సహస్రబుద్ధి గారు:—బల్లారిగరములో సుమారు 18 సంవత్సరముల క్రితము జంతు బాధానివారక సంఘమువారిచే స్థాపింపబడిన పశువులవైద్యశాలకు అధికారిగనుండిన డాక్టరు డి. ఆర్. సహస్రబుద్ధిగారు ఈ నెల 18-వ తేదీన మహామృత్యువాధిచే కీర్తిశేఖరైరి.

చెన్నపురి ఆంగ్లోయిండియను సంఘమువారి యుద్యమము:—రాజకీయములతో సంఘమువారు సంబంధము కలుగజేసికొనకు. సంఘమువారు గమనించవలసిన ఇతర విషయములు వెక్కులు గలవు. అందఱికిని తెలియు కొన్ని కొన్ని కారణములబట్టి తాము ఇట్లువైన రాజకీయములతో సంబంధము కలుగజేసికొని తమ తేరుమును కాపాడుకొనక పోయినయెడల తమకు నష్టములు వాటిల్లునని కొందఱు ఉద్యాగులు కాని ఆంగ్లో యిండియనులు భావించుచున్నారు. ఈ యాలోచనలన ప్రత్యేకముగ రాజకీయ సంఘమును ఏర్పరుచుటకు ఏర్పాటులు సలుపబడుచున్నవి. అని సంపూర్ణులు గౌ. రిచ్చండుగారు వ్రాసిన మదరాసు ట్రైబ్యున్ లిక ప్రకటించినది.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమైన 1918 క్యాలండరు

జులై 31- తేదీలోపు అమృతాంజనము విభాగిచే రు. 5 ల మందును నొకేరూపి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.
వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చుచో మా జవాబుదారి యుండదు.
కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాంక్షగను గలగువంతులకు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము	పండ్లపాడి	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-2-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము
చక్కని డబ్బీలో. వెల రూ. 0-2-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్నిచోట్లలో విక్రియింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం డిపో,
109, ఫ్రేరిస్ట్రో, బొంబాయి. 6, తంబుశెట్టి ఏధి, మదరాసు.

కాధాపీఠంబుకు పరిమూ: ఐనోటిక నహితమున డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసాగనవర్తిలా

అమృతాంజన రక్తమువలన జనించు. బాధ్యములకు కీకీమువంటి వుండు. కుంభపులను, మచ్చులను, గండములను పుండ్లను, ప్రాచీన పుష్పములను అన్ని విధములవలన గలగు వర్తమానములను పోషింతును.

మిక్కిలి క క్రిమంతవైన క క్తకు ప్రకారణి

కళావర్ధిసాగనవర్తిలా సావంతుని వనోపధిసాగనవర్తిలా అమృతాంజనము అన్ని విధముల వైక పోషములను పోషింతును. పీకముండిలి పాదరంగదములను, మలబద్ధమును కాల్పసంబంధమును పోషింతును పోషింతు రక్తమును కల్పింతును. కీకీరాజ్యమును గలగుకేయును. 16 రోజులకు పండుటకు 4 కేసుల బుడ్డిలో అమృతము.

ప్రతిఫలము:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P D SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2. BOMBAY.

ఏకదామరవి ప్రశంస
ఈ డబ్బీలలోకి అచ్చురాయ వినివరము.
కల 0-4-0 పోషక ఆధికము.
అన్నిచోట్లకాకారాధ్యయము, 7 తంబుశెట్టి ఏధి, మదరాసు.

సంగీత సుధాంబుధి.

ఇందు సంగీత లక్షణములును, ప్రథమాభ్యాస పద్ధతులును, వాడుకముం దున్న అనేక రాగములకు ఆరహణాది క్రమములును, తాగయ్య, దీక్షితులు, శామాశాస్త్రులు, ఘనం సీనయ్య, కున్న పడి కృష్ణయ్య, సుబ్రహ్మణ్యయ్య, గోవిందసామయ్య, గర్భపురి వాసులు, పురందరవికలు, నారాజునిశిర్ధులు, శరం గంబాడి పంచనాదయ్య, సదాశివరావు మొదలగు సుమారు 85 పూర్వప్రసిద్ధ వాగ్గేయకారక విరచితంబులైన వర్ణములు, కీర్తనలు, జాతకర్మ మొదలగునవియును, తత్కాలరచయితైన హిందు స్థానీలు, పార్సీలు, యింగ్లీషునోట్లు, తిల్లానా మొదలగు (Delicious Miscellany) లలిత మిత్రములును, స్వర తాళములతో అంగరకి సులభముగ గ్రాహ్య మగుటలు ప్రాయబడి యున్నవి. ఇందు పీఠ, హార్మోనియం చక్రపటములతో యున్నది.

మంచి క్లెను కాగితములో ముద్రితమై మేలు లైంగు చేయబడినది. ... వెల రూ. 2-0-0.

యం. ఆది అందు కంపెని,
(911) 39, చిన్నతంబినిధి, మదరాసు.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయశాషధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వధ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
½ పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్గనకు మంచిమందు.
½ పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు సాంక్షియభాషలో జరుపవలయును.

జాంబూ ఫారమ్యూటికల్

పరమిచ్చ
ఆయుర్వేద యశాషధముల తేయువారు

జాంబూ నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, I.S.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు స్వామిమైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము.
డాక్టరు. అచంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (945) మేనేజరు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్ల దినుసులు.
మెడల్పు పొందిన సేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు విధమైన చెట్లుదినుసులు యింక అనేక విధము లయిన మొక్కల దినుసులు సీసా కామరూరలు వాటుకాయకూరలు విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు అర్థశాస్త్రాంశపుపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటలాగు పంపుతాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.
ఎస్. కె. ఐ. కాదర్ మీరాసాహెబు.
విత్తనములు, మొక్కవర్తకుడు.
(959) కుమారస్వామిపట్టి, సేలం.

అమృతాంజన అనలేవ్యాము.
ఈలేవ్యాము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి కాశ్యలిసుఖము నొసంగును. 219
అశోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును. ప్రస్తుతము శాకభక్షణము అను పుస్తకమునకు వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకుండు ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మనోశంకర్ గోవింద్రి,
అతంకనిగ్రామ పోస్టాఫీసు, 151, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

శ్రీ మంతుల కొక హెచ్చరిక

పూర్ణమగు జేహపటుత్వమును కలిగియున్నారా? లేనిచో మాడిక్సు విగర్ అను ఔషధరాజమును వాడిమాడండి. అమితత్వము నేతగలిగిన బలహీనత, మనోవికారము, నరపటుత్వము లేని మున్నగునవి యే కారణములచే గలిగిన కయినను సరే దీనివలన స్వస్థత జెందును. అకాల వృద్ధాప్యమును రానీక పురుషుల పరిపూర్ణ యౌవనవంతుల చేయును. చౌవుల్యమును పోగొట్టి దృఢకాయుల జేయును. క్రొత్తరక్తముదప్పించి, ఉత్సాహము కలిగించి మౌనతన పురుషునిజేయును. గొప్పవిలువగల మూలికలచేసిద్రవ్య చేయబడినది. 48 మాత్రలు గల డబ్బీ వెల రు 10-0-0 మాత్రమే. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. నేడొక డబ్బానుకొని వాడి, దాని చతుర్తాగ్రముగు ఫలములను పరిశీలింపుము. అనేక మందులు పనిచేయునది పట్టి నిది ప్రఖ్యాతిగాంచినది. ప్రత్యేక నిర్మాతకులు,
మాడిక్సు మ్యాను ఫ్యాక్చరీంగు కంపెని,
(868) 886 మెయిన్ స్ట్రీటు మకాం పూనా.
MADIX MANUFACTURING Co.,
(Dept 35, MAIN STREET, Camp, POONA

శ్రీ మదాంధ్ర బహుంధ పురాణము

(పద్య కావ్యము)
శ్యామసుహార్షి విరచితములగు పద్యసేనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు సృష్టినది? తులభేనము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము తెల్లెట్లుమాటో? ఈ మొదలగు విషయములెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి. గొప్పవాచాగ్రంథమువై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నది. తెలిమిగుల సులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్రమున్నవి. వెల 5-0-0. కర్పణ జేతే.

శ్రీ మదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శైలి:— సులభము, మృదుగుడుధరము, భావగర్భితము 2000 పద్యములకలపు. మంచికాగితములచే అచ్చు. కాలికో లైండు భర రు 1.శి.0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.
(26) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగువందెముడు, ముల్లినేపల్లి పోస్టాఫీసు, కడప

ఆంధ్ర సంరక్షణి (ప్రథమ సంపుటము)

అనేక గంది విషయము లిందు జర్పింపబడియున్నవి. ఆంధ్రులందరూను జరిపితగలయును. ప్రాతేస్త్యము చదివిన వారికి బోధపడగలదు. కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే మిగిలియున్నవి. స్వరపడుదు. 256 పుటలు. వెల దిశరూపాయ మాత్రమే. (961) పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
గోవిందరాజు మారిశ్చంద్రారావు,
ఆంధ్రసంరక్షణి కత్రిచాడిపతి, కాకనాడ, గోదావరి జిల్లా.